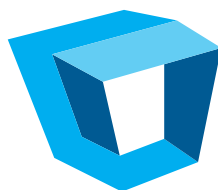

Tietoarkiston tietotilinpäätös vuodelta 2020

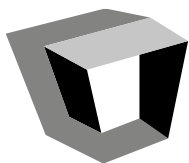

TIETOARKISTO

Tietoarkiston tietotilinpäätös vuodelta 2020

Tietoarkiston tietotilinpäätös sisältää tutkimusaineistojen arkistoinnin ja jatkokäyttöönluovutuksen peruseriaatteet, aineistonkäsittelyn tekniset ja organisatoriset suoja- ja toimenpiteet ja keskeisimmät tilastotiedot.

TIETOARKISTO

Käyntiosoite: Åkerlundinkatu 5 B, 4. krs Tampere

Postiosoite: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto, 33014 Tampereen yliopisto

Sähköposti: fsd@tuni.fi

Internet: www.fsd.tuni.fi

Tämän julkaisun pysyvä osoite on <http://urn.fi/urn:nbn:fi:fsd:V-202109020001>

Sisältö

Tietoarkiston tietotilinpäätös vuodelta 2020	1
Tietoarkisto.....	4
Lainsäädännön huomioon ottamisesta.....	4
Tekijänoikeuslaki (8.7.1961/404).....	4
Tietosuoja-asetus (2016/679).....	5
Tietosuojalaki (1050/2018).....	6
Seulontaperiaatteet.....	6
Laadulliset seulontakriteerit.....	7
Tekniset seulontakriteerit.....	7
Lainsäädännölliset seulontakriteerit	7
Muut seulontakriteerit	7
Arkistointiprosessiin sisältyvät suoja-toimet.....	8
Tietoturvaratkaisut.....	8
Tietoturva aineistojen sisäännotossa:.....	8
Tietoturva aineistojen prosessoinnissa:	9
Kvantitatiivisten aineistojen tunnistaminen.....	9
Tunnistaminen kvalitatiivisista aineistoista	10
Datankäsittelijöiden perehdytys, koulutus, työn laadunvarmistus ja jäännösriskin arviointi suoja-toimina	11
Aineistojen ulosluovutuksen ja käytön suoja-toimet.....	12
Käyttäjätunnistus ja asiakkaaksi rekisteröityminen.....	12
Tietoturva asiakkaaksi rekisteröitymisessä:.....	12
Asiakkaan sitoumukset.....	12
Aineiston käytön valvonta: asiakaspalvelupäivystys	13
Tietoturva aineistojen käytön valvonnassa: käyttövaltuudet.....	13
Aineiston käytön valvonta: automaattinen julkaisukarhu- ja muistutusgeneraattori.....	14
Muu henkilöstön perehdytys, koulutus ja vaitiolositoumukset.....	14
Tietojärjestelmät, tietoturva ja pitkäaikaissäilytys 2020.....	15
Tietosuojatyön organisointi Tietoarkistossa.....	16
Arkistoinnin tilastotietoja 2020.....	17
Arkistoidut aineistot ja aineistojen Tietoarkistoon arkistointiorganisaatiot.....	17
2020 valmistuneet aineistot, jotka on toimitettu Tietoarkistoon anonyymeinä.....	17
2020 valmistuneet aineistot, joista ei tietosuojalainsäädännön perusteella tarvinnut poistaa tunnistamista.....	18
2020 valmistuneet aineistot, joista Tietoarkistossa poistettiin tunnistamista arkistointiprosessin aikana	18
Asiakastilastoja.....	26
Rekisteröityneet asiakkaat ja HAKA-tunnistautumisen identiteettilähteet 31.12.2020.....	26
Rekisteröinnin hylkäämiset.....	26
Hylätyt käyttöluovutukset ja asiakastilien sulut 2020	27

Aineiston käytön tilastoja vuodelta 2020.....	27
Vaalikoneaineistojen ja kansanedustajien eduskunta-aloiteaineistojen jatkokäyttö 2020.....	27
FSD3366 Eduskuntavaalit 2019: ehdokkaiden ja vaalikoneen käyttäjien vastaukset Vapaa-ajattelijain liiton vaalikoneeseen.....	27
Muiden henkilötietoja sisältävien aineistojen jatkokäyttö 2020.....	28
Lainsäädäntöä ja tietosuojaa koskeva tietopalvelu.....	28
Aineistohallinnan käsikirjan käyttö 2020.....	28
Asiakaspalvelu.....	28
Rekisteröityjen oikeuksien toteutuminen.....	29
Asiakasrekisterit ja niitä koskeva kehitystyö.....	29
Tietoturvaloukkaukset 2020.....	29
Jäännösriskin arviointi 2020	30
Aineistojen poistot (dearkistointi)	30
Koulutukset	31
Sisäiset koulutukset.....	31
Ulkoiset koulutukset ja esitykset.....	31
Asiakastietojen tietosuojan vaikutusten arviointi (DPIA).....	31
Vuoden 2020 kehityskohteet.....	31
Liitteet.....	32
Liite 1: Aineistojen yleiset käyttöehdot.....	32
Liite 2: Sopimus henkilötietojen käsittelystä arkistointiedellytysten arvioimiseksi.....	34
Liite 3: Arkistointisopimus.....	36
Liite 4: Tietosuojaseloste.....	42
Kuka on rekisterinpitäjä ja kehen voin olla tarvittaessa yhteydessä?.....	42
Miten ja mihin käyttötarkoituksiin henkilötietoja käsitellään?.....	42
Mitä oikeuksia minulla on Tietoarkiston asiakkaana?.....	43
Yksityiskohtaiset tiedot henkilötietojen käsittelystä.....	45
AILA-palveluportaalin rekisteröitynyt käyttäjä.....	45
Menetelmäopetuksen tietovarannon (MOTV) käyttöilmoitus	47
Sopimus tutkimusaineistosta.....	49
Tietopalvelu, tiedotus ja muu asiakaspalvelu.....	51
Verkkosivuston käyttöön liittyvät tiedot, kuten evästeet.....	53
Liite 5: Ailan käyttöehdot 2018.....	54
Liite 6: Tietojärjestelmäseloste (Aila).....	56
Liite 7: Tietojärjestelmäseloste (TIIPII).....	58

Tietoarkisto

Tietoarkisto on opetus- ja kulttuuriministeriön ja Tampereen yliopiston rahoittama tieteellisen tutkimuksen ja opetuksen valtakunnallinen palveluresurssi. Tietoarkisto perustettiin vuonna 1999 ja se toimii erillisyyksikkönä Tampereen yliopiston yhteydessä. Tietoarkisto arkistoi ja välittää sähköisiä tutkimusaineistoja tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun.

Tampereen yliopiston rehtori on nimittänyt Tietoarkistolle valtakunnallisen neuvottelukunnan jäsenet ja varajäsenet toimikaudelle 15.11.2019–31.12.2023. Neuvottelukunnan tehtävänä on arvioida yksikön toimintaa ja sen tulevaa kehittämistä, tehdä asioita koskevia aloitteita ja esityksiä sekä vahvistaa yksikön yhteistyösuhteita ja tietoarkistotyön tunnettua. Neuvottelukunnassa on 14 varsinaista jäsentä, joista jokaiselle on nimetty varajäsen. Mukana neuvottelukunnassa on edustajia yliopistoista, Tampereen ylioppilaskunnasta, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksesta, Suomen Akatemiasta, Kansallisarkistosta, Tilastokeskuksesta, CSC – Tieteen tietotekniikan keskuksesta sekä Kansalliskirjastosta. Neuvottelukunnan puheenjohtaja on Tampereen yliopiston tutkimusvararehtori.

CESSDA ERIC on eurooppalaisten yhteiskuntatieteellisten tietoarkistojen muodostama tutkimusinfrastruktuuri, joka tarjoaa yhteisiä, kattavia tutkimusdatapalveluita sekä koulutusta yhteiskuntatieteille. ERIC on Euroopan komission erityisesti keskeisille tutkimusinfrastruktuureille luoma organisaatiotyyppi. CESSDA ERICin yleiskokous hyväksyi Suomen jäsenhakemuksen syyskuun 2017. Samalla se hyväksyi Tietoarkiston CESSDAn kansalliseksi palveluntuottajaksi.

Lainsäädännön huomioon ottamisesta

Tietoarkistolla on valtakunnallinen palvelutehtävä osana Tampereen yliopistoa. Yliopistolaissa (558/2009) vahvistetaan yliopistojen autonomia, jonka mukaisesti yliopistojen sisäisestä hallinnosta vastaavat yliopistot itse, eivätkä valtion yleiset hallintoviranomaiset. Yliopistolakia koskevassa hallituksen esityksessä painotetaan, että tutkimusaineistojen asianmukainen säilytys on turvattava (HE 7/2009 vp, s 87).

Tietoarkiston keskeisin tehtävä on tutkimustarkoituksiin kerättyjen sähköisten aineistojen dokumentointi, luettelointi, käytettävyyden ylläpito ja pitkäaikaissäilytys. Tietoarkisto pyrkii toteuttamaan vastuut, ohjeet, käsittelyn ja tietoturvan aineistojen käsittelyssä siten kuin laissa julkisen hallinnon tiedontiedonhallinnasta (906/2019) edellytetään. Kansallisarkistolla on edustaja Tietoarkiston toimintaa ohjaavassa valtakunnallisessa neuvottelukunnassa.

Jotta Tietoarkisto voi onnistua tehtävässään, tutkimusaineistojen arkistoinnin kaikki vaiheet tulee tehdä suunnitelmallisesti. Arkistotyön ylin ohje on arkistonmuodostussuunnitelma (AMS). AMS päivitetään vuosittain ja julkaistaan tietoarkiston verkkosivuilla. AMS on tehtäväpohjainen. Ihmistieteiden tutkimusaineistoihin sovelletaan keskeisimmin tekijänoikeuslakia ja tietosuojalainsäädäntöä.

Tekijänoikeuslaki (8.7.1961/404)

Aineiston tekijät säilyttävät aineistonsa omistus-, hallinta- ja tekijänoikeudet. Tietoarkisto valmistaa arkistoitavaksi toimitetusta aineiston sähköisestä kopiosta pitkäaikaissäilytettävän aineistoversion ja toimittaa sitä asiakkaidensa jatkokäytettäväksi arkistointisopimuksessa yksilöidyn ehdoin. Arkistointisopimuksen mukaisesti Tietoarkisto voi muokata vastaanottamaansa aineistoa voimassa olevien tietosuojaj- ja tietoturvasääntöjen ja pitkäaikaissäilytyksen vaatimusten mukaisesti.

Tutkimusaineiston tekijyyden kunnioittaminen tapahtuu tieteen normaalien viittauskäytäntöjen kautta. Aineistojen käyttöehdoissa jatkokäyttäjät veloitetaan viittamaan käyttämäänsä aineistoon ja sen tekijään tai tekijöihin asianmukaisesti kaikissa julkaisuissa ja esityksissä, joissa aineistoa käytetään.

Suomen tekijänoikeuslaissa ei ole niin sanottua tutkimuspoikkeusta, joka mahdollistaisi tutkimuksessa analysoitujen teosten arkistoinnin tutkimuskäyttöön ilman tekijän lupaa tai erillistä lisenssisopimusta. Tietoarkisto ja Kopiosto ovat solmineet 2015 sopimuksen, jonka mukaisesti tutkimuksen analysoitavaksi aineistoksi digitoidut tai valmiiksi sähköisessä muodossa olevat Kopioston edustamien oikeudenhaltijoiden aloihin lukeutuvat teokset saa arkistoida Tietoarkistoon tutkimuskäyttöä varten (esim. lehtiartikkelit, kuvat, kuvitukset ja sarjakuvat). Sopimus ei koske audiovisuaalisia teoksia eikä sävellysteoksia.

Kun tutkimusaineistoihin sisältyy tutkittavien tuottamaa tekijänoikeuksien alaista materiaalia, tutkijan tulee sopia oikeuksien siirrosta tutkittavien kanssa ennen aineiston arkistointia.

Tietosuoja-asetus (2016/679)

Tietoarkisto pyytää luovuttajaa poistamaan aineistosta henkilötiedot Tietoarkiston ohjeiden mukaisesti. Poikkeus tähän ovat tietosuojalain 27 § sovellusalaan lukeutuvat aineistot (ks. edeltävä kappale). Tutkijoiden anonyymeiksi arvioimat aineistot sisältävät usein vähintään epäsuoria tunnisteita siinä määrin, että ne katsotaan Tietoarkistossa henkilötietoja sisältäviksi. Tämän vuoksi Tietoarkisto edellyttää aina tietosuoja-asetuksen mukaista käsittelysopimusta ennen aineiston siirtoa Tietoarkistoon arkistointiedellytysten arviointia varten.

Tietoarkisto toimii henkilötietojen käsittelijän roolissa tutkimusaineiston toimittavan rekisterinpitäjän lukuun. Käsittelysopimuksella varmistetaan molempien sopimusosapuolten EU:n tietosuoja-asetuksen mukainen osoitusvelvollisuus, henkilötietojen vastuullinen käsittely ja aineiston laillinen siirtäminen Tietoarkistoon. Sopimus tehdään aina, vaikka siirrettävä aineisto olisikin aineiston luovuttajan arvion mukaan lähtökohtaisesti anonyymi tai valmiiksi anonymisoitu. Lähetämällä aineiston Tietoarkistoon aineiston luovuttaja sitoutuu käsittelysopimuksen ehtoihin. Käsittelysopimus tehdään sähköisesti sähköpostikirjeenvaihdon yhteydessä, eikä sitä tarvitse erikseen allekirjoittaa. Jotta sopimus olisi lainvoimainen, Tietoarkisto pyytää luovuttajalta sähköpostitse tiedot aineiston rekisterinpitäjästä, henkilötietojen tyypeistä ja aineistoon sisältyvistä rekisteröityjen ryhmistä. (Ks. liite 2 Sopimus henkilötietojen käsittelystä arkistointiedellytysten arvioimiseksi.)

Tietoarkisto toteuttaa tarpeelliset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet aineistojen käsittelyn turvallisuuden varmistamiseksi. Tarpeellisten toimenpiteiden määrittämisessä otetaan huomioon riskiä vastaava turvallisuustaso tietosuoja-asetuksen 32 artiklan mukaisesti. Tietoarkisto antaa pyynnöstä lisätietoja henkilötietojen käsittelyyn sovellettavista teknisistä ja organisatorisista turvatoimista. Tutkimusaineistoa käsittelevät Tietoarkiston työntekijät noudattavat soveltuvia lakisääteisiä vaitiolo- ja salassapitovelvollisuuksia. Tutkimusaineistoa käsittelevät työntekijät ovat lisäksi allekirjoittaneet erillisen vaitioloiloumuksen ja saaneet sekä tietosuojaan että tietoturvaan liittyvän asianmukaisen perehdytyksen ja koulutuksen.

Kun Tietoarkisto poistaa aineistosta tunnisteita, se pyytää aineiston luovuttaneelta rekisterinpitäjältä tai hänen edustajaltaan hyväksynnän tehdyille tunnisteiden poistoille ja muokkauksille. Samassa yhteydessä Tietoarkisto kehottaa rekisterinpitäjää hävittämään hallussaan mahdollisesti olevan tunnisteita sisältävän aineistoversion. Kun aineisto on käsitelty pitkäaikaisäilytykseen soveltuvaksi, Tietoarkisto ja aineiston rekisterinpitäjä laativat arkistointisopimuksen. (Ks. liite 3 Arkistointisopimus.)

Asiakkaiden henkilötietojen luottamuksellinen, läpinäkyvä ja laillinen käsittely on Tietoarkistolle tärkeää (tietosuoja-asetuksen artikkelit 12–14). Tietoarkisto huolehtii, että asiakkaat saavat kaiken lainsäädännön edellyttämän tiedon henkilötietojen käsittelystä ja rekisteröidyille kuuluvista oikeuksista. Tietoarkiston jokaiselta verkkosivulta löytyy linkki tietosuojaselosteeseen. Tietosuojaseloste sisältyy myös rekisteröitymistä vaatiisiin palveluihin ja tietosuojaselosteen verkkosoite sisällytetään aina sähköisiin asiakaspalvelun viesteihin (ks. liite 4 Tietosuojaseloste).

Tietosuojalaki (1050/2018)

Tietoarkiston henkilöstö noudattaa työssään tietosuojalain 35 § mukaista vaitiolovelvollisuutta. Jokainen työntekijä allekirjoittaa vaitiolositoumuksen heti työsuhteen alussa.

Erityisryhmiin kuuluvien aineistojen käsittelystä on säädetty tietosuojalain 6 § toisen momentin alla. Tietoarkistossa on käytössä niin henkilötietoja sisältävien kuin muidenkin aineistojen käsittelyssä seuraavat suojatoimet:

- Pääsy henkilötietoja sisältävin asiakastietoihin ja arkistoitaviin tutkimusaineistoihin on rajattu käyttöoikeuksin.
- Tietoarkiston käyttämien työasemien kiintolevyt on salattu.
- Tietoarkiston koko henkilökunta saa vuosittain tietosuoja- ja tietoturvakoulutuksen. Aineiston käsittelijät saavat vuosittain lisäksi tutkimusaineistojen anonymisointikoulutuksen.
- Tietoarkistolla on nimetty tietosuojavastaava, joka tekee yhteistyötä Tampereen yliopiston tietosuojavastaavan kanssa.
- Tutkimusaineistojen arkistointiprosessissa aineistoista poistetaan välittömät tunnisteet ja välillisiä tunnisteita muokataan tai poistetaan aineiston rekisterinpitäjän antamalla valtuutuksella ja ohjeilla.
- Tutkimusaineistojen käsittely kirjataan työntekijöiden henkilökohtaisin tunnuksin ja anonymisointitoimet dokumentoidaan.
- Asiakastiedot ja tutkimusaineistot varmuuskopioidaan.
- Uudet ohjelmakoodit ja -asennukset katselmoidaan ennen kuin ne hyväksytään käyttövalmiiksi. Tietoarkistossa käytetään monitorointityökaluja, jotka automaattisesti varoittavat tietynlaisista turvallisuuspuutteista.
- Henkilötietoja sisältävien aineistojen siirtoa ja käsittelyä varten Tietoarkistolla on käytössä tietosuoja-asetuksen mukainen käsittelysopimus (ks. liite 2).
- Tutkimusaineistot siirretään arkistoitavaksi Tietoarkistoon suojatulla HTTPS-yhteydellä.
- Muut käytössä olevat suojatoimet on kuvattu Tietotilinpäätöksen luvuissa Arkistointiprosessiin sisältyvät suojatoimet (s. 8), Aineistojen ulosluovutuksen ja käytön suojatoimet (s. 12) sekä Tietojärjestelmät, tietoturva ja pitkäaikais säilytys (s. 15).

Tietoarkisto on linjannut periaatteet tietosuojalain mahdollistaman henkilötietoja sisältävän tutkimusaineiston yleisen edun mukaiseen arkistointiin. Perusedellytys arkistoinnille on, että henkilötietojen sisällyttäminen arkistoitavaan tutkimusaineistoon on oltava tarpeen ja oikeasuhtaista sillä tavoiteltuun yleisen edun mukaiseen tavoitteeseen ja rekisteröidyn oikeuksiin nähden tietosuojalain (1050/2018) 4 § 4-kohdan mukaisesti. Lisäksi tutkijan tulee osoittaa, että aineiston arkistoinnista Tietoarkistoon henkilötietoineen on informoitu tutkittavia tutkimuksen tietosuojailmoituksessa. Tutkijan tulee perustella henkilötietojen arkistoinnin tarpeellisuus ja oikeasuhtaisuus ja aineistot tulee aina minimoida.

Tietosuoja-asetuksen artiklaan 85 perustuvaan tietosuojalain 27 § sovellusalaan kuuluvia aineistoja käsitellään seuraavasti: Journalistisiin tarkoituksiin lukeutuvia aineistoja ei muokata Tietoarkistossa (esimerkiksi tutkimusta varten analysoitavaksi kerätyt media-aineistot). Sen sijaan tietosuojalain 27 § mukaisesti akateemisen ja kirjallisen ilmaisun tarkoituksiin lukeutuvia aineistoja voidaan tarvittaessa muokata poistamalla aineistoista arkistointiin ja jatkokäyttöön nähden tarpeettomia henkilötietoja (tietosuoja-asetus artikla 5, kohta 1 alakohta c ja artikla 25, kohta 2). Tällaisia aineistoja voivat olla esimerkiksi asiantuntija- ja taiteilijahaastattelut, kirjoitusaineistot ja teossuojan alaiset aineistot.

Seulontaperiaatteet

Tietoarkisto kartuttaa aineistokokoelmaansa sekä aktiivisesti että selektiivisesti: Tietoarkisto tiedustele aineistoja aktiivisesti, mutta ottaa aineistoja arkistoitavaksi valikoiden. Tietoarkistoon arkistoitaviksi otettavien aineistojen tulee täyttää soveltuvin osin laadulliset, tekniset ja lainsäädännölliset seulontakriteerit.

Laadulliset seulontakriteerit

Vähintään yhden seuraavista kriteereistä on täytyttävä:

- aineisto on käyttökelpoinen muiden aineistojen ajallisena tai sisällöllisenä vertailukohteena
- aineisto on käyttökelpoinen muiden aineistojen rinnalla täydentävänä aineistona
- aineisto on vain osin analysoitu
- aineisto on hyödynnettävissä alkuperäisestä poikkeavalla tavalla (esimerkiksi uudet kysymyksenasettelut/ metodiset painopisteet)
- aineisto soveltuu tutkimusmenetelmien opiskeluun tai opetukseen
- aineisto on tieteellisesti ja/tai kulttuurisesti ainutkertainen.

Tekniset seulontakriteerit

Molempien kriteerien tulee täytyä:

- aineiston tekninen kunto on kohtuullinen eli aineisto on kopioitavissa/prosessoitavissa/konvertoitavissa jatkokäyttöön kohtuullisin kustannuksin
- aineiston tietosisältö on riittävän selkeässä järjestyksessä ja aineistoa kontekstoiva muu materiaali on riittävä jatkokäyttöön tarkoitetun käyttöaineiston prosessoimiseksi ja metadatan luomiseksi.

Suosittelvat tiedostoformaatit löytyvät arkistonmuodostussuunnitelman erillisestä liitetaulukosta.

Lainsäädännölliset seulontakriteerit

Aineistot tulee voida prosessoida jatkokäyttöä varten voimassa olevaa lainsäädäntöä noudattaen seuraavasti:

- Aineistoon liittyvät omistus- ja hallintasuhteet ovat riittävän selkeät.
- Aineisto on anonyymi tai anonymisoitavissa ilman, että sen käytettävyys heikkenee oleellisesti.
- 25.5.2018 jälkeen kerätyn aineiston tietosuojailmoitukseen sisältyy aineiston siirto Tietoarkistoon tutkimuksen päätyttyä. Jos aineisto on kerätty mainittua päivämäärää ennen ilman informointia tietoarkistoinnista, Tietoarkisto arvioi tapauskohtaisesti arkistointimahdollisuudet ja jos arkistointiin päädytään, päätös perustellaan erikseen.
- Jos arkistoitavaan aineistoon jätetään henkilötietoja, niiden arkistoinnin on oltava tarpeen ja oikeasuhtaista sillä tavoiteltuun yleisen edun mukaiseen tavoitteeseen ja rekisteröidyn oikeuksiin nähden tietosuojalain (1050/2018) 4 § 4-kohdan mukaisesti. Aineiston arkistoinnista Tietoarkistoon henkilötietoineen täytyy kertoa tutkimuksen tietosuojailmoituksessa. Tutkijan tulee perustella henkilötietojen arkistoinnin tarpeellisuus ja oikeasuhtaisuus. Aineistot tulee aina minimoida (tietosuoja-asetus 2016/679 artikla 89 1-kohta).
- Tietosuojalain 27 §:n perusteella arkistoitaviin haastattelu- ja kirjoitusaineistoihin on arkistointilupa tutkittavilta.
- Teossuojaa saavat aineistot lukeutuvat Kopioston ja Tietoarkiston välisen sopimuksen alaan tai aineistojen oikeuksien siirrosta on sovittu tekijöiden (tutkittavien) kanssa (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404).
- Lupapäätöksillä määräaikaiseen tutkimuskäyttöön saatujen aineistojen käyttölupa tulee sisältyä aineiston arkistointi tunnisteettomana Tietoarkistoon. Esimerkiksi julkisuuslain mukaisina luovutuksina tutkimukseen saatujen aineistojen käyttö lupiin ei tavallisesti sisälly oikeutta aineiston siirtoon Tietoarkistoon. Jos tutkija haluaa tällaisen aineiston arkistoida anonyyminä, hänen tulee hankkia arkistointiin erillinen lupapäätös aineiston luovuttaneelta organisaatiolta.

Muut seulontakriteerit

- Jos aineisto ei ole suomen-, englannin- tai ruotsinkielinen, tutkijoiden tulee olla yhteydessä Tietoarkistoon jo ennen aineiston keruuta ja noudattaa minimointiin annettuja ohjeita. Tällöin tutkijat kantavat itse vastuun koko

aineiston anonymisoinnista. Aineistoja ei arkistoida, jos Tietoarkisto ei ole voinut vaikuttaa aineiston minimointiin ennen sen keruuta.

- Tietoarkisto ei arkistoi tutkimuksessa käytettyjä Kansallisarkiston digitaalisesti saatavilla olevia aineistoja. Tietoarkisto kuitenkin arkistoi tutkijan digitoimat tai digikuvaamat Kansallisarkiston paperiaineistot, kun ne on digitoitu tai kuvattu tutkimuksessa analysoitavaksi ja niitä koskevat viitetiedot ovat riittävät. Myös muiden arkistojen tutkijan digitoimia aineistoja voidaan arkistoida kyseisen arkiston niin salliessa. Mahdolliset luvat hankkii tutkija.
- Tietoarkiston ja Kopioston välisen sopimuksen mukaisesti tutkimuksen analysoitavaksi aineistoksi digitoituid tai valmiiksi sähköisessä muodossa olevat Kopioston edustamien oikeudenhaltijoiden aloihin lukeutuvat teokset saa arkistoida Tietoarkistoon tutkimuskäyttöä varten (esim. lehtiartikkelit ja kuvat). Sopimus kattaa koti- ja ulkomaiset teokset. Sopimus ei koske audiovisuaalisia teoksia eikä sävellysteoksia.
- Paperimuodossa olevia kuva- tai tekstiaineistoja muunnetaan sähköisiksi tiedostoiksi osaksi jakelupakettia, jos niitä on käytetty keruulinstrumentina (esim. arkistoitavan keskustelun, haastattelun tai lomakekyselyn virikkeenä).
- Tietoarkisto ei arkistoi audiovisuaalisia tallenteita. Niiden pitkäaikaissäilytykseen ja jatkokäytön hallinnointiin on erikoistunut Helsingin yliopiston yhteydessä toimiva Kielipankki.

Arkistointiprosessiin sisältyvät suojatoimet

Aineistojen sisäänotolla tarkoitetaan prosessia, jossa tutkija, tutkimusryhmä tai tutkimusyksikkö luovuttaa tutkimusaineiston Tietoarkistoon arkistoitavaksi. Ennen aineiston siirtoa Tietoarkistoon luovuttajan kanssa tehdään aineistoa koskeva käsittelysopimus (ks. liite 2). Kun aineiston arkistointikelpoisuus on arvioitu, tehdään arkistointisopimus (ks. liite 3).

Käsittelysopimus mahdollistaa myös henkilötietoja (esimerkiksi epäsuoria tunnisteita) sisältävän aineiston siirtämisen Tietoarkistoon arkistointikelpoisuuden arvioimiseksi. Tietoarkisto edellyttää aina käsittelysopimusta, vaikka tutkija olettaisi aineistonsa olevan jo anonyymi.

Tietoturvaratkaisut

Tietoturva aineistojen sisäänotossa:

Tehtyään aineistotiedostojen siirtoa koskevan tietosuoja-asetuksen mukaisen käsittelysopimuksen, asiakas siirtää aineistotiedostot Tietoarkiston palvelimelle kirjautumalla palveluportaali Ailaan. Aineistonsiirtoprosessi alkaa, kun asiakas saa Tietoarkiston asiakaspalvelulta aktivointilinkin sähköpostiinsa. Linkki ohjaa kirjautumisen kautta lomakkeelle, johon asiakas voi täyttää luovutuksen tiedot ja siirtää tiedostot. Lähetetty aktivointilinkki toimii vain kerran.

Yhteys Ailaan on suojattu HTTPS-yhteys. Asiakas tunnistautuu HAKA-federaatiota käyttäen tai poikkeustapauksessa (asiakkaalla ei ole mahdollisuutta HAKA-tunnistautumiseen) Tietoarkiston omalla identiteettipalvelimella. Yksittäistä luovutusta voivat tarkastella ja muokata asiakas itse sekä ne Tietoarkiston työntekijät, joilla on aineistojen vastaanottoon liittyvä työrooli tai järjestelmän ylläpitoon liittyvä työrooli.

Tietoarkisto poistaa luovutukseen liittyvät tiedot palvelusta, kun luovutus on todettu valmiiksi.

Aineiston prosessoinnilla tarkoitetaan vaihetta, jossa Tietoarkisto prosessoi luovutuspaketin sisältämästä materiaalista pitkäaikaissäilytettävän käyttöaineiston (jakelupaketti).

- Aineiston prosessoinnin yhteydessä tarkistetaan tutkijoiden toteuttama anonymisointi ja tehdään tarvittaessa lisää poistoja ja muokkauksia.
- Arkistoitavalle aineistolle annetaan pysyvä aineistotunnus.
- Alkuperäinen data tuhotaan sen jälkeen, kun käyttöaineisto on tuotettu ja aineiston tehnyt tutkija on hyväksynyt aineistoon tehdyt muutokset, lisäykset ja kuvailun (=säilytyksen rajoittaminen).

Tietoturva aineistojen prosessoinnissa:

Tietoturva nojautuu rajattuihin ja suojattuihin käyttöoikeuksiin ja yksityiskohtaisiin käsittelyohjeisiin.

Aineistot sisältävälle verkkolevyllä on pääsy vain henkilökohtaisilla käyttäjätunnuksilla. Pääsyvaltuudet myönnetään vain niille, joiden tehtäviin sisältyy aineistotiedostojen käsittelyä.

Aineistojen prosessointi eri vaiheineen kirjataan relaatiotietokantaan (TIIPII). Tietokantaa voi käyttää vain henkilökohtaisilla käyttäjätunnuksilla. Jokainen aineiston käsittelyä (muokkaus, tiedostojen nimeäminen, siirrot hakemistojen välillä, tuhoaminen) koskeva merkintä kirjataan tietokantaan käsittelijän tunnuksilla. Kun aineistonkäsittelijä tekee aineistotiedostoihin muutoksia, poistoja tai lisäyksiä, hän ei voi sulkea tietokantaa kirjaamatta selitystä tekemälleen muutokselle.

Kvantitatiivisten aineistojen tunnisteiden poisto

Tietoarkistossa tarkistetaan arkistoitavan aineiston sisältämät tunnistetiedot. Jos alkuperäisen tutkijan tekemä tunnisteiden poisto on puutteellinen, aineistoa muokataan Tietoarkistossa edelleen. Muokkaus suunnitellaan aina aineistokohtaisesti. Anonymisoinnin aluksi kartoitetaan aineiston ominaisuudet (perusjoukko ja otanta; aineiston sisältö; aineiston ikä; vastaajista muualta saatavat tiedot; käytettävyys). Kvantitatiivisten aineistojen anonymisointi tehdään Tietoarkistossa aina tilastomatemaattisen ohjelmiston komentokielellä syntaksissaniin, että datan muutokset pystytään tarvittaessa jälkikäteen jäljittämään. Syntaksitiedostot sisältävät kaiken datan käsittelyyn, josta anonymisointi on vain yksi osa. Jokainen kvantitatiivisen aineiston anonymisointiin liittyvän poisto ja muokkaus kirjataan määrämuotoisesti syntaksin alkuun. Tunnisteita poistetaan seuraavilla tavoilla:

Oheismateriaalien seulonta

- Suorien tunnisteiden (henkilötunnus, koko nimi, osoite) ja vahvojen epäsuorien tunnisteiden poistaminen datan oheismateriaalista.
- Tiedostot hävitetään lopullisesti, kun on varmistettu, ettei tunnisteita tarvita käyttödatan tunnisteettomien taustamuuttujien tuottamiseen.

Muuttujan poistaminen

- Poistetaan aina muuttujat, joissa on suoria tunnisteita tai vahvoja epäsuoria tunnisteita.
- Voidaan poistaa myös epäsuoria tunnisteita sisältäviä muuttujia, jos niiden yhdistäminen muihin muuttujiin tai ulkopuolelta saataviin tietoihin mahdollistaa tunnistamisen.
- Tarvittaessa poistetaan avomuuttujat, joihin sisältyy tunnistetietoja tai joiden tarkistaminen mahdollisten tunnisteiden poistamiseksi arvioidaan liian työlääksi.

Muuttujan arvojen uudelleen luokittelu

- Esimerkiksi vastaajan koulun nimen tilalle vaihdetaan arvot yläaste, lukio, ammattikoulu jne.
- Arvojen uudelleen luokittelu soveltuu sekä henkilötietoihin (ikä, ammatti, koulutus) että aluemuuttujiin.
- Muuttujamuunnoksissa hyödynnetään Tilastokeskuksen luokitteluja.

Muuttujan arvojen harkinnanvarainen luokittelu

- Esimerkiksi jos muuttujan jakauma on välillä 1–20 ja suurin osa havainnoista on välillä 1–12, voidaan jättää alle 10 arvot sikseen ja yhdistää isommat arvot esimerkiksi luokkiin 13–15, 16–20.
- Arvojen harkinnanvarainen luokittelu soveltuu myös esimerkiksi ikä- tai tulomuuttujan luokitteluun, kun havaintoja on vähän (hyvin vanhat tai hyvin nuoret) tai tuloja poikkeuksellisen paljon.

Avointen kysymysten vastausten muokkaus

- Jos avomuuttuja jätetään aineistoon, kaikki vastaukset käydään läpi ja anonymisoidaan samoin kuin laadulliset aineistot.

Kohina ja permutaatio

- Kohinan lisäämisellä vähennetään muuttujien arvojen tarkkuutta niin, että syntyy epävarmuus havaintojen oikeellisuudesta. Kohinaa voidaan tehdä esimerkiksi muuttamalla ikä +2 vuoden tarkkuudella.
- Permutaatio tarkoittaa epäsuorien tunnistemuuttujien saamien arvojen vaihtamista havaintoyksiköiden välillä. Vaihtamalla arvoja vastaajien välillä muuttujan varianssi ja jakauma eivät muutu, mutta muuttujan ja yksilön muiden muuttujien välinen korrelaatio häviää.

Syntaksin muokkaus

- Tietoarkiston sisäiseen käyttöön jäävästä syntaksitiedostosta poistetaan arkistoaineiston valmistamisen jälkeen avomuuttujien muokkaustoimista jääneet tiedot poistetuista alkuperäisistä tunnisteista.

Tunnisteiden poisto kvalitatiivisista aineistoista

Tietoarkistossa tarkistetaan arkistoitavan aineiston sisältämät tunnistetiedot ja mikäli alkuperäisen tutkijan tekemä tunnisteteidenpoisto on puutteellinen, Tietoarkistossa muokataan aineistoa edelleen. Jokaiselle aineiston tunnisteteiden poistolle ja muokkaukselle laaditaan erillinen suunnitelma, johon pyydetään hyväksyntä tutkijalta. Kvalitatiivisen aineiston poistot ja muokkaukset kirjataan aineistokohtaiseen anF-tiedostoon. Tiedot tunnisteteiden poistoista lisätään myös aineistokuvailuihin. Laadullisten aineistojen tunnisteteiden poistoon käytetään pääasiassa seuraavia keinoja:

Taustamateriaalien seulonta

- Suorien tunnisteteiden (henkilötunnus, koko nimi, osoite) ja vahvojen epäsuorien tunnisteteiden poistaminen datan oheismateriaalista välittömästi tai heti, kun niitä ei enää tarvita tunnisteteettömien taustatietojen tuottamiseen.

Taustatietojen kategorisointi

- Tutkittavien taustatiedot (esim. ikä, asuinpaikkakunta, koulutus, ammatti, kotitalouden/perheen koostumus, kansallisuus tai etninen tausta) luokitellaan.
- Luokittelussa hyödynnetään Tilastokeskuksen luokituksia.

Henkilönimen vaihtaminen /nimen korvaaminen kategoriolla

- Alkuperäisten henkilönimien (niin tutkittavien kuin heidän mainitsemiensa muiden henkilöiden) tilalle vaihdetaan keksitty nimi (Liisa → [Anni]), Veikko → [Jouni] tai nimet kategorisoidaan (Liisa → [vaimo], Veikko → [veli]). Alkuperäiset nimet hävitetään.

Erisnimien kategorisointi

- Tekstin sisällä mainittujen erisnimien (koulut, työpaikat jne.) tilalle vaihdetaan karkeamman tason kategoriat (Muoti-Titaani Oy → [vaatetusliike], Annalan ala-aste → [ala-aste]), Tampereen Dextra → [paikallinen lääkärikeskus]. Alkuperäiset erisnimet hävitetään.

Piilotettujen metatietojen poisto

- Kuva- ja kirjoitusaineistoista poistetaan ohjelman automaattisesti tallentamat metatiedot (tekijä-, paikkatiedot ja vastaavat).

Aineisto-osuuksien poistaminen

- Aineistosta poistetaan kokonaisia osuuksia, jotka sisältävät huomattavan paljon tunnisteteellista tietoa.

Minimointi

- Tekijänoikeuslain 8.7.1961/404 ja tietosuojalain 27 § perusteella arkistoitavat aineistot vain minimoidaan, jos nimitietojen säilyttämiseen aineistossa on tutkittavien nimenomainen suostumus. Minimoinnissa poistetaan tutkittavan yhteystiedot ja muut tarpeettomat tunnisteet. Lisäksi aineistosta voidaan poistaa kolmansia osapuolia koskevia tunnisteellisia tietoja.
- Kopiostosopimuksen perusteella arkistoitavia aineistoja (lehtikirjoitukset ja vastaavat teokset) ei muokata eikä minimoida.

Datankäsittelijöiden perehdytys, koulutus, työn laadunvarmistus ja jäännösriskin arviointi suoja- toiminna

Kaikki aineistoja käsittelevät työntekijät saavat työhönsä kattavan perehdytyksen ja ensimmäiset datat käsitellään aina perehdyttäjän ohjaamana. Datankäsittelyn tukena on käsikirja, jossa on kuvattu yksityiskohtaisesti kaikki aineiston prosessoinnin vaiheet.

Datankäsittelijöille järjestetään koulutusta aineistojen anonymisoinnista. Koulutuksen vetää Tietoarkiston oma asiantuntija, mutta myös ulkopuolisia kouluttajia voidaan käyttää. Koulutuksessa kerrataan tietosuojalainsäädännön pääkohdat ja anonymisoinnin keinot molemmille aineistotyypeille. Lisäksi koulutuksessa käydään läpi esimerkkiaineistoja ja niiden anonymisoinnin toteutusta. Anonymisointikoulutukseen osallistuvat vuosittain kaikki datankäsittelijät.

Datankäsittelijät laativat kustakin arkistointia varten käsiteltävästä aineistosta anonymisointisuunnitelman. Suunnitelma käydään läpi Tietoarkiston anonymisointiin erikoistuneen asiantuntijan kanssa ennen sen toteutusta. Tunnisteiden poisto ja aineiston muokkaus anonymiteetin varmistamiseksi hyväksytään aineiston tekijöillä. Tunnisteiden poistot ja muokkaukset kirjataan kvantitatiivisen datan syntaksitiedostoon ja laadullisen aineiston käsittelysuunnitelmaan määrämuotoisesti. Jos aineistoon ei tiedostojen tarkistuksen perusteella tarvitse tehdä muutoksia, myös se kirjataan ylös.

Kerran kuukaudessa datankäsittelijät pitävät Tietoarkiston tietopalvelupäällikön johdolla niin sanotun Koodikatselmuksen ajankohtaisista datan käsittelyn aiheista. Osa koodikatselmuksista keskittyy valmiiksi käsiteltyjen aineistojen prosessoinnin tarkasteluun ja siihen valitaan noppaa heittämällä viimeisimmistä kuudesta valmistuneesta aineistosta yksi. Valittu aineiston osalta käydään yhdessä läpi datan prosessointi, syntaksi, anonymisointiratkaisut, aineiston kuvailu, koodikirja/aineisto-opas sekä TIIPII-tietokantaan tehtyt kirjaukset aineistosta. Koodikatselmusten tavoitteita ovat laadunvarmistus, käytäntöjen yhdenmukaisuuden varmistaminen, käytäntöjen kehittäminen ja tiedon jakaminen.

Yksi osa laadunvarmistusta on aineistojen englanninkielisten kuvailujen tekeminen. Kielenkääntäjien tehtävä on tuoda esille, jos datankäsittelijöiden tavoissa käsitellä aineistoja on poikkeamia yhdenmukaisista linjauksista. Laadunvarmistusta tehdään myös käännettäessä kvantitatiivisia datatiedostoja englanniksi. Mikäli kielenkääntäjä epäilee, että anonymisoinnissa on puutteita, hänen tulee keskustella kyseisestä aineistosta tietosuojavastaavan kanssa.

Tutkimusavustajien ja uusien työntekijöiden käsittelemät datat ristiintarkistetaan, jotta voidaan varmistua datan käsittelyn yhdenmukaisesta laadusta. Tarkistuksiin on yksityiskohtaiset ohjeet sisäisessä käsikirjassa.

Vuosittain arvotaan 3–5 valmistunutta aineistoa yksityiskohtaisen laadunvarmistusprosessin kohteeksi. Lisäksi Tietoarkiston tietosuojavastaava tekee tietotilinpäätöstä koostaessaan satunnaisia tarkistuksia valmiiksi prosessoituihin aineistoihin varmistaakseen, että tunnisteiden poistot on tehty asianmukaisesti. Tietosuojavastaava auttaa anonymisoinnin erikoisasiantuntijan kanssa datankäsittelijöitä aina, kun he tarvitsevat apua tai haluavat keskustella suunnittelemistaan anonymisoinnin ratkaisuista.

Kaikki datan käsittelytoimet kirjataan käsittelytunnuksin tietokantaan. Tällä varmistetaan jäljitettävyys. Mikäli datankäsittelijän työjäljessä on puutteita tai hänen työkykynsä on ollut heikentynyt, on mahdollista asettaa kyseisen datankäsittelijän prosessoimat aineistot käyttökieltoon ja tarkistaa erikseen valitulta ajanjaksolta kaikki hänen käsittelemänsä aineistot.

Jäännösriskin arvioinnissa tarkastellaan jo valmiiksi muokattujen vanhojen aineistojen mahdollista muutostarvetta. Siinä arvioidaan kertaalleen anonymisoiduista datoista yksittäisten henkilöiden tai ryppäiden paljastumisriskiä niin itse datan kuin ulkopuolisten tietojen valossa. Jäännösriskin arvioinnin tuloksena tehdyt muutokset dokumentoidaan ja tilastoidaan.

Aineistojen ulosluovutuksen ja käytön suojatoimet

Käyttäjätunnistus ja asiakkaaksi rekisteröityminen

Aineistojen luovutus jatkokäyttöön määräytyy aineistoa koskevan arkistointisopimuksen määrittelemällä tavalla. Aineistot luovutetaan palveluportaali [Ailan](#) kautta.

Ailaan asiakkaaksi kirjautunut lataa aineistot yksitellen aineistokuvailusivulta. Latauksen yhteydessä täytetään käyttölu-pahakemus, johon kirjataan käyttötarkoitus, hankkeen tai tutkimuksen nimi ja lyhyt kuvaus sekä mahdollinen rahoittaja. Lataamalla aineiston asiakas sitoutuu noudattamaan käyttöehtoja.

Aineistoilla on erilaisia käyttöehtoja. Osa aineistoista on (A) vapaasti käytettävissä ilman rekisteröitymistä. Suurin osa aineistoista on saatavissa (B) tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun, ja osa (C) vain tutkimukseen ja ylempiin opinnäyt-teisiin (esim. pro graduun, lisensiaatin- ja väitöstutkimukseen). Joitakin aineistoja voi saada käyttöönsä (D) vain aineiston luovuttajan erillisellä luvalla. Lupaa haetaan Ailan kautta.

Tietoturva asiakkaaksi rekisteröitymisessä:

Aila tukeutuu [HAKA-käyttäjätunnistusjärjestelmään](#). Yliopistojen ja korkeakoulujen henkilökunta ja opiskelijat voivat kirjautua Ailan käyttäjiksi omilla käyttäjätunnuksillaan, jotka he ovat saaneet kotiorganisaatioiltaan henkilöllisyytensä todentamisen perusteella. HAKA-tunnuksilla rekisteröityminen Ailan asiakkaaksi hyväksytään välittömästi.

Jos asiakkaalla ei ole HAKA-tunnuksia, hän voi hakea Ailan käyttäjätunnusta Tietoarkiston asiakaspalvelusta. Ensisijai-sesti näitä tunnuksia myönnetään ulkomaisten yliopistojen opiskelijoille ja tutkijoille sekä HAKA-luottamusverkostoon kuulumattomien suomalaisten tutkimusorganisaatioiden jäsenille. Rekisteröitymislomakkeessa kysytään, mihin asiakas tarvitsee Ailan aineistoja. Asiakkaaksi hyväksyminen edellyttää asiakkaan kotiorganisaation mukaista sähköpostiosoi-tetta. Asiakaspalvelu käsittelee rekisteröitymisen noin viikon sisällä. Käyttäjätunnus ja salasana lähetetään sähköpostitse, jos rekisteröityminen on hyväksytty.

Rekisteröityneen käyttäjän tiedoissa on oltava toimiva sähköpostiosoite. Käyttäjän muuttaessa sähköpostiosoitettaan on uusi osoite vahvistettava. Annettuun sähköpostiosoitteeseen lähetetään viesti, jonka linkkiä klikkaamalla uusi osoite päi-vittyy käyttäjän tietoihin. Vahvistusviestin voi lähettää uudelleen rekisteröityneen asiakkaan oman profiilisivun kautta.

Asiakkaan sitoumukset

Asiakkaan henkilötietoja käsitellään käyttöehtojen ja sen nojalla tehdyn [tietosuojaselosteen](#) mukaisesti (liite 4). Henkilö-tietoja käsitellään sopimuksen täytäntöön panemiseksi.

Asiakkaan on sitouduttava noudattamaan palveluportaalin käyttöehtoja (liite 5), aineistojen yleisiä käyttöehtoja (liite 1) ja mahdollisia aineistoa koskevia erityisehtoja ennen kuin hän voi ladata tarvitsemansa aineiston.

Aineiston latausoikeus on voimassa kaksi viikkoa. Ladattuaan aineiston asiakas saa sähköpostiviestin. Viestin otsikossa identifioidaan asiakkaan lataama aineisto.

Viestin sisältö:

Hei [asiakkaan nimi]

Kiitos, että latsit aineiston Yhteiskuntatieteellisen tietoarkiston Ailasta.

Hakemus: [linkki käyttölu-pahakemukseen]

Aineisto: [aineiston nimi ja numero]

Latausaika: [päivämäärä, kellonaika]

Latausoikeutesi on voimassa kaksi viikkoa. Se päättyy [päivämäärä, kellonaika]

Lataamalla aineiston olet sitoutunut sen käyttöehtoihin.

- Ailan käyttöehdot: <https://services.fsd.tuni.fi/docs/eula>

- aineistojen yleiset käyttöehdot: <https://services.fsd.tuni.fi/docs/terms-of-use>

Aineistoon ja sen tekijöihin tulee viitata asianmukaisesti kaikissa julkaisuissa ja esityksissä, joissa aineistoa käytetään. Tietoarkiston antaman malliviittaustiedon voi merkitä lähdeluetteloon sellaisenaan tai sitä voi muokata julkaisun käytäntöjen mukaisesti.

Malliviittaustiedot: [aineiston malliviittaus]

Jos sinulla on kysyttävää, voit ottaa yhteyttä asiakaspalveluumme asiakaspalvelu.fsd@tuni.fi tai 029-4520411.

Ystävällisin terveisin

Tietoarkiston asiakaspalvelu

--

Käyttötarkoitus ja aineiston hävittäminen:

Asiakas saa käyttää aineistoa ainoastaan ilmoittamaansa käyttötarkoitukseen, minkä jälkeen aineisto on hävitettävä. Jos käyttötarkoitus muuttuu, on haettava uutta käyttöilupaa.

--

Tietoarkistolla on oikeus sulkea käyttöehtoja rikkoneen asiakkaan asiakastili ja ilmoittaa käyttöehtojen rikkomisesta asiakkaan taustaorganisaatioon ja tutkimusrahoittajalle

Aineiston käytön valvonta: asiakaspalvelupäivystys

Vaikka asiakkaat voivat käyttää Ailaa vapaasti ja asiakkaaksi rekisteröidytään ladata aineistoja itsenäisesti, Tietoarkisto valvoo Ailassa tehtyjä aineistolatauksia. Tietoarkiston asiakaspalvelun päivystysvuorossa oleva työntekijä vastaa asiakkaiden tietopalvelukysymyksiin ja seuraa Ailasta tehtäviä latauksia. Asiakaspäivystäjä ottaa yhteyttä rekisteröityneeseen asiakkaaseen aina, kun

- asiakkaan ilmoittama käyttötarkoitus on puutteellinen
- ilmoitettu käyttötarkoitus ei vastaa aineistolle asetettuja käyttöehtoja
- asiakkaan täyttämä käyttöilupahakemus on muuten puutteellinen tai epäasiallinen.

Ongelmatilanteet pyritään hoitamaan neuvottelemalla suoraan asiakkaan kanssa, mutta Tietoarkistolla on oikeus peruuttaa aineiston käyttöluja ja tarvittaessa sulkea asiakkaan käyttötili. Jos kyseessä on selkeä väärinkäyttö, Tietoarkistolla on oikeus ilmoittaa tapahtuneesta aineiston tekijälle, asiakkaan taustaorganisaatiolle ja tutkimusrahoittajalle.

Tietoturva aineistojen käytön valvonnassa: käyttövaltuudet

Aila-palveluportaalin asiakaskohtaisia tietoja ja käyttöilupahakemuksia pääsevät katsomaan henkilökohtaisilla tunnuksillaan vain Tietoarkiston työntekijät, jotka tarvitsevat tietoja työssään. IT-työntekijöistä pääsy asiakastietoihin on IT-palvelupäälliköllä ja palveluportaalin tietoteknistä ylläpitoa ja kehitystyötä tekevilla sovelluskehittäjillä. Aineistopalvelun työntekijöistä pääsy asiakastietoihin on tietopalvelupäälliköllä ja asiakaspäivystäjillä. Lisäksi pääsy asiakastietoihin on Tietoarkiston tietosuojavastaavalla.

Aineiston käytön valvonta: automaattinen julkaisukarhu- ja muistutusgeneraattori

Tietoarkiston automaattinen karhu- ja muistutusgeneraattori vastaa julkaisukarhujen ja muistutusten lähettämisestä Aialasta aineistoa ladanneille asiakkaille. Käyttötarkoituksesta riippuu, kuinka usein karhuja lähetetään. Muistutus lähetetään, kun hakemuksen saapumisesta on kulunut tietty aika. Asiakkaita kehoitetaan ilmoittamaan julkaisunsa asiakaspalvelun sähköpostiosoitteeseen. Hakemusta koskevien karhujen ja muistutusten lähetyksen lopetetaan, kun asiakas on ilmoittanut julkaisunsa ja/tai kertoo lopettaneensa aineiston käytön tai maksimimuistutusaika päättyy (opetusaineistot).

Vaikka karhu- ja muistutusviestit lähtevät automaattisesti, asiakkaiden vastauksia lukee ja niihin tarvittaessa vastaa asiakaspalvelun työntekijä. Karhu- ja muistutusviesteissä muistutetaan asiakkaita käyttöehdoista ja aineiston hävittämisestä seuraavalla tavalla:

Muistathan, että käyttötarkoituksen päätyttyä aineisto ja kaikki siitä otetut kopiot on hävitettävä esimerkiksi tuhoamalla tiedostot koneen kovalevyiltä. Lisätietoja aineiston hävittämisestä löydät Aineistohallinnan käsikirjasta (<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/aineistohallinta/fyysinen-sailytys/havittaminen>). Jos käyttötarkoitus muuttuu, on haettava uutta käyttö lupaa tietoarkistosta.

Kun olet saanut aineiston käyttöösi, olet sitoutunut noudattamaan seuraavia käyttöehtoja:

- Aineistojen yleiset käyttöehdot, <https://services.fsd.tuni.fi/docs/terms-of-use>
- Palvelun käyttöehdot, <https://services.fsd.tuni.fi/docs/eula>

Tarkistathan myös, että yhteystietosi ovat ajan tasalla, <https://services.fsd.tuni.fi/profile>

Jos sinulla on kysyttävää, voit ottaa yhteyttä asiakaspalveluumme: asiakaspalvelu.fsd@tuni.fi tai 029-4520411.

Ystävällisin terveisin

Tietoarkiston asiakaspalvelu

Muu henkilöstön perehdytys, koulutus ja vaitiolositoumukset

Tietoarkistossa järjestetään säännöllisesti tietosuojakoulutusta, jossa käsitellään asiakastietojen käsittelyn perusteet ja asiakastietojen hävittämisajat. Koulutuksen alussa kerrataan henkilötietojen käsittelyn lailliset perusperiaatteet.

Kaikki Tietoarkistossa työskentelevät allekirjoittavat vaitiolositoumuksen. Sillä halutaan varmistaa, että jokainen työntekijä noudattaa huolellisuutta, vaitiolovelvollisuutta, Tietoarkiston tietosuojakäytänteitä, tietoturvallisuudesta annettua ohjeistusta, hyvää tiedonhallintotapaa ja tietosuojalakia (1050/2018) asiakastietojen käsittelyssä. Uusi työntekijä palauttaa allekirjoitetun sitoumuksen tietosuojavastaavalle. Tietosuojavastaava selittää työntekijälle tietosuojan merkityksen Tietoarkistossa ja käy työntekijän kanssa läpi Tietoarkiston asiakkaille tarkoitetun tietosuojaselosteen. IT-henkilöstö allekirjoittaa lisäksi yliopiston salassapitositoumuksen.

Jokainen uusi työntekijä perehdytetään tietoturva-asioihin henkilökohtaisesti. Koulutuksesta vastaa Tietoarkiston tietoturvavastaava. Tietoturva-asioiden perehdytys sisältää seuraavat kokonaisuudet:

- tietojärjestelmien käytön säännöt
- sähköpostin käyttöpolitiikka ja käytösäännöt
- Tampereen yliopiston www-politiikka
- Tampereen yliopiston tietoturvaperiaatteet
- tietoturvan organisointi Tampereen yliopistossa
- henkilökunnan kulunvalvonta
- tietoturvaohjeita
- tietosuojaa vaativien asiakirjojen ja tallenteiden tuhoaminen Tietoarkistossa

- VAHTI – käyttäjän tietoturvaohje
- tietojärjestelmien ylläpidon ja käytön säännöt
- salassapitositoumus
- soveltuvat lainkohdat.

Lisäksi koko henkilökunnalle pidetään vuosittain tietoturvan pääasioiden kertauskoulutus.

Tietojärjestelmät, tietoturva ja pitkäaikaissäilytys 2020

Tietoarkistossa on kaksi keskeistä tietojärjestelmää: Palveluportaali Aila ja Tiipii-tietokanta. Aila on Tietoarkiston sähköinen palvelukokonaisuus, joka sisältää aineistoluettelon, aineistojen tilaus- ja toimitusjärjestelmän sekä aineistojen arkistointiin tarkoitetun tiedostojen siirtopalvelun. Lisäksi Aila sisältää rekisteröityneistä käyttäjistä muodostetun asiakasrekisterin: Tietojärjestelmäseloste (Aila), liite 6. Tiipii-tietokantaa käytetään kaiken arkistotyön sisäisenä rekisteröintijärjestelmänä: Tietojärjestelmäseloste (Tiipii), liite 7.

Tietoarkistossa on myös muita sisäiseen käyttöön tarkoitettuja tietojärjestelmiä, joihin on pääsy vain Tietoarkiston henkilökunnalla. Pääsy järjestelmiin on rajattu esimerkiksi palomuurien ja kirjautumisen vaatimisen avulla.

Lisäksi Tietoarkisto hyödyntää kansallista pitkäaikaissäilytyspalvelua, jonka omistaa Opetus- ja kulttuuriministeriö ja toteuttaa CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy.

Sähköisiä tietoaineistoja säilytetään Tampereen yliopiston palvelimilla, jotka sijaitsevat yliopiston palvelintiloissa. Palvelintiloihin on pääsy vain henkilöillä, jotka sitä työroolinsa vuoksi tarvitsevat. Sähköinen yhteys tietoaineistoihin on rajoitettu käyttöoikeuksin niin, että niihin pääsevät käsiksi vain palvelinten ylläpitäjät ja Tietoarkiston työntekijät, joiden työrooli edellyttää pääsyä kyseiseen tietoon.

Osaan Tietoarkiston tietoaineistoista on mahdollista päästä myös Tampereen korkeakoulu-yhteisön (Tampereen yliopisto ja Tampereen ammattikorkeakoulu) tarjoaman virallisen etäyhteyspalvelun avulla yliopiston tilojen ulkopuolelta. Muita etäyhteyksikäytäntöjä järjestelmiin ei tarjota eikä tueta. Tietoarkiston työntekijät noudattavat etätyöhön erikseen laadittuja tietoturvaohjeita.

Median fyysisen vaurioitumisen (esimerkiksi kiintolevyn vikaantuminen tai tulipalo) varalta Tietoarkiston palvelimilla olevat tietoaineistot varmuuskopioidaan Tampereen korkeakoulu-yhteisön tietohallinnon varmuuskopiointipolitiikan mukaisesti. Tämän lisäksi tietyiltä Tietoarkiston palvelimilta otetaan varmuuskopioita Tietoarkiston omalla varmistusjärjestelmällä. Molemmissa tapauksissa varmuuskopioiden säilytyspaikka on yliopiston konesali. Konesali on lukittu, paloturvallinen ja kulunvalvonnan piirissä. Tietohallinnon tarjoama levypalvelu on korkeakoulu-yhteisön yhteinen.

Hylätyt tallennusmediat (esimerkiksi kiintolevyt) hävitetään toimittamalla ne tuhottavaksi tai tyhjennettäväksi korkeakoulu-yhteisön antamien henkilötietoja sisältävien tallenteiden hävittämistä koskevien määräysten mukaisesti. Tampereen yliopiston tietohallinnon tallennusmediat hävitetään samojen ohjeiden mukaisesti. Hävityksestä huolehtii yliopiston yhteistyökumppani, joka hoitaa hävityksen tai tyhjennyksen sovittujen tietoturvastandardien mukaisesti ja raportoi tehdystä käsittelystä mediakohtaisesti.

Tampereen yliopisto vaatii tietojärjestelmien ylläpitäjiltä erillisen vaitiolosituksen. Vaatimus koskee sekä Tietoarkiston teknisten palveluiden henkilöstöä että Tampereen korkeakoulu-yhteisön tietohallinnon ylläpitohenkilöstöä.

Tietoarkiston käyttämien työasemien kiintolevyt on salattu. Uudet ohjelmakoodit ja -asennukset katselmoidaan, ennen kuin ne hyväksytään käyttövalmiiksi. Tietoarkistossa käytetään automaattisia monitorointityökaluja, jotka varoittavat tietynlaisista turvallisuuspuutteista. Tietoarkiston tietoturvavastaava seuraa aktiivisesti tietoturvauhkiin liittyvää uutisointia ja tiedotusta sekä järjestelmien ja toimintatapojen tietoturvan kehitystä ja tekee tarvittaessa ehdotukset tietoturvan parantamiseksi. Tekniset palvelut pitävät säännöllisesti iteraationvaihtoja, joissa koko teknisellä tiimillä on mahdollisuus ottaa esille tietoturva-asioita ja jakaa tietoa.

Tietoarkiston arkistoimat tutkimusaineistot siirretään myös Kansalliseen pitkäaikaissäilytyspalveluun (PAS). Säilytystä varten aineistoista muodostetaan digitaalisia säilytyspaketteja, aineistojen tiedostomuodot harmonisoidaan ja pakettiin lisätään säilytyksen vaatimaa teknistä ja provenienssimetätietoa. Siirtotie on salattu. PAS-palvelu on digitaalisten kulttuuriperintöaineistojen ja tutkimusaineistojen pitkäaikaissäilyttämiseen erikoistunut, tietoturvallinen palvelukokonaisuus. Palvelua ylläpitää CSC, jonka kaikki datakeskukset ja ICT-palvelut on ISO 27001 -sertifioitu. PAS-palvelusta aineistot voidaan luovuttaa ainoastaan takaisin Tietoarkistolle. Digitalpreservation.fi -sivulla on julkaistu PAS-palvelun tietosuojaseloste ja paketointi, tiedostomuoto- ja rajapintamäärittelyt.

Tietosuojatyön organisointi Tietoarkistossa

Koska Tietoarkisto on valtakunnallinen palveluyksikkö Tampereen yliopiston yhteydessä, se vastaa itsenäisesti aineistojen arkistointiin ja asiakaspalveluunsa kuuluvasta tietosuojasta yliopiston tietosuojaohjeita ja -periaatteita noudattaen. Tietoarkiston henkilöstöhallinnon tietosuojasta vastaa Tampereen yliopiston hallinto.

Lainsäädännön soveltamista koskevat päätökset tehdään Tietoarkiston AMS/PAS-työryhmässä, johon kuuluvat Tietoarkiston johtaja, toiminnallisten moduulien johtajat, tietoturvavastaava, tietosuojavastaava, tietoarkkitehti ja IT-palveluasiantuntija. Työryhmä kokoontuu 3–4 kertaa vuodessa. Päätösten valmisteluun pyydetään tarvittaessa ohjausta ja neuvoja yliopiston tietosuojavastaavalta.

Tehtäväkohtaiset vastuut: Tietoteknisestä tietoturvasta, sähköisten aineistojen säilytyksestä ja konvertoinnista ja tarvittaessa tapahtuvasta hävittämisestä vastaa IT-palvelupäällikkö. Aineistojen arkistointiin ja jatkokäyttöön liittyvän paperipohjaisen ja sähköisen sopimusmateriaalin arkistoinnista vastaa tietopalvelupäällikkö. Tutkimusaineistojen henkilötietoja sisältävien osien hävittämisestä vastaa tietopalvelupäällikkö yhdessä IT-palvelupäällikön kanssa. Hävittämisessä noudetaan valtiovarainministeriön Luokiteltujen tietoaineistojen käsittelyvaatimukset -ohjetta.

Tietoarkiston tietosuojavastaava toimii linjaorganisaatiossa itsenäisenä asiantuntijana, eikä hän ole esimiesasemassa. Tietosuojavastaava on Tietoarkiston yhdyshenkilö tietosuojavaltuutetun toimiston suuntaan ja hän vastaa asiakkaiden tietosuojaa koskeviin tiedusteluihin ja kysymyksiin. Tietoarkiston tietosuojavastaava noudattaa yliopiston tietosuojaohjeita ja tekee yhteistyötä yliopiston tietosuojavastaavan kanssa. Tietoturvavastaavan tehtävää hoitaa järjestelmäsuunnittelija.

Tietosuojavastaavan tehtävät: ohjeasiakirjat ja raportointi

- Laatii ja varmistaa yhdessä tietoturvavastaavan kanssa tietoturvaloukkausten käsittely-, dokumentointi- ja ilmoitusmenettelyohjeet.
- Laatii tietosuojaselosteen, joka käsitellään ja hyväksytään AMS/PAS-työryhmässä.
- Ohjaa tietoteknisiä palveluita ottamaan huomioon tietosuojaperiaatteet teknisten järjestelmien kehitystyössä ja sisäisissä ohjeissaan.
- Tarkistaa anonymisoinnin asiantuntijana työskentelevän tietopalveluasiantuntijan tuottamat anonymisointiohjeet.
- Vastaa asiakkaille suunnatun aineistonhallinnan käsikirjaohjeiden asianmukaisuudesta.
- Laatii vuosittaisen tietotilinpäätöksen.

Tietosuojavastaavan tehtävät: ohjaus ja valvonta

- Järjestää säännölliset tietosuojakoulutukset koko henkilökunnalle henkilötietojen käsittelystä.
- Keskustelee Tietoarkiston anonymisoinnin asiantuntijan ja datankäsittelijöiden kanssa yksittäisiin aineistoihin liittyvistä tietosuojakysymyksistä.
- Tekee tarkistuksia jo arkistoituihin aineistoihin tietosuojan näkökulmasta.
- Kouluttaa ja antaa ohjeita muiden asiakaspalvelun työntekijöiden kanssa asiakkaille, jotka niitä pyytävät (tutkitavien informointi henkilötietojen käsittelystä, osallistumissuostumuslomakkeet, anonymisointi).
- Seuraa lainsäädännön kehittymistä ja raportoi johdolle ja AMS/PAS-työryhmälle, mikäli muutosten vuoksi on tarkistettava toimintakäytäntöjä.

- Pyytää tarvittaessa omaan työhönsä ohjausta ja neuvontaa yliopiston tietosuojavastaavalta.

Arkistoinnin tilastotietoja 2020

Arkistoidut aineistot ja aineistojaan Tietoarkistoon arkistoineet organisaatiot

Vuonna 2020 aineistoja arkistoitiin yhteensä 98. Tietoarkistoon tutkimusaineistoja arkistoinneita asiakasorganisaatioita oli kaikkiaan 28:

- E2 Tutkimus
- Elinkeinoelämän valtuuskunta
- Helsingin yliopisto
- Itä-Suomen yliopisto
- Jyväskylän yliopisto
- KELA
- Kirkkohallitus
- Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore
- Lapin yliopisto
- Lapsiasiavaltuutetun toimisto
- Lastensuojelun keskusliitto
- Nuorisotutkimusseura
- Opetus- ja kulttuuriministeriö
- Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus sr
- Seinäjoen ammattikorkeakoulu
- SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
- Taideyliopisto
- Taiteen edistämiskeskus
- Taloustutkimus Oy
- Tampereen yliopisto
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
- Tilastokeskus
- Turun ammattikorkeakoulu
- Turun yliopisto
- Työ- ja elinkeinoministeriö
- Yhdyskuntatutkimus
- Yle
- Åbo Akademi

Vuonna 2020 valmistui 64 kvantitatiivisen (2019: 51) ja 29 kvalitatiivisen (2019: 24) aineiston arkistointi. Kolmannes aineistoista prosessoitiin alle yhdeksässä kuukaudessa.

2020 valmistuneet aineistot, jotka on toimitettu Tietoarkistoon anonymieinä

Tietoarkisto toivoo tutkijoiden tekevän aineistonsa anonymisoinnin valmiiksi ennen aineiston siirtoa Tietoarkistoon. Valmiiksi anonymieinä saadut 28 aineistoa (16 kvantitatiivista ja 12 kvalitatiivista):

FSD3402 Yhdeksäsluokkalaisten luontosuhde 2019

FSD3484 Amisbarometri 2019

FSD3390 Tampereen kaupungin aikuissosiaalityön asiakaskysely 2014

FSD3385 Kulttuurierot, sukupolvet ja muutos eurooppalaisessa sanomalehdissä 1960–2010: sanomalehtiartikkelit

FSD3386 Kulttuurierot, sukupolvet ja muutos eurooppalaisessa sanomalehdissä 1960–2010: sanomalehtinumerot

FSD3366 Eduskuntavaalit 2019: ehdokkaiden ja vaalikoneen käyttäjien vastaukset Vapaa-ajattelijain liiton vaalikoneeseen

FSD3389 Korkeakouluopiskelijoiden moninkertaiset opinto-oikeudet 2019

FSD3338 Ammatillisen koulutuksen mielikuvatutkimus: yritysten henkilöstöpäättäjät 2018

FSD3333 Ammatillisen koulutuksen mielikuvatutkimus: peruskoulun 9.-luokkalaisten nuoret 2018

FSD3334 Ammatillisen koulutuksen mielikuvatutkimus: peruskoulun 9.-luokkalaisten vanhemmat 2018

FSD3348 Työn muutokset digitaalisessa taloudessa 2017

FSD3424 Tietoarkiston aineistojen käyttö 2015–2018

FSD3398 Tiedebarometri 2019

FSD3384 Rahapelikysely 2017

FSD3257 Naurunalaiseksi joutumisen pelko, työuupumus ja työpaikkakiusaaminen 2007

FSD3413 Työ- ja elinkeinoministeriön julkisten hankintojen ilmoitustilastoaineisto 2019

FSD3403 Yhdeksäsluokkalaisten kirjoituksia onnellisuudesta 2019

FSD3426 Yhteiskuntatutkimuksen opiskelijoiden näkemyksiä poliittisen mielipiteensä muodostumisesta 2020

FSD3411 Yliopisto-opiskelijoiden kokemuksia asiantuntijuudesta 2019–2020

FSD3427 Videopelejä pelaavien naisten kokemuksia kohtaamistaan ennakkoluuloista 2020
 FSD3409 Muistiinpanoja capoeira angololan harrastajien ja opettajien haastatteluista 2005–2017
 FSD3425 Kokemuksia itsensä johtamisesta asiantuntijatyössä 2020
 FSD3378 Nuorisovaltuutettujen näkemyksiä ilmastonmuutoksesta 2019
 FSD3361 Noviiisopettajien äänenkäytön kokemukset 2019
 FSD3354 Ympäristökysymykset yhteiskunnallisessa päätöksenteossa 2018
 FSD3365 Paikallisten organisaatioiden rooli kotouttamistyössä Jyväskylässä 2018
 FSD3351 Kostamus-työntekijöiden jälkeläisten haastatteluja 2018
 FSD3408 Velkaantuminen ja häpeä -kirjoitusaineisto 2019–2020

2020 valmistuneet aineistot, joista ei tietosuojalainsäädännön perusteella tarvinnut poistaa tunnisteita

FSD3366 Eduskuntavaalit 2019: ehdokkaiden ja vaalikoneen käyttäjien vastaukset Vapaa-ajattelijain liiton vaalikoneeseen

2020 valmistuneet aineistot, joista Tietoarkistossa poistettiin tunnisteita arkistointiprosessin aikana

Tietoarkisto tarkistaa kaikkien aineistojen mahdolliset tunnistetiedot, vaikka tutkija kertoisi aineiston olevan anonyymi. Tunnisteita poistettiin eri tavoin arkistointiprosessin aikana 66 aineistosta eli anonymisointia tehtiin noin 71 %:lle aineistoista (2019: 71 %). Anonymisointitoimenpiteitä edellyttäneet aineistot on listattu alla. Listauksessa on kuvattu tiivistetysti arkistointiprosessin aikana tehdyt toimet aineistoille, joiden Tietoarkisto on havainnut sisältävän tunnistetietoja. Esimerkiksi avomuuttujien käsittely tarkoittaa usein satojen yksittäisten vastausten tarkistamista ja tarvittavien poistojen ja muutosten tekemistä syntaksin avulla.

FSD3432 PROMEQ: työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten hyvinvointi ja terveys 2017–2018

- Aineistosta on tunnisteellisuussyistä poistettu muu, mikä -tyyppisiä avovastauksia liittyen omaan ja vanhempien synnyinmaamuuttujiin (a3, a4, a5), asuinpaikkaan (a8, b5) ja ryhmätoimintaan osallistumiseen (a43_10, b39_10). Lisäksi seuraavat muuttajat on TOP-koodattu: oma ja vanhempien synnyinmaat (a3, a4, a5), pituusmuuttajat (a51, b55) ja kotitalouden aikuisten sekä lasten määrät (a10_1, a10_2, b7_1, b7_2). Aineistoon jätetty avomuuttajat on anonymisoitu ja Tietoarkiston merkinnät on tehty hakasulkeisiin.

FSD3467 Eduskuntavaalitutkimus 2019

- Tunnisteellisuussyistä aineistosta poistettiin Tietoarkistossa postinumeromuuttuja D23posti, puolison ammatti D14 sekä seuraavat "muu, mikä?"-tyyppiset avomuuttajat: äidinkieli D37_so, ammattiliitto D34_so ja uskonnokunta D10_so. Kuntamuuttuja D17 luokiteltiin viiteen suurimpaan kaupunkiin, lisäksi luotiin maakuntamuuttuja. Kahdesta avomuuttujasta poistettiin yksittäinen miehen nimi. Ammattimuuttuja D07 luokiteltiin ISCO-08:n mukaisesti.

FSD3367 Päihteiden väärinkäyttäjien käynnit A-klinikoilla: alku- ja seurantatutkimukset 2007–2010

- Tunnisteellisten syiden takia Tietoarkistossa aineistosta on poistettu syntymävuosimuuttuja (A_1). Avomuuttujista on poistettu ammatti (A10), muut hoitopaikat päihteiden käytön takia (A50_2, F34_2 ja G34_2), A-klinikan yksikkö, syyt keskeyttämiselle tai poikkeuksille ja muut vertaistukiryhmät (F35_2 ja G35_2). Lisäksi ikä (A1_2) on luokiteltu viiden vuoden välein. Aineistoon jätetyt avovastaukset on käyty läpi ja Tietoarkiston merkinnät on merkitty [hakasulkein].

FSD3369 Päihteiden väärinkäyttäjien käynnit yhdyskuntaseuraamustoimistoissa: alku- ja seurantatutkimukset 2007–2010

- Tunnisteellisten syiden takia Tietoarkistossa aineistosta on poistettu syntymävuosimuuttuja (A1_1) sekä avomuuttajat ammatti (A10), muut hoitopaikat päihteiden käytön takia (A50_2, F34_2 ja G34_2), yhdyskuntaseuraamustoimiston yksikkö, syyt keskeyttämiselle tai poikkeuksille sekä muut vertaistukiryhmät (A51_2, F35_2,

G35_2, H5 ja I5), rikostyyppi (H1), muita tietoja asiakkaasta ja hänen tilanteestaan seurantavuoden aikana (H6_2 ja H6_3) ja muut päihdehoidon menetelmälliset suuntaukset (J7_2). Lisäksi asiakkaan ja ohjaajan ikä (A1_2 ja J1) on luokiteltu viiden vuoden välein sekä vastausvaihtoehdot muuttujassa J2 eronnut/asumuserossa ja leski on yhdistetty. Aineistoon jätetyt avovastaukset on käyty läpi ja Tietoarkiston merkinnät on merkitty [hahasulkein].

FSD3356 Helsingin Sanomien köyhyyskysely 2015

- Aineistoon on tunnisteellisuussyistä tehty seuraavat toimenpiteet. Aineistosta on poistettu yksityiskohtaiset paikkamuuttajat, kuten postinumero, seutukunta, kunta ja kuntanumero. Aineistoon on luotu kuntamuuttujan perusteella muuttuja bv4, johon on poimittu yli 67 000 asukkaan kunnat. Lisäksi ikämuuttuja q11 ja talouden jäsenten lukumäärää kuvaavat muuttajat q14 ja q15 on TOP-koodattu. Avomuuttajat q8 ja q9 on tarkistettu ja niistä on tarvittaessa poistettu tunnisteellisuustietoja, kuten sähköpostiosoitteita, harvinaisia sairauksia ja tarkkoja ammattinimikkeitä. Tietoarkiston anonymisointimerkinnät on tehty [hahasuluin].

FSD3404 Taiteen ja kulttuurin barometri: taiteilijoiden ja taiteen liikkuvuus: taiteilijakysely 2018

- Tietoarkistossa on tunnisteellisuussyistä luokiteltu tutkijan postinumeromuuttujasta muodostama asuinpaikkamuuttuja (q23).

FSD3350 Seurakuntien tunnettuus- ja mielikuvakysely 2018

- Aineistosta on tunnisteellisten syiden takia poistettu muu mikä -tyyppiset avovastaukset, q3b muu asuinkunta, q18 toivotut tapahtumat, q19 palaute/toiveet seurakunnalle, C23d rooli Seinäjoen seurakunnassa, ja lisäksi avovastaukset, joissa pyydettiin kertomaan, keitä henkilöitä vastaajalle tulee mieleen tai joita hän tuntee tietystä seurakunnasta. Aineistoon jätetyt avovastaukset on käyty läpi ja tunnisteellisten vastausten tilalle on muutettu teksti (Avovastaus poistettu tunnisteellisuuden vuoksi).

FSD3430 Sosiaalibarometri 2019

- Tietoarkisto on tunnisteellisuussyistä luokitellut koulutustaustamuuttujan (q4), Kela-johdon vastaajan tittelin (kelatitt) ja TE-johdon alueen (tealue).

FSD3401 Implicit Association Test (IAT): Ammattinimikkeiden ja sukupuolen tiedostamattomat asenteet 2019

- Aineistosta on tunnisteellisuussyistä poistettu sukupuolimuuttujassa arvon 2 (muu) antaneen ikä.

FSD3360 Helsingin Sanomien yksinäisyyskysely 2014

- Aineistosta on tunnisteellisuussyistä tehty seuraavat toimenpiteet. Aineistosta on poistettu yksityiskohtaiset aluemuuttajat, kuten kunta ja postinumero (q17). Aineistoon on luotu kuntamuuttujan perusteella muuttuja bv3, johon on poimittu yli 34000 asukkaan kunnat ja kunnat, joissa jakauma oli keskimääräisesti suurempi. Pituusmuuttujasta q14 on luotu kaksi uutta pituusmuuttujaa q14_1 ja q14_2 sukupuolen mukaan ja muuttujien ääripäät on luokiteltu yhteen. Alkuperäinen pituusmuuttuja on poistettu. Lisäksi ikämuuttuja q16 ja tulomuuttuja q18 on TOP-koodattu. Avoin muuttuja q9 on tarkistettu ja tunnisteellisiä tietoja, kuten sähköpostiosoitteita, tarkkoja ammatteja ja työpaikkoja, on poistettu tarvittaessa. Tietoarkiston anonymisointimerkinnät on tehty [hahasuluin].

FSD3399 YouGamble 2017: Suomen aineisto

- Tunnisteellisuussyistä aineistossa on luokiteltu vastaajan synnyinmaa (bv3) sekä poistettu synnyinmaamuuttujan "muu, mikä?" -vaihtoehdon avovastaukset. Tunnisteellisuussyistä poistettiin myös syntymävuosi (bv2).

FSD3400 YouGamble 2017: Suomen lisäaineisto

- Tunnisteellisuussyistä aineistossa on luokiteltu vastaajan synnyinmaa (bv3) sekä poistettu synnyinmaamuuttujan "muu, mikä?" -vaihtoehdon avovastaukset.

FSD3468 Turvallisuuspolitiikka- ja maanpuolustustutkimus 2019

- Aineistosta on tunnisteellisuussyistä poistettu kuntamuuttuja sekä TOP-koodattu lasten ja kotitaloudessa olevien henkilöiden lukumäärää koskevat muuttajat (bv11, bv13). Lisäksi lasten lukumäärää ikävuosittain kuvaavat muuttajat on luokiteltu FSD:ssä niin yhteen, että 0–6-vuotiaat muodostavat yhden muuttujan (bv10a) ja 7–17-vuotiaat toisen muuttujan (bv10b).

FSD3380 Sosiaalibarometri 2018

- Aineistosta on Tietoarkistossa tunnistellisuussyistä poistettu toimipistemuuttuja (q1) sekä luokiteltu koulutusmuuttuja (q4) ja Kelan johtajien työtehtävää koskeva muuttuja (q46).

FSD3383 Lasten kuritusväkivalta 2017

- Tunnisteellisten syiden takia vastaajan tarkka asuinkuntamuuttuja on poistettu. Lisäksi muuttujissa bv13 (lapsia kotitaloudessa) ja bv21 (ruokakunnan koko) suurimmat arvot ovat luokiteltu yhteen.

FSD3371 Väestön näkemykset täydentävistä ja vaihtoehtoisista hoidoista 2008

- Tunnisteellisten syiden takia kuntamuuttuja on poistettu ja muuttujasta bv12 (kotitalouden koko) ylimmät luokat on luokiteltu yhteen.

FSD3372 Väestön näkemykset täydentävistä ja vaihtoehtoisista hoidoista 2018

- Tunnisteellisten syiden takia kuntamuuttuja on poistettu ja muuttujasta bv22 (ruokakunnan koko) ylimmät luokat on yhdistetty. Aineistoon jätetyt avovastaukset on käyty läpi ja niistä on tarvittaessa poistettu tunnistellista sisältöä. Tietoarkiston merkinnät on tehty [hahasulkein].

FSD3373 Hyvinvointi ja eriarvoisuus Suomessa 2012

- Tietoarkistossa aineistosta on tunnistellisuussyistä poistettu taustamuuttujat kotikunta (bv1), syntymäkotikunta (bv7) ja syntymäkotikunnan nimi (bv8). Kotikunnan nimi (bv2) on luokiteltu suurimpien kaupunkien mukaan. Samasta syystä aineistosta on poistettu ammattia kuvaavat avomuuttujat (V11, V12).

FSD3324 Festivaalibarometri 2014–2016

- Aineistosta on tunnistellisuuden vuoksi poistettu tutkimuksen tekemiseen liittyvät jatkokysymykset k24 ja k28 sekä muu mikä -avomuuttujat pois lukien ulkomaisille festivaaleille osallistumista kartoittavat muuttujat k2_24b. Kotipaikkamuuttujat muu kaupunki ja muu kunta luokiteltiin maakunniksi. Lisäksi kotipaikkamuuttujista poimittiin suurimmat kaupungit (yli 50 000 asukasta) omiin muuttujiin. Festivaaleille osallistumisen epätodennäköisyyksien syitä kartoittavasta avomuuttujasta k9 anonymisoitiin terveydentilaan liittyviä tietoja. Lisäksi vastaukset, joista kävi ilmi, että vastaaja on työskennellyt tai toiminut talkoolaisena festivaaleilla, merkittiin puuttuviksi tiedoiksi. Tietoarkiston merkinnät on tehty [hahasulkein].

FSD3381 Kansalaisturvallisuus 2017

- Tunnisteellisuuden vuoksi aineiston asuinkuntamuuttujasta bv2 luokiteltiin suurimmat kaupungit ja muut kunnat yhdistettiin luokkaan "muu". Avovastaukset käytiin läpi tunnistellisuutta arvioiden. Asumistilannetta kartoittavasta avomuuttujasta bv9_MUU yksi avovastaus muutettiin sismikseksi lastensuojeluun liittyvän tunnistellisen sisällön vuoksi.

FSD3323 Pienfestarikävijät 2013

- Aineistosta on tunnistellisuuden vuoksi poistettu kaikki ”muu, mikä?” -avomuuttujat q6_5_1, q7_24_1 ja q12_1. Kotipaikkamuuttuja on poistettu ennen aineiston toimittamista Tietoarkistoon. Avomuuttujista on poistettu mahdollisesti tunnistelliset kohdat esimerkiksi ruotsinkieliset vastaukset, tarkat paikkakuntiin liittyvät viittaukset ja viittaukset kolmansiin henkilöihin. Tietoarkiston merkinnät on tehty [hahasulkein].

FSD3451 Tohtorin tutkinnon vuonna 2016 suorittaneiden työelämään sijoittuminen 2019

- Aineistosta on tunnistellisuussyistä Tietoarkistossa luokiteltu ikää (bv3), tuloja (q11) ja koulutusalaa (bv8) koskevat muuttujat.

FSD3347 Nais- ja miesjohtajien uramenestys liikunta-alalla 2013

- Aineistoon on tunnistellisuussyistä tehty seuraavat toimenpiteet arkistoinnin yhteydessä. Datasta on poistettu avoimet vastaukset työnimikkeestä (q6), ylimmän tutkinnon nimikkeestä (q8), poissaolosyystä (q30_6a), käytetyistä ostopalveluista (q50a), perhe- ja työelämän yhdistämisestä (q37_5a) ja palautemuuttujasta (q54). Koulutus- ja siviilisiäytymuuttujissa aineistoon on jätetty vain tutkijan alkuperäisistä muuttujista muokkaamat karkeistetut muuttujat q7 ja q44. Samoin syntymävuosi on poistettu. Seuraavat muuttujat on lisäksi luokiteltu tai TOP-koodattu: vastaajan ikä (q1, ikä muodostettu syntymävuoden perusteella), tutkinnon suoritusvuosi (q9),

kilpaurheilua kuvaava muuttuja (q13, arvot 1–2 on yhdistetty), luottamustehtävien lukumäärä (q15_2), organisaatioiden määrä (q21), tulomuuttuja (q25), lasten lukumäärät (q45_2 ja q46).

FSD3457 Yliopistoista vuonna 2014 valmistuneiden työelämään sijoittuminen 2019

- Tietoarkistossa aineistosta on tunnisteellisuussyistä poistettu avomuuttajat. Samoista syistä ikämuuttuja (bv3) on luokiteltu viiden vuoden välein, kotikunta on karkeistettu maakunnaksi (bv10), koulutusalamuuttujassa (bv11) on yhdistetty kaksi luokkaa ja tulojen (q21) 9000 euroa ylittävät summat on yhdistetty yhteen luokkaan. Lisäksi yritysten määrä muuttujassa q8a on TOP-koodattu.

FSD3337 Ammatillisen koulutuksen mielikuvatutkimus: ammatillisessa koulutuksessa opiskelevat aikuiset 2018

- Tunnisteellisuussyistä Tietoarkistossa ikämuuttuja K23 luokiteltiin 5-vuosittain.

FSD3364 Yhteiskunnallinen vaikuttamistyö kunnallisessa sosiaalityössä 2017

- Tietoarkistossa aineistosta on poistettu tunnisteellisuussyistä ”muu, mikä?” -tyyppiset muuttajat ja yleisluontoiset palautemuuttajat.

FSD3336 Ammatillisen koulutuksen mielikuvatutkimus: ammatillisessa koulutuksessa tai lukiossa toista vuotta opiskelevat nuoret 2018

- Tunnisteellisuussyistä Tietoarkistossa asuinpaikkamuuttujassa K34 vastausvaihtoehdot ”Tampere” ja ”muu kaupunki” yhdistettiin.

FSD3335 Ammatillisen koulutuksen mielikuvatutkimus: peruskoulun oppilaanohjaajat 2018

- Tunnisteellisuussyistä asuinpaikkamuuttujassa K23 vastausvaihtoehdot ”Turku” ja ”Muu kaupunki” on yhdistetty.

FSD3421 Päihdetapauslaskenta 2007

- Aineistosta on Tietoarkistossa tunnisteellisuuden vuoksi poistettu toimintayksikön sijaintikunta ja asukkaan kotikunta sekä ”muu, mikä?” -avomuuttajat toimintayksikkötyyppiin ja asiakkaan vammoihin liittyen. Ikämuuttuja on luokiteltu viiden vuoden välein ja toimintayksikön sijaintikunnasta on luokiteltu maakunnat. Asiakkaan kotikunnasta on poimittu suurimmat kaupungit (yli 80 000 asukasta) uuteen muuttujaan. Tutkija on luokitellut asiakkaan maakunnat, kotikunnan muodon ja läänit. Aineistoon jätetyt avovastaukset on käyty läpi, eikä niistä ole tarvinnut poistaa tunnisteellista sisältöä.

FSD3422 Päihdetapauslaskenta 2011

- Aineistosta on tunnisteellisuuden vuoksi Tietoarkistossa poistettu toimintayksikön sijaintikunta ja asiakkaan kotikunta sekä ”muu, mikä?” -avomuuttajat lomakkeen täyttöön, toimintayksikkötyyppiin ja annettuihin palveluihin liittyen. Ikämuuttuja on luokiteltu viiden vuoden välein. Toimintayksikön sijaintikunnasta ja asiakkaan kotikunnasta on luokiteltu maakunnat. Asiakkaan kotikunnasta on poimittu suurimmat kaupungit (yli 80 000 asukasta) uuteen muuttujaan. Aineistoon jätetyt avovastaukset on käyty läpi ja tunnisteellisten vastausten tilalle on muutettu teksti (Avovastaus poistettu tunnisteellisuuden vuoksi).

FSD3357 Suonensisäisten huumeiden käyttäjien hyvinvointi 2013–2014

- Tunnisteellisuussyistä aineistosta on Tietoarkistossa pudotettu kansalaisuusmuuttuja. Tietoarkisto luokitteli samasta syystä vastauspaikka-, vankilassaolo- ja ikämuuttajat sekä kotitalouden kokoa ilmaisevat muuttajat.

FSD3420 Päihdetapauslaskenta 2003

- Tunnisteellisuussyistä aineistosta on Tietoarkistossa poistettu kuntakoodi, kotikunnan asukasluku, toimintayksikön numero, sijaintikunta ja kunnanumero, asiakkaan kotikunta, kunnanumero, syntymävuosi sekä ”muu, mikä?” -tyyppiset toimintayksikkötyyppejä erittelevät avovastausmuuttajat. Lisäksi on luokiteltu ikämuuttuja viiden vuoden välein. Toimintayksikön sijaintikunnasta ja asiakkaan kotikunnasta on Tietoarkistossa luokiteltu maakunta-, lääni- ja 10 suurinta kuntaa -muuttajat.

FSD3423 Päihdetapauslaskenta 2015

- Tunnisteellisten syiden takia Tietoarkistossa aineistosta on poistettu syntymävuosimuuttuja sekä asiakkaan ja yksikön kunta. Tietoarkistoon ei toimitettu avovastauksia seuraaviin muuttujiin liittyen: toimintayksikkötyyppi, asumistilanne, käytetyt pähteet ja palvelujen käytön ensisijainen syy. Lisäksi Tietoarkistossa ikämuuttuja on luokiteltu viiden vuoden välein ja asiakkaan sekä yksikön kunnanumeromuuttujista on poimittu suurimmat kaupungit (yli 80 000 asukasta) uuteen muuttujaan. Aineistoon jätetyt avovastaukset on käyty läpi ja tunnisteellisten vastausten tilalle on muutettu teksti (Avovastaus poistettu tunnisteellisuuden vuoksi).

FSD3444 Päihdetapauslaskenta 2019

- Tunnisteellisten syiden takia Tietoarkistossa aineistosta on poistettu asiakkaan kotikunta ja syntymävuosi. Lisäksi avovastaukset liittyen muuttujiin toimintayksikkötyyppi, synnyinmaa, asiakkaan asumistilanne, palvelujen käytön ensisijainen syy, asiakkaalle annetut palvelut ja mielenterveyden häiriö, on poistettu. Tunnisteellisuuden takia, ikämuuttuja on luokiteltu viiden vuoden välein ja syntymämaamuuttujassa muut maat paitsi Suomi, on yhdistetty. Lisäksi asiakkaan sekä yksikön kunnanumeromuuttujista on poimittu suurimmat kaupungit (yli 80 000 asukasta) uuteen muuttujaan. Aineistoon jätetyt avovastaukset on käyty läpi ja tunnisteellisten vastausten tilalle on muutettu teksti (Avovastaus poistettu tunnisteellisuuden vuoksi).

FSD3388 EVAn arvo- ja asennetutkimus syksy 2019

- Aineistosta on arkistoinnin yhteydessä poistettu kommentti-avovastaukset tunnisteellisuussyistä.

FSD3449 EVAn arvo- ja asennetutkimus kevät 2020

- Aineistosta on arkistoinnin yhteydessä poistettu kommentti-avovastaukset tunnisteellisuussyistä.

FSD3330 EVAn arvo- ja asennetutkimus talvi 2019

- Aineistosta on arkistoinnin yhteydessä poistettu kommentti-avovastaukset tunnisteellisuussyistä.

FSD3284 Tohtorin tutkinnon vuonna 2014 suorittaneiden työelämään sijoittuminen 2017

- Aineistosta on tunnisteellisuussyistä poistettu kaikki avomuuttajat ja kysymyslomakkeen kysymykset 30–31 asuinkunnasta sekä kansalaisuudesta. Samasta syystä tulomuuttuja ja ikämuuttuja on luokiteltu.

FSD3292 Kaste ja kummius 2018

- Avovastauksista on poistettu tunnisteellisuussyistä henkilöiden nimiä ja muita tunnisteellisiä tietoja. Pienemät paikkakunnat on avovastauksissa karkeistettu maakuntatasolle. Tietoarkistossa tehdyt muutokset on merkitty [hakasulkein].

FSD3270 Nuorisojärjestökysely 2014–2015

- Tunnisteellisten syiden takia aineistosta on poistettu kaikki ”muu, mikä?” -tyyppiset avovastaukset. Lisäksi aineistosta poistettiin kaikki järjestön toimintaa kuvaavat avovastaukset, jotta yksittäisiä järjestöjä ei pystyisi tunnistamaan aineistosta.

FSD3431 ISSP 2019: eriarvoisuus V: Suomen aineisto

- Aineistosta on tunnisteellisuussyistä poistettu ryhmään kuulumista käsittelevä avomuuttuja k52muu. Samasta syystä vanhempien syntymämaat k58a ja k58b on karkeistettu ja maakunta on luokiteltu NUTS2-suuralueeksi. Lisäksi ahvenanmaalaisten vastaajien tiedot on muutettu puuttuviksi arvoiksi muuttujissa: k47 (uskonnollinen jäsenyys), k52_1 ja k52_2 (etnisyys), k11a, k21a, k44a ja k44b (oma, puolison ja vanhempien ammatit), k58a ja k58b (vanhempien syntymämaat).

FSD3322 Potilaiden kokemukset terveydenhuollon sähköisten palveluiden käytöstä 2017

- Tunnisteellisuussyistä aineistosta poistettiin asuinpaikkakuntaan liittyvät avovastaukset. Lisäksi aineistoon jätetyistä avomuuttujista poistettiin tunnistamisen mahdollistavia tietoja, kuten harvinaisia tapahtumia ja sähköpostiosoitteita. Tietoarkiston merkinnät on tehty [hakasulkein].

FSD3315 Inkerinsuomalaiset paluumuuttajat 2008–2013

- Aineistosta on tunnisteellisuussyistä luokiteltu ikämuuttuja ja poistettu esimerkiksi tarkkan ammatin ja kielitaidon sisältävät avokysymykset ja tarkat syntymäajat.

FSD3307 Lapsibarometri 2018

- Aineistosta on poistettu lapsen äidinkieltä kuvaava "Muu, mikä?" -tyyppinen avomuuttuja tunnisteellisuussyistä. Suurimmat lasten lukumäärät perheessä on luokiteltu (T5). Avovastauksista poistettiin paikkojen, ihmisten ja liikuntaseurojen nimiä tunnistamisen estämiseksi.

FSD3280 Kuntavaaliehdokkaat 2017: kotimaankieliset

- Tunnisteellisista syistä muuttujassa q6 (puolueeseen liittymisvuosi) alimmat luokat on yhdistetty, jonka jälkeen ne on luokiteltu viiden vuoden välein vuoteen 2011 asti, josta numerointi jatkuu normaalisti. Syntymävuosi-muuttujassa q37 vuodet on muutettu ensin iäksi ja sitten luokiteltu, muuttujassa Q40_3 (pienien lasten määrä) ylimmät luokat on yhdistetty ja q48 (tulot) on luokiteltu tunnisteellisten syiden takia. Muuttuja q34 (ehdokkauden kunta) on poistettu, sillä jos se olisi jätetty, muita muuttujia olisi joutunut anonymisoimaan ja poistamaan runsaasti, joka olisi vaikuttanut merkittävästi aineiston käytettävyyteen. Lisäksi muuttujat q35 (ehdokasnumero), q47 (ammattiliitto), q51 (uskonto) ja avomuuttujat q2_13_1 (mitkä muut ryhmät ovat kannustaneet ehdokkuuteen), q16 (mitä ryhmiä edustaa), q32_16_1 (missä muussa yhdistyksessä on toiminut), on poistettu ja aineistoon jätetyt muut avovastaukset on käyty läpi ja niistä on tarvittaessa poistettu tunnisteellista sisältöä. Tietoarkiston merkinnät on tehty [hakasulkein].

FSD3306 Saarijärven reitin tila ja muutokset: asukaskysely 2015

- Tunnisteellisuussyistä ikämuuttuja k1_2 on luokiteltu viiden vuoden välein. Koska aineisto sisältää useita taustamuuttujia, joiden avulla vastaajien tunnistaminen olisi mahdollista, kuntamuuttuja k1_6:sta on muodostettu kaksiluokkainen alumuuttuja k1_6a, joka kertoo, asuuko vastaaja vakituisesti Saarijärven reitin kuntien alueella vai muualla Suomessa.

FSD3382 European Values Study 2018–2019: Suomen ruotsinkielisten aineisto

- Aineistosta on tunnisteellisuussyistä poistettu tunnistamisen mahdollistavia tietoja ammattiavomuuttujista. Tietoarkiston merkinnät on tehty tuplahakasulkein ja tutkijan yksöishakasuluin.

FSD3308 Yleisten kirjastojen kansallinen käyttäjäkysely 2018

- Aineistosta on tunnisteellisuussyistä luokiteltu ikämuuttuja ja poistettu kyselyn lopussa olleet avovastaukset.

FSD3396 Perhebarometri 2015

- Aineistosta on tunnisteellisuussyistä yhdistetty saamenkieliset muunkielisiin muuttujassa bv6.

FSD3410 100 minuuttia taidetta 2019: Taidepassi-kirjaukset

- Aineistosta on poistettu suorat tunnisteet. Lisäksi Tietoarkistossa karkeistettiin tarvittaessa epäsuoria tunnisteita, kuten paikkakuntia, kolmansien henkilöiden tunnisteellisuuden vähentämiseksi.

FSD3407 100 minuuttia taidetta 2019: yhteisöt

- Aineistosta on poistettu yhteyshenkilöiden suorat tunnisteet. Tietoarkistossa on lisäksi poistettu tieto yhteyshenkilön asemasta organisaatiossa.

FSD3406 100 minuuttia taidetta 2019: yksityishenkilöt

- Aineistosta on poistettu suorat tunnisteet. Tietoarkistossa on lisäksi tunnisteellisuussyistä tarvittaessa karkeistettu tai poistettu epäsuoria tunnisteita, kuten paikkakunnan tai organisaation nimiä.

FSD3344 Ilman parisuhdetta elävät miehet 2018–2019

- Arkistoinnin yhteydessä kahdesta kirjoituksesta poistettiin tunnistetietoja kolmansien henkilöiden anonymiteetin suojelemiseksi sekä yksi kirjoittajaan viitannut arkaluonteinen henkilötieto. Aineisto on kerätty akateemisen ja kirjallisen ilmaisun tarkoituksiin, joten aineistoon on voitu harkinnanvaraisesti jättää jatkokäytölle tarpeellisia henkilötietoja, kuten kirjoittajaan viittaavia epäsuoria tunnisteita. Tietoarkiston tekemät poistot on merkitty [hakasulkein].

FSD3370 Päihhteiden väärinkäyttäjien käynnit yhdyskuntaseuraamustoimistoissa: asiakastapaamiset 2007–2009

- Tunnisteellisuussyistä tutkijat ovat poistaneet aineistosta suorat tunnisteet sekä vahvat epäsuorat tunnisteet kuten paikkakunnat. Tietoarkistossa on lisäksi luokiteltu asiakkaiden sekä heidän lapsien iät sekä poistettu ammatteihin viittaavat tiedot. Tarvittaessa myös muita yksityiskohtaisia tietoja on poistettu tunnisteellisuuden vähentämiseksi. Tietoarkiston merkinnät on tehty käyttäen [[tuplahakasulkuja]].

FSD3368 Päihhteiden väärinkäyttäjien käynnit A-klinikoilla: asiakastapaamiset 2008–2009

- Tunnisteellisuussyistä tutkijat ovat poistaneet aineistosta suorat tunnisteet sekä vahvat epäsuorat tunnisteet kuten paikkakunnat. Tietoarkistossa on lisäksi luokiteltu asiakkaiden sekä heidän lapsensa iät sekä poistettu ammatteihin viittaavat tiedot. Tarvittaessa myös muita yksityiskohtaisia tietoja on poistettu tunnisteellisuuden vähentämiseksi. Tietoarkiston merkinnät on tehty käyttäen [[tuplahakasulkuja]].

FSD3392 Kirjoituksia kestävästä kehityksestä 2018

- Tunnisteellisuuden vuoksi aineistosta poistettiin arkistoinnin yhteydessä mahdolliset maininnat kirjoittajan nimestä sekä muut kirjoittajaan tai kolmansiin henkilöihin viittaavat suorat henkilö- ja yhteystiedot. Kirjoituksissa esiintyvien henkilöiden nimet poistettiin tai korvattiin keksityllä nimellä niiden toistuesssa. Tietoarkiston aineistoon tekemät merkinnät on merkitty [hakasulkein].

FSD3405 Tampere Praksis: Aikuissosiaalityön asiakkaiden kokemuksia toimeentulotuen hakemisesta 2018

- Tutkija on anonymisoinut aineiston. Anonymisoinnit on merkattu hakasulkein. Litteroinneista on poistettu haastateltavien ja kolmansien henkilöiden nimet tunnisteellisuussyistä. Tietoarkisto on tarkentanut anonymisointia kahdessa kohdassa. Tietoarkiston tekemät merkinnät on tehty [[tuplahakasulkein]].

FSD3375 Työttömien nuorten näkemyksiä työstä, toimeentulosta ja hyvinvoinnista 2016

- Tutkija on anonymisoinut aineiston ja tutkijan tekemät merkinnät on tehty hakasulkein. Aineistosta on poistettu haastateltavien nimet ja suorat viittaukset asuinpaikkakuntaan ja muihin tietoihin, joista haastateltavan saattaisi tunnistaa. Tietoarkistossa anonymisointia tarkennettiin tutkijan linjausta noudattaen. Tietoarkiston aineistoon tekemät merkinnät on merkitty [[tuplahakasulkein]].

FSD3374 Vammaisten taiteilijoiden elämäntarinat 2018

- Tutkija on anonymisoinut aineistoa poistamalla tai muuttamalla tutkittaviin sekä kolmansiin henkilöihin liittyviä tunnisteita. Esimerkiksi, tuplahakasuluissa olevat vuosiluvut sekä maiden nimet ovat muutettua tietoa. Tietoarkistossa anonymisointia tarkennettiin poistamalla esimerkiksi paikkakuntia sekä muutamia yksityiskohtaisia tietoja, kuten erityinen taiteen alalaji. Tietoarkiston merkinnät on tehty käyttäen isompi kuin ja pienempi kuin -merkkejä.

FSD3363 Sidosryhmien kokemuksia Nord Stream 2 -projektista 2019

- Haastatellut ovat sallineet aineiston arkistoinnin taustatietoineen mukaan lukien tarkat asemat organisaatioissa. Haastateltujen tarkat nimet on poistettu. Tietoarkistossa on anonymisoitu kolme aineistoon jäänyttä nimeä.

FSD3379 Eroamisilmoitukset Suomen evankelis-luterilaisesta ja ortodoksisesta kirkosta: eroamissyöt 2018

- Aineistosta on poistettu kaikki eroajaan tai hänen mahdollisesti mainitsemiin yksityisiin kolmansiin henkilöihin liittyvät suorat ja vahvat epäsuorat tunnistetiedot, mukaan lukien asuinpaikkakuntien nimet, jos kyseessä on pieni kunta. Lisäksi on poistettu tarkka eroamispäivämäärä. Tietoarkiston anonymisoimat kohdat on merkitty [hakasulkein].

FSD3416 Eroamisilmoitukset Suomen evankelis-luterilaisesta ja ortodoksisesta kirkosta: eroamissyöt 2019

- Aineistosta on poistettu kaikki eroajaan tai hänen mahdollisesti mainitsemiin yksityisiin kolmansiin henkilöihin liittyvät suorat ja vahvat epäsuorat tunnistetiedot, mukaan lukien asuinpaikkakuntien nimet, jos kyseessä on pieni kunta. Lisäksi on poistettu tarkka eroamispäivämäärä. Tietoarkiston anonymisoimat kohdat on merkitty [hakasulkein].

FSD3412 Merkittävimmät opettajamuistot -kirjoitusaineisto 2020

- Aineisto on tarkistettu Tietoarkistossa ja muutamasta kirjoituksesta on poistettu kokonaiset henkilönimet ja jätetty kategorisointi, esim. [Naisopettaja] tai [Miesopettaja]. Jos henkilöihin on viitattu vain etunimellä, poistoja ei ole tehty. Aineisto on kerätty akateemisen ja kirjallisen ilmaisun tarkoituksiin, joten aineistoon on voitu harkinnanvaraisesti jättää jatkokäytölle tarpeellisia henkilötietoja, kuten kirjoittajaan viittaavia epäsuoria tunnisteita.

FSD3394 Suomalaisten Interrail-muistoja 2018

- Tietoarkistossa poistettiin 20 kuvaa tunnisteellisuus- tai tekijänoikeussyistä, eli kuvat, joissa esiintyi tunnistettavia henkilöitä ja kuvat, joiden kuvaaja ei ole oletettavasti sen lähettäjä. Lisäksi poistettiin taustatiedoista kirjoittajan nimet ja nimenomaiset nimimerkit 26 tiedostosta. Lisäksi aineistotiedoista poistettiin kirjoittajien nimiä, kolmansien osapuolien nimiä 12 tiedostosta sekä yhdestä tiedostosta kirjoittajan tunnistettavaksi tekevä organisaation nimi. Kirjoituksessa esiintyvien henkilöiden nimet poistettiin tai korvattiin keksityllä nimellä niiden toistuessa.

FSD3391 Kirjoituksia vapaaehtoistyöstä turvapaikanhakijoiden parissa 2018–2019

- Aineistosta on poistettu internetistä löydetty kirjoitus ja kirjoittajien henkilö- ja yhteystietoja. Kolmansien henkilöiden nimet on poistettu tai niiden toistuessa ne on korvattu keksityillä nimillä. Aineistosta on karkeistettu ajankohtia ja poistettu paikkakuntien nimiä kolmansien henkilöiden anonymiteetin suojelemisen takia. Aineistosta on poistettu arkaluontoisia tai muuten salassa pidettäviä tietoja, jotka liittyivät kolmansiin henkilöihin, esimerkiksi henkilötunnus ja yksityiskohtaisia tietoja turvapaikkapäätöksistä. Lisäksi liitteinä lähetetyistä tiedoista poistettiin 11 kuvaa tunnisteellisuusyistä ja kaksi tekstimuotoista liitettä tekijänoikeussyistä.

FSD3343 Yläkoululaisten ajatuksia sukupuolirooleista ja elämästä 2017–2018

- Tietoarkistossa anonymisointia tarkennettu seuraavissa kohdissa:
 - daF3343_02: asuinalue poistettu
 - daF3343_06: ala-asteen nimi poistettu
 - daF3343_14: poistettu kuvailu kolmannesta henkilöstä
 - daF3343_15: poistettu opettajan etunimi
 - daF3343_21: poistettu sisarusten nimet
 - daF3343_25: poistettu enon asuinpaikka

FSD3281 Kuntavaaliehdokkaat 2017: vieraskieliset

- Tunnisteellisista syistä muuttujassa q6 (puolueeseen liittymisvuosi) alimmat luokat on yhdistetty, jonka jälkeen ne on luokiteltu viiden vuoden välein vuoteen 2011 asti, josta numerointi jatkuu normaalisti. Syntymävuosi-muuttujassa q37 vuodet on muutettu ensin iäksi ja sitten luokiteltu ja q67 (tulot) on luokiteltu tunnisteellisten syiden takia. Muuttuja q34 (ehdokkuuden kunta) on poistettu, sillä jos se olisi jätetty, muita muuttujia olisi joutunut anonymisoimaan ja poistamaan runsaasti, joka olisi vaikuttanut merkittävästi aineiston käytettävyyteen. Muuttujat q35 (ehdokasnumero), q39 (ehdokkaan synnyinmaa) ja q45_1 (äidinkieli, muu) on poistettu tunnisteellisten syiden takia. Lisäksi muuttujat q66 (ammattiliitto), q71 (kuuluvuus mihin uskontokuntaan tai uskonnolliseen yhteisöön) ja q71_1 (avovastaus ”muu, mikä?” kuuluvuus mihin uskontokuntaan tai uskonnolliseen yhteisöön) on poistettu tunnisteellisten syiden sekä huonon tilastollisen jatkokäytettävyyden takia. Aineistoon jätetyt avovastaukset on käyty läpi ja niistä on tarvittaessa poistettu tunnisteellista sisältöä. Tietoarkiston merkinnät on tehty [hakasulkein] ja tutkijan tekemät merkinnät merkitty [[]].

Asiakastilastoja

Palveluportaali Ailan asiakastiedot poistetaan aktiivisesta asiakasrekisteristä automaattisesti, kun asiakkaan viimeisimmästä kirjautumisesta Ailaan on kulunut kaksi vuotta. Asiakasrekisteriin tulee rekisteröityneitä asiakkaita ja sieltä poistuu rekisteröityneiden asiakkaiden tietoja päivittäin.

Rekisteröityneet asiakkaat ja HAKA-tunnistautumisen identiteetti-ilähteet 31.12.2020

Palveluportaali Ailan asiakkaaksi oli vuoden 2020 lopussa rekisteröitynyt yhteensä 2824 asiakasta. Heistä 2583 oli HAKA-tunnuksilla rekisteröityneitä asiakkaita. Tietoarkiston hyväksymiä muita rekisteröityneitä asiakkaita oli yhteensä 241.

HAKA-järjestelmän kautta Ailan asiakkaiksi rekisteröityneiden tunnisteiden toimittajat vuoden 2020 lopussa olivat seuraavat:

- <https://idp.tuni.fi/idp/shibboleth>
- <https://login.helsinki.fi/shibboleth>
- <https://login.jyu.fi/idp/shibboleth>
- <https://sso.utu.fi/sso-idp>
- <https://idp.uef.fi/idp/shibboleth>
- <https://login oulu.fi/idp/shibboleth>
- <https://shibboleth.uta.fi/idp/shibboleth>
- <https://idp.ulapland.fi/idp/shibboleth>
- <https://login.uwasa.fi/idp/shibboleth>
- <https://idp.abo.fi/idp/shibboleth>
- <https://idp1.turkuamk.fi/idp/shibboleth>
- <https://xidp.xamk.fi/idp/shibboleth>
- <https://idp.aalto.fi/idp/shibboleth>
- <https://idp.lut.fi>
- <https://idp.vamk.fi/saml2/idp/metadata.php>
- <https://idp.diak.fi/idp/shibboleth>
- <https://idp2.jamk.fi/idp/shibboleth>
- <https://idp.shh.fi/idp/shibboleth>
- <https://idp2.tamk.fi>
- <http://tunnistus.laurea.fi/adfs/services/trust>
- <https://idp.metropolia.fi/idp>
- <https://idp.haaga-helia.fi/idp/shibboleth>
- <https://shibbo.hamk.fi/shibboleth>
- <https://rap.humak.fi/idp/shibboleth>
- <https://idp.lapinamk.fi/idp/shibboleth>
- <https://idp2.epedu.fi/idp/shibboleth>
- <https://idp.oamk.fi/idp/shibboleth>
- <https://idp.savonia.fi/idp/shibboleth>
- <https://idp.pkamk.fi/idp/shibboleth>
- <https://tunnistus.thl.fi/idp>
- <https://idp.samk.fi/idp/shibboleth>
- <https://haka.lpt.fi/idp/shibboleth>
- <https://kamidp01.kamit.fi/idp/shibboleth>
- <https://idp.cou.fi/idp/shibboleth>
- <https://idp.tut.fi/shibboleth2>
- <https://idp.uniarts.fi/shibboleth>
- <https://tunnistus.mpkkfu.fi/idp/shibboleth>
- <https://tunnistus.smedu.fi/idp/shibboleth>
- <https://tullbommen.arcada.fi/simplesaml/>
- <https://sipuli.fmi.fi/idp/shibboleth>
- <https://idp.lab.fi/idp/shibboleth>
- <https://haka.saimia.fi/idp/shibboleth>
- <https://idp.csc.fi/idp/shibboleth>

Rekisteröinnin hylkäämiset

Tietoarkisto käsittelee muiden kuin HAKA-tunnistusjärjestelmään kuuluvien rekisteröitymishakemukset tapauskohtaisesti. Pääasiassa asiakkaaksi hyväksytään ulkomaisten ja kotimaisten tutkimusorganisaatioiden ja yliopistojen tutkijat ja opiskelijat. Tällöin edellytetään taustaorganisaation verkkoalueen eli domainin mukaista toimivaa sähköpostiosoitetta. Lisäksi asiakkaiksi hyväksytään muissa organisaatioissa tutkimustehtävissä toimivat henkilöt ja itsenäistä tutkimustyötä tekevät henkilöt, jotka pystyvät osoittamaan esimerkiksi tutkimusjulkaisujensa avulla olevansa tutkijoita.

Asiakkaaksi rekisteröitymistä ei hyväksytä, jos asiakas ei täytä rekisteröitymisen kriteereitä. Esimerkiksi ulkomaisten asiakkaiden hakemukset hylätään, jos asiakas nimeää taustaorganisaatiokseen yliopiston, mutta hänellä ei ole voimassa olevaa mainitsemansa yliopiston sähköpostiosoitetta. Asiakkaaksi rekisteröitymistä ei hyväksytä myöskään, jos rekisteröitymislomake on täytetty puutteellisesti. Keskimäärin rekisteröintejä hylätään vuosittain noin 20. Tarkkaa määrää ei ole saatavissa. Kaikki asiakasta koskevat tiedot hävitetään, jos asiakas ei anna tarkempia tietoja rekisteröintiä varten kahden viikon kuluttua lisätietojen pyynnöstä.

Tietoarkisto kertoo aina asiakkaaksi haluaville vapaasti käytettävistä Ailan aineistoista, joiden käyttö ei edellytä asiakkaaksi rekisteröitymistä.

Hylätyt käyttöluvhakemukset ja asiakastilien sulut 2020

Osalle Ailan aineistoista edellytetään aineiston arkistointeen tutkijan erillistä lupaa. Tietoarkisto käsittelee lupahakemukset ja toimittaa ne luvanantajalle. Jos luvanhaltija myöntää hakijalle käyttöluvan, Tietoarkisto toimittaa aineiston asiakkaalle Ailan kautta.

Jos käyttöluvhakemuksessa kerrottu aineiston käyttötarkoitus ei täytä aineiston käytölle asetettuja ehtoja, Tietoarkisto ei toimita hakemusta eteenpäin. Asiakasta opastetaan käyttämään aineistoja, jotka soveltuvat hakijan käyttötarkoitukseen.

- 2020 evättiin yhteensä 15 käyttöluvhakemusta (2019: 8). Suurin osa hylkäyksistä koski käyttöluvaa opiskelutarkoituksiin aineistolle, jota saa käyttää vain tutkimukseen. Kolmessa tapauksessa aineiston haltija ei hyväksynyt hakemusta (D käyttöoikeuden luvanvaraiset aineistot).

Tietoarkisto valvoo aineistojen latauksia. Asiakkaat täyttävät rekisteröitymistietonsa ja käyttöluvhakemuksena pääsääntöisesti asianmukaisesti. Palveluportaali Ailan käytön valvonta on kuitenkin tarpeen, jotta voidaan puuttua niihin harvoin poikkeustapauksiin, joissa ilmenee tahallista väärinkäyttöä. Vaikka aineistot ovat 99 %:sti tunnisteettomia, Tietoarkisto vastaa siitä, että aineistoja käytetään vain arkistointisopimusten edellyttämällä tavoilla. Siksi yksikään asiakas ei saa päätyä oletamaan, että itsenäisesti käytettävän sähköisen palvelun ja aineistojen käyttöehtoja ei tarvitsisi noudattaa.

Vuonna 2020 Tietoarkisto ei sulkenut yhdeltäkään asiakkaalta asiakastiliä. Palveluportaali Aila on ollut käytössä vuodesta 2014 ja väärinkäytöksiä on ollut tähän asti hyvin vähän.

Aineiston käytön tilastoja vuodelta 2020

Tilastotiedot ja taulukot kaikkien aineistojen käytöstä selviävät Tietoarkiston vuosikertomuksesta (verkkosivuilla Tietoarkisto → asiakirjat → vuosikertomukset → 2020). Tietotilinpäätöksessä kuvataan vain henkilötietoja sisältävien aineistojen käyttötiedot.

Vaalikoneaineistojen ja kansanedustajien eduskunta-aloiteaineistojen jatkokäyttö 2020

Asiakastietoja – kuten hakijan nimeä ja tutkimushankkeen kuvausta – ei julkaista. Henkilötietoja sisältävien aineistojen jatkokäyttö raportoidaan tietotilinpäätöksessä erikseen. Tietoarkisto ei julkista asiakkaidensa henkilönimiä ja organisaatiotietoa. Koosteessa kerrotaan käyttötarkoitus ja aineiston toimituspäivä.

FSD3024 Eduskuntavaalit 2015: ehdokkaiden vastaukset Helsingin Sanomien vaalikoneeseen

- 2.10.2020 Tutkimus

FSD2627 Eduskuntavaalit 2011: ehdokkaiden ja vaalikoneen käyttäjien vastaukset Vapaa-ajattelijain liiton vaalikoneeseen

- 19.10.2020 Opiskelu

FSD3366 Eduskuntavaalit 2019: ehdokkaiden ja vaalikoneen käyttäjien vastaukset Vapaa-ajattelijain liiton vaalikoneeseen

- 10.19.2020 Opiskelu

FSD3168 Kansanedustajien eduskunta-aloitteet valtiopäivillä 1999–2014

- 13.2.2020 Opiskelu

Muiden henkilötietoja sisältävien aineistojen jatkokäyttö 2020

FSD3362 Haastattelut digitaalisen tutkimuksen fasilitoinnista 2017

- 23.01.2020 Opetus
- 19.02.2020 Tutkimus
- 18.03.2020 Opetus
- 29.07.2020 Opiskelu
- 09.09.2020 Opiskelu
- 10.09.2020 Opiskelu

FSD2882 Kauhajoen yrittäjyystutkimuksen haastattelut 2013

- 14.09.2020 Tutkimus
- 01.11.2020 Väitöstutkimus

FSD3258 Ruotsin Itä-Intian kauppakomppania sanomalehdistössä 1731–1807

- Yhteensä seitsemän latausta vuoden 2020 aikana. Aineiston sisältämät henkilötiedot ovat yli 150 vuotta vanhoja ja aineisto on vapaasti ladattavissa Ailassa. Käyttötarkoituksia ei kysytä lataajilta.

Lainsäädäntöä ja tietosuojaa koskeva tietopalvelu

Aineistonhallinnan käsikirjan käyttö 2020

Tietoarkisto opastaa tutkijoita ja opiskelijoita tarjoamalla vapaasti käytettävän Aineistonhallinnan käsikirjan (www.fsd.tuni.fi/aineistonhallinta/fi/). Käsikirjassa on kerrottu kattavasti aineistonhallinnan suunnittelusta, tiedostomaateista, datan käsittelystä, tietoturvasta ja metadatasta. Lisäksi käsikirjassa on kokonaisuudet tekijänoikeuksista ja sopimuksista sekä tutkittavien informoinnista ja aineistojen anonymisoinnista. Käsikirjasta on tarjolla myös englanninkielinen versio Data Management Guidelines (www.fsd.tuni.fi/enservices/data-management-guidelines/).

Tietoarkisto kerää vuosittain käyttötilastoja [www-sivuistaan](http://www.fsd.tuni.fi). Tilastoista suodatetaan pois suurimmat tunnistetut virhelähteet (esimerkiksi robotit ja mahdollisuuksien mukaan Tietoarkiston oma käyttö). Tietoarkiston 2020 tilastojen mukaan suomenkieliseen aineistonhallinnan käsikirjaan kohdistui noin 54 000 sivupyyntöä ja englanninkieliseen noin 21 000 sivupyyntöä. Tilasto ei ole täysin vertailukelpoinen edellisvuoteen nähden, mutta sivupyyntöjen määrä kasvoi n. 7 %. Suomenkieliseen käsikirjaan kohdistuneiden pyyntöjen määrä kasvoi liki 20 % ja englanninkieliseen väheni noin 15 %.

Englanninkielistä käsikirjaa käyttävät ulkomaisten tutkijoiden ohella myös suomalaiset tutkijat, koska tutkimusta tehdään usein englanniksi ja kansainvälisessä yhteistyössä.

Asiakaspalvelu

Tietoarkisto tallentaa kaikki palveluja koskevat tiedustelut ja tutkimusaineistoja koskevat kysymykset tietokantaan. Kysymykset liittyvät pääosin arkistoaineistojen hankintaan ja arkistointiin, tutkijoiden omien aineistojen arkistointiedellytyksiin sekä eettisiin ja lainsäädännöllisiin teemoihin, projekteihin, aineistojen sisältöihin ja käyttömahdollisuuksiin, käyttäjätunnuksiin, aineistojen hallintaan ja metadataan, vierailuihin, tiedotukseen ja hallintoon.

Yhteydenottoja ja niiden vastauksia kirjattiin 2020 kaikkiaan 3813 (2019: 3344). Tietotilinpäätöksessä kerrotaan ainoastaan aineistojen arkistointiin ja tietopalveluun luokiteltujen kirjausten määristä. Tilastot kirjausten sisällöistä on tehty

asiasanahakua hyödyntäen. Lainsäädäntöön, etiikkaan, henkilötietojen käsittelyyn ja tunnisteellisuuteen liittyviä tietopalvelukirjauksia oli 2020 kaikkiaan 2267 (2019: 2065). Toimintavuosina 2019 ja 2020 mainittujen sisältöjen osuus kaikista kirjauksista on noin 60 %.

Rekisteröityjen oikeuksien toteutuminen

Vuonna 2020 Tietoarkisto ei saanut yhtään asiakkaiden tarkastusoikeus- tai virheenkorjauspyyntöä eikä yhteydenottoja koskien asiakkaiden tietosuojalainsäädännön mukaisia oikeuksia. Tietoarkiston asiakkaiden suurin ryhmä ovat palveluportaali Ailan asiakkaat ja he hallinnoivat itse henkilötietojaan portaalissa. Tietosuojaseloste on kaikkien nähtävillä Tietoarkiston sivuilla ja siihen on linkki aina asiakaspalveluvastausten allekirjoituksessa.

Asiakasrekisterit ja niitä koskeva kehitystyö

Tietoarkistolla on kaksi asiakasrekisteriä: palveluportaali Ailan asiakasrekisteri ja TIIPII-asiakasrekisteri. Ailan asiakastietoihin on käyttövaltuudet henkilökohtaisilla tunnuksillaan vain asiakaspäivystystehtävissä työskentelevillä, Ailan tietoteknistä ylläpitoa ja kehitystyötä tekeville sekä Tietoarkiston tietosuojavastaavalla. TIIPII-asiakasrekisteriä voivat käyttää henkilökohtaisilla tunnuksillaan kirjautumalla työntekijät, joiden tehtäviin kuuluu asiakaspalvelu, postitukset, järjestelmän tietotekniset ylläpitotehtävät ja kehitystyöt. Asiakasrekisterien hallinnointi, tietolähteet, säilytys ja luovutukset kuvattiin Tietoarkiston tietosuojaselosteessa (liite 4).

Palveluportaali Ailassa asiakas voi itse hallinnoida henkilötietojaan ja niitä säilytetään vain 24 kuukautta asiakkaan viimeisimmästä kirjautumisesta palveluun. Sen jälkeen tiedot poistetaan asiakasrekisteristä. Arkistolaitoksen määräyksestä aineistojen lataustiedot säilytetään asiakasrekisteristä erillään kaksikymmentä vuotta.

Uuden asiakastietojärjestelmän (TIIPII 3) suunnittelussa on sisäänrakennettu oletusarvoinen tietosuoja. Uudessa järjestelmässä ei ole teknisiä riippuvuuksia, jotka estävät henkilötietojen poistamisen. Lisäksi järjestelmässä on mahdollisuus määrittää kirjattavien asiakastietojen säilytysajan loppupäivämäärä, jonka jälkeisen vuorokauden aikana asiakastiedot poistuvat järjestelmästä automaattisesti. Asiakastietojärjestelmää on kehitetty ja testattu kattavasti 2018–2020 ja se pyritään saamaan tuotantovaiheeseen 2021 aikana.

Tietoturvaloukkaukset 2020

Tietoturvaloukkaukset jaetaan tietoturvapoikkeamiin ja tietosuojapoikkeamiin. Toimintavuonna oli teknisiä katkoksia Tietoarkiston www-palveluiden käytössä, mutta ne estivät vain lyhyen ajan asiakkaiden pääsyn omiin tietoihinsa.

Kaikki www-palveluiden ja Tietoarkiston sisäisten ohjelmien ja järjestelmien sujuvuuteen liittyvät ongelmat, katkokset ja poikkeamat ja niiden korjaus kirjataan systemaattisesti Tapaushallinnan järjestelmään. Tietotilinpäätöksessä raportoidaan vain tietosuojapoikkeamat ja tietomurtojen, haittaohjelmien ja www-sivujen luvattomien muutosten aiheuttamat häiriötilanteet palvelujen käytössä.

8.6.2020 havaittiin kaksi tietosuojapoikkeamaa. Ensimmäisessä esitetytty arkistointisopimus lähetettiin väärälle henkilölle. Sopimus sisälsi sopimusosapuolen nimen ja yhteystiedot. Sopimuksen saanut henkilöä pyydettiin tuhoamaan saamansa viesti liitteineen ja virheestä kerrottiin sopimusosapuolelle. Toisessa tietosuojapoikkeamassa kolme noin kolmesta tuhannesta aineistoportaali Ailan rekisteröityneestä asiakkaasta oli kirjannut organisaatiotietueeseen henkilötunnuksensa. Lähtökohtaisesti anonyymien aineistojen käytön vuosiraportteihin sisältyy tiedot käyttäjien organisaatioista, mutta keväällä toimitetuissa raporteissa oli mukana kolmen asiakkaan henkilötunnukset (ei mitään muita henkilötietoja asiakkaasta). Tietoturvaloukkauksen havaintopäivänä tehtiin seuraavat toimet:

- Poistettiin henkilötunnukset tietokannasta.
- Ilmoitettiin asiasta henkilötunnuksia sisältäneiden postien vastaanottajille ja kehoitettiin poistamaan kyseiset viestit ja liiteraportit.
- Ilmoitettiin tapahtuneesta käyttäjille, joiden henkilötunnus oli ollut lähetetyissä raporteissa ja kehoitettiin ottamaan lisätietojen pyytämiseksi yhteyttä Tietoarkiston tietosuojavastaavaan.

- Tehtiin ilmoitus tietoturvaloukkauksesta Tietosuojavaltuutetun toimistoon (<https://tietosuoja.fi/tietoturvaloukkaukset>).
- Tehtiin alustavat suunnitelmat siitä, miten Ailan rekisteröitymiskenttää voisi kehittää niin, että vastaavan kirjausvirheen tekeminen olisi jatkossa epätodennäköisempää.

Jäännösriskin arviointi 2020

Jäännösriskin (residual risk) arviointi tarkoittaa henkilötietoja sisältävien tietojen systemaattista arviointia tasaisin aikaväleihin. Siinä arvioidaan kertaalleen anonymisoiduista datoista yksittäisten henkilöiden tai ryppäiden paljastumisriskiä niin itse datan kuin ulkopuolisten tietojen valossa. Jäännösriskin systemaattinen arviointi on Tietoarkistossa aloitettu jo 2017 (ks. vuosien 2017, 2018 ja 2019 tietotilinpäätökset). Kuluneena vuonna jäännösriskin arviointia tehtiin Eduskuntavaalitutkimus-sarjan aineistoihin. Vuosien 2011 ja 2015 aineistoista poistettiin tarkka kuntamuuttuja. FSD2374 Vammaisten ja kuurojen nuorten koulutuspolut 2007 haastatteluaineistosta poistettiin paikkakuntien nimet, yhden haastateltavan etunimi sekä muutama kolmannen osapuolen nimi.

Pääosa Tietoarkiston materiaaleista on sähköistä ja sähköisten tutkimusaineistojen jäännösriskiä on arvioitu vuosittain 2017 alkaen. Syksyllä 2020 päätettiin myös seuloa Tietoarkiston paperimateriaaleja ja muilla siirtovälineillä säilytettäviä materiaaleja sisältävä arkistohuone. Seulonassa hävitettiin tietoturvaohjeita noudattaen paperilla tai muilla siirtovälineillä (esim. rompuilla ja levykkeillä) olevat alkuperäiset tutkimusaineistot. Poistot tehtiin siltä varalta, että aineistot voivat sisältää henkilötietoja. Tietoarkisto on 2018 tehnyt linjauksen hävittää alkuperäiset aineistot, kun niistä on tuotettu pitkäaikais säilytystä ja jatkokäyttöä varten muokatut tiedostot. Seulonnan yhteydessä hävitettiin myös viiden laadullisen aineiston allekirjoitetut arkistointisuostumukset. Suostumusten säilyttämiselle ei ollut lainsäädännöllisiä perusteita, sillä itse aineistot on tehty anonyymeiksi.

Aineistojen poistot (dearkistointi)

Tietoarkisto poisti 2020 aineistovarannostaan seuraavat henkilötietoja sisältäneet vaalikoneaineistot:

- FSD2990 Kuntavaalit 2008: ehdokkaiden vastaukset Helsingin Sanomien vaalikoneeseen
- FSD2989 Kuntavaalit 2012: ehdokkaiden vastaukset Helsingin Sanomien vaalikoneeseen
- FSD2790 Kunnallisvaalit 2012: ehdokkaiden vastaukset Yleisradion vaalikoneeseen
- FSD2396 Kunnallisvaalit 2008: ehdokkaiden vastaukset Yleisradion vaalikoneeseen

Tietoarkisto perusteli ratkaisua sillä, että kuntavaaliehdokkaiksi osallistuu usein myös ihmisiä, jotka eivät ole välttämättä julkisesti tunnettuja poliittisesti aktiiveja henkilöitä ja vain kerran kuntavaaleihin osallistuneista ei-valituista ehdokkaista ei välttämättä tule koskaan julkisesti tunnettuja. Kuntavaaleihin osallistuneiden henkilötietojen säilyttämistä jatkokäyttöä varten ei katsottu tietosuoja-asetuksen 5. artiklan kohdan 1) mukaisesti kohtuulliseksi.

2020 poistettiin myös henkilötietoja sisältäneet vaalirahoitusaineistot.

- FSD2723 Presidenttiehdokkaiden vaalirahoitus 2012
- FSD2675 Kansanedustajien vaalirahoitus 2011
- FSD1360 Kansanedustajien vaalirahoitus 2003
- FSD2412 Kansanedustajien vaalirahoitus 2007

Vaalirahoitusaineistot ovat nykyisin vapaasti saatavilla VTV:n sivuilla ja siellä on myös erilaisia hakumahdollisuuksia. Tietoarkiston ei tarvitse tarjota aineistoja, jota vaalirahoitusaineistojen rekisterinpitäjä tarjoaa.

Koulutukset

Sisäiset koulutukset

Tietoarkistossa pidettiin kaksi henkilöstölle suunnattua tietosuojakoulutusta 2020:

- 19.5.2020 Tietosuoja- ja tietoturvakoulutus koko henkilökunnalle
- 3.6.2020 Tutkimusaineistojen anonymisointikoulutus datankäsittelijöille.

Ulkoiset koulutukset ja esitykset

Tietoarkiston asiantuntijat pitivät esityksen tai kouluttivat toimintavuonna yhteensä 31:ssä eri tilaisuudessa. Tietosuojaan liittyviä esityksiä tai luentoja oli yhdeksän.

- Kuula-Luumi, Arja (2020). Haastattelututkimuksen etiikka ja tietosuoja. TUNI haastattelukurssi. Tampereen yliopisto. 30.10.2020.
- Kuula-Luumi, Arja (2020). Henkilötietojen käsittelystä Tietoarkistossa. Tutkimuksen tietosuojaryhmä. Tampereen yliopisto, 29.9.2020.
- Kuula-Luumi, Arja & Valaranta, Annika (2020). Tutkimusaineiston anonymisointi opinnäyteohjaajille. Tampereen yliopisto. 22.4.2020.
- Kuula-Luumi, Arja (2020). Anonymisation of Interviews. Basics of Research Data Management -kurssi. Turun yliopisto. 18.3.2020.
- Kuula-Luumi, Arja (2020). Data management. Department of UEF social sciences. Varkaus. 24.2.2020.
- Kuula-Luumi, Arja (2020). Sananen ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettisistä periaatteista ja aineistonhallinnasta. Tampereen alueen ihmistieteiden eettinen toimikunnan koulutustilaisuus. Tampere. 10.1.2020.
- Valaranta, Annika & Kuula-Luumi, Arja (2020). Anonymisoinnin perusteet kvanti- ja kvaliaineistoille. Datapalvelun koulutus. Tampereen yliopisto. 10.12.2020.
- Valaranta, Annika (2020). Kvalitatiivisen aineiston anonymisointi. Itä-Suomen yliopisto. 24.11.2020.
- Valaranta, Annika & Kuula-Luumi, Arja (2020). Anonymisoinnin perusteet kvanti- ja kvaliaineistoille. Tutkimusaineiston anonymisointi -työpaja. Datakouluttamisen kesäpäivä - kouluttajilta kouluttajille. 10.6.2020.
- Valaranta, Annika & Kuula-Luumi, Arja (2020). Anonymisoinnin suunnittelu ja anonymisointimenetelmät. Tutkimusaineiston anonymisointi -työpaja. Metropolia ammattikorkeakoulu. Helsinki. 4.2.2020.

Asiakastietojen tietosuojan vaikutusten arviointi (DPIA)

2020 tehtiin Tietoarkiston asiakastietojen käsittelyn tietosuojan vaikutusten arviointi. Arvioinnissa keskityttiin seitsemään pääkohtaan (käsittelyn tarkoitus, läpinäkyvyys, elinkaari, rekisteröidyn oikeudet, käsittelyn turvallisuus, tiedonsiirrot ja luovutukset, osoitusvelvollisuus). Mainittujen pääkohtien alla arvioitavia asioita oli yhteensä 37. Arvioinnin perusteella asiakastietojen käsittely on toteutettu Tietoarkistossa hyvin. Korjattavia ja kehitettäviä asioita löytyi viisi. Jokaiselle korjattavalle tai kehitettävälle asialle nimettiin vastuhenkilö ja tavoiteaikataulu.

Vuoden 2020 kehityskohteet

1. Asiakastietojärjestelmän (TIIPII 3) tuotantoon saattaminen.
2. Aineistohallinnan käsikirjan ohjeiden kehittäminen.
3. Kansallisen tietosuojalain arkistointia koskevien kohtien soveltamismahdollisuuksien arviointi.
4. Pseudonyymien pitkäaikaisten arkistoinnin ja jatkokäyttöön toimittamisen periaatteiden luominen.
5. Tietosuojan vaikutusten arviointi (DPIA) arkistoitaville aineistoille.
6. Jäännösriskiarvioinnin seulontaperiaatteiden ja toteutuksen kehittäminen.

Liitteet

Liite 1: Aineistojen yleiset käyttöehdot

Versio 1.0 (2014)

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto

Tampereen yliopisto

1. Käyttöehtojen sitovuus

Aineistoja koskevia käyttöehtoja on noudatettava. Käyttölupa on henkilökohtainen. Jokaisen aineiston käyttäjän on erikseen hyväksyttävä käyttöehdot ja sitouduttava noudattamaan niitä.

Tietoaarkistolla on oikeus sulkea käyttöehtoja rikkoneen asiakkaan asiakastili ja ilmoittaa käyttöehtojen rikkomisesta asiakkaan taustaorganisaatioon ja tutkimusrahoittajalle.

2. Asiakasrekisteri

Tietoaarkiston asiakkaiden yhteystiedot tallennetaan tietoaarkiston asiakasrekisteriin (ks. tietosuojaseloste).

Aineiston alkuperäisiä tekijöitä voidaan informoida aineiston käyttäjistä.

3. Käyttötarkoitus ja aineiston hävittäminen

Aineistoa saa käyttää vain ilmoitettuun käyttötarkoitukseen, minkä jälkeen aineisto on hävitettävä.

Jos asiakas haluaa käyttää aineistoa toiseen käyttötarkoitukseen, pitää uutta käyttölupaa pyytää tietoaarkiston asiakaspalvelusta.

4. Tietoturvallisuus

Aineiston säilyttämisessä, käytössä ja siirrossa on huolehdittava riittävästä tietoturvallisuudesta, eikä aineisto saa olla ulkopuolisten ulottuvilla.

5. Tietosuoja ja etiikka

Aineiston tietoihin liittyvien henkilöiden tai tahojen yksityisyyden suojaa ei saa vaarantaa aineiston käytössä.

Tietosuojanäkökohdat on huomioitava aina myös tutkimusjulkaisuissa.

Mahdollisia aineistokohtaisia käyttörajoituksia on aina noudatettava.

Aineiston käytössä on noudatettava tutkimuseettisen neuvottelukunnan www.tenk.fi laatimia eettisiä periaatteita.

6. Tekijänoikeudet ja aineistoon viittaaminen

Aineistoon ja sen tekijöihin tulee viitata asianmukaisesti kaikissa julkaisuissa ja esityksissä, joissa aineistoa käytetään. Aineiston tekijänoikeudet kuuluvat aineiston alkuperäisille tekijöille.

7. Aineistoon liittyvät virheet, puutteet ja vastuut

Aineiston alkuperäiset tekijät ja tietoaarkisto eivät ole vastuussa aineiston mahdollisista puutteista.

Aineiston mahdollisista puutteista tulee informoida tietoaarkistoa.

Aineiston alkuperäiset tekijät ja tietoarkisto eivät ole vastuussa aineiston jatkokäytössä tuotetuista tuloksista ja tulkinnoista.

8. Julkaisuista tiedottaminen

Tietoarkistoon on lähetettävä viitetiedot kaikista julkaisuista, joissa käyttäjä hyödyntää aineistoa.

Liite 2: Sopimus henkilötietojen käsittelystä arkistointiedellytysten arvioimiseksi

1. Sopimuksen tarkoitus ja kohde

- 1.1. Näillä ehdoilla sovitaan Tietoarkiston ja tutkimusaineiston rekisterinpitäjän välisistä oikeuksista ja velvollisuuksista EU:n tietosuoja-asetuksen (2016/679) artiklan 28 edellyttämällä tavalla, kun Tietoarkisto käsittelee rekisterinpitäjän puolesta tutkimusaineistoon sisältyviä henkilötietoja. Tämän sopimuksen mukaiset käsitteet, kuten ”henkilötieto”, ”rekisterinpitäjä” ja ”käsittelijä”, vastaavat tietosuoja-asetuksen määritelmiä.
- 1.2. Tietoarkisto toimii henkilötietojen käsittelijänä tutkimusaineiston rekisterinpitäjän lukuun.
- 1.3. Käsittelyn kohteena on rekisterinpitäjän tai rekisterinpitäjän valtuuttaman tahon sähköisessä muodossa Tietoarkistolle toimittama tutkimusaineisto. Tutkimusaineiston tietoturvallisesta toimitustavasta on annettu erilliset ohjeet.
- 1.4. Henkilötietojen käsittelyn tarkoituksena on arvioida aineiston soveltuvuutta arkistoitavaksi Tietoarkistoon. Tietoarkiston käyttämistä seulontakriteereistä saa lisätietoa arkistonmuodostussuunnitelmasta. Tietoarkisto voi tämän tarkoituksen toteuttamiseksi suorittaa tarpeellisia käsittelytoimenpiteitä, kuten esimerkiksi tarkastella, poistaa tai muokata toimitettuja henkilötietoja.
- 1.5. Tutkimusaineiston toimittaja ilmoittaa Tietoarkistolle kirjallisesti ennen aineiston lähettämistä seuraavat tiedot:
 - 1.5.1. Tutkimusaineiston rekisterinpitäjän nimi ja yhteystiedot
 - 1.5.2. Tutkimusaineistoon sisältyvien henkilötietojen tyypit ja rekisteröityjen ryhmät
- 1.6. Tämän sopimuksen mukaiset henkilötietojen käsittelyä koskevat ilmoitukset toimitetaan sähköisessä muodossa rekisterinpitäjälle, jos muuta yhteystietoa ei ole ilmoitettu.
- 1.7. Aineiston toimittaja sitoutuu ilmoittamaan 1.5.1 alakohdan ja 1.6 kohdan mukaisissa tiedoissa tapahtuvat muutokset kirjallisesti Tietoarkistolle.
- 1.8. Tietoarkisto ottaa huomioon aineiston käsittelyssä kaikki rekisterinpitäjän jo toimittamat ohjeet ja käsittelyn kulessa toimittamat lisäohjeet. Tietoarkisto käsittelee henkilötietoja ainoastaan tämän sopimuksen ja annettujen kirjallisten ohjeiden mukaisesti, mukaan lukien ohjeet koskien siirtoja kolmansiin maihin ja kansainvälisille järjestöille, ellei henkilötietojen käsittelyyn sovellettavassa unionin oikeudessa tai jäsenvaltion lainsäädännössä toisin vaadita.
- 1.9. Jos muu lainsäädäntö edellyttää henkilötietoja koskevia toimenpiteitä, Tietoarkisto tiedottaa lakiin perustuvasta vaatimuksesta rekisterinpitäjälle ennen henkilötietojen käsittelyä. Toimenpiteistä ei kuitenkaan tiedoteta, jos se on lain mukaan kiellettyä yleistä etua koskevien tärkeiden syiden vuoksi.

2. Käsittelyn turvallisuus ja menettely henkilötietojen tietoturvaloukkauksen perusteella

- 2.1. Tietoarkisto toteuttaa tarpeelliset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet käsittelyn turvallisuuden varmistamiseksi. Tarpeellisten toimenpiteiden määrittämisessä otetaan huomioon riskiä vastaava turvallisuustaso tietosuoja-asetuksen 32 artiklan mukaisesti. Tietoarkisto antaa pyynnöstä lisätietoja henkilötietojen käsittelyyn sovellettavista teknisistä ja organisatorisista turvatoimista.
- 2.2. Tutkimusaineistoa käsittelevät Tietoarkiston työntekijät noudattavat soveltuvia lakisäätteisiä vaitiolo- ja salassapitovelvollisuuksia. Tutkimusaineistoa käsittelevät työntekijät ovat lisäksi allekirjoittaneet erillisen vaitiolo-sitoumuksen ja saaneet sekä tietosuojaan että tietoturvaan liittyvän asianmukaisen perehdytyksen ja koulutuksen.
- 2.3. Tietoarkisto ilmoittaa ilman aiheutonta viivästystä tietoonsa tulleesta henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta, joka kohdistuu tämän sopimuksen kohteena olevaan tutkimusaineistoon. Ilmoitus sisältää ainakin seuraavat tiedot:
 - 2.3.1. Kuvaus tapahtuneesta henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta
 - 2.3.2. Kuvaus tutkimusaineistolle käsittelysopimuksen perusteella tehdyistä toimenpiteistä
 - 2.3.3. Henkilötietojen tietoturvaloukkauksen vuoksi toteutetut toimenpiteet
 - 2.3.4. Tietoarkiston tietosujavastaavan yhteystiedot tai muun yhteyspisteen, josta voi saada lisätietoja tapahtuneesta henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta
- 2.4. Edellisessä kohdassa mainittujen tietojen lisäksi Tietoarkisto antaa pyynnöstä hallussaan olevat ja käsittelyn luonteen kannalta tarpeelliset ja kohtuullisesti toimitettavissa olevat tiedot avustukseen rekisterinpitäjää henkilötietojen tietoturvaloukkauksen selvittämiseksi ja mahdollisten haittavaikutusten lieventämiseksi.

3. Rekisteröidyn oikeuksien käyttäminen ja yhteistyö eräissä tilanteissa

- 3.1. Tietoarkisto avustaa rekisterinpitäjää mahdollisuuksien mukaan rekisteröityjen oikeuksien toteuttamisessa. Jos rekisteröity käyttää tietosuoja-asetuksen III luvun mukaista oikeuttaan koskien tämän sopimuksen kohteena olevia henkilötietoja, Tietoarkisto ilmoittaa ilman aiheutonta viivästystä esitetystä pyynnöstä.
- 3.2. Tietoarkisto ei suorita toimenpiteitä rekisteröidyn esittämän pyynnön perusteella ilman tutkimusaineiston rekisterinpitäjän kirjallista ohjeistusta.
- 3.3. Tietoarkisto avustaa kohtuullisesti toteutettavissa olevalla tavalla rekisterinpitäjää tietosuoja-asetuksen tai muun säädöksen edellyttämän tietosuojan vaikutustenarvioinnissa sekä tietosuoja-asetuksen 36 artiklan mukaisessa ennakkokuulemisessa. Toimenpiteitä arvioitaessa otetaan huomioon henkilötietojen käsittelyn luonne ja saatavilla olevat tiedot.
- 3.4. Sen lisäksi mitä näissä ehdoissa sovitaan rekisterinpitäjän oikeudesta saada tietoja erityisissä tilanteissa, Tietoarkisto asettaa rekisterinpitäjän saataville tiedot, jotka ovat tarpeellisia sen näyttämiseksi, että tätä käsittelysopimusta noudatetaan. Tietoarkisto sallii rekisterinpitäjän tai tämän valtuuttaman auditoijan suorittamat auditoinnit, kuten tarkastukset, ja osallistuu niihin.
- 3.5. Tietoarkisto ilmoittaa välittömästi, jos annetun ohjeistuksen havaitaan olevan tietosuoja-asetuksen tai unionin tai jäsenvaltion tietosuojasäännöksen vastainen.

4. Alikäsittelijöiden käyttäminen

- 4.1. Rekisterinpitäjä antaa ennakkoluvan Tietoarkistolle käyttää alikäsittelijöitä, kun se on välttämätöntä tämän sopimuksen toteuttamiseksi. Tietoarkisto antaa pyynnöstä tiedon sopimuksen solmimishetkellä tiedossa olevista alikäsittelijöistä.
- 4.2. Tietoarkisto tiedottaa rekisterinpitäjälle kaikista suunnitelluista muutoksista, jotka koskevat henkilötietojen alikäsittelijöiden lisäämistä tai vaihtamista. Muutokset tulevat voimaan, jos rekisterinpitäjä ilmoittaa kirjallisesti hyväksyvänsä ne tai rekisterinpitäjä ei vastusta muutoksia kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa ilmoituksen toimittamisesta.
- 4.3. Alikäsittelijöihin sovelletaan samoja tietosuojavelvoitteita kuin rekisterinpitäjän ja Tietoarkiston välillä. Tietoarkisto antaa pyynnöstä rekisterinpitäjän nähtäväksi alikäsittelijän kanssa tehdyn tai suunnitteilla olevan sopimuksen lukuun ottamatta sopimuksen sellaisia osia, jotka sisältävät luottamuksellista tietoa ja jotka eivät ole merkityksellisiä tietosuojavelvoitteiden arvioimiseksi.

5. Sopimuksen voimassaolo ja muut ehdot

- 5.1. Näiden henkilötietojen käsittelyä koskevien sopimusehtojen soveltaminen alkaa, kun henkilötietoja sisältävä tutkimusaineisto on toimitettu Tietoarkistolle.
- 5.2. Henkilötietojen käsittely tämän sopimuksen mukaisesti päättyy, kun kohdan 1.4 mukainen tarkoitus on toteutettu. Jos osapuolten välillä on tarkoitus solmia tutkimusaineistoa koskeva varsinainen arkistointisopimus, jatkuu henkilötietojen käsittely tämän sopimuksen mukaisesti uuden sopimuksen solmimiseen asti.
- 5.3. Jos toinen osapuolista sopimuksen voimassaoloaikana katsoo, että käsittely ei ole enää perusteltua, päättyy tämän sopimuksen mukainen käsittely, kun asiasta on ilmoitettu kirjallisesti toiselle osapuolelle.
- 5.4. Tietoarkisto poistaa toimitettuun aineistoon liittyvät henkilötiedot ja niistä tehdyt jäljennökset henkilötietojen käsittelyn päätyttyä ilman aiheutonta viivästystä, ellei lainsäädäntö edellytä henkilötietojen säilyttämistä. Aineisto voidaan palauttaa pyynnöstä ennen käsittelyn päättymistä.
- 5.5. Aineiston toimittajaa koskevat yhteystiedot tallennetaan tietoarkiston rekisterinpitäjänä ylläpitämään asiakasrekisteriin. Tämän kohdan mukaisia henkilötietoja käsitellään tämän sopimuksen täytäntöönpanon mahdollistamiseksi.
- 5.6. Aineiston toimittaja vakuuttaa, että hänellä on riittävät oikeudet ja valtuudet sopia tämän sopimuksen edellyttämässä laajuudessa toimitettavaan tutkimusaineistoon kohdistuvista oikeuksista ja henkilötietojen käsittelyyn kohdistuvista ehdoista.
- 5.7. Tähän sopimukseen sovelletaan Suomen lakia.

Liite 3: Arkistointisopimus

TIETOARKISTO

Tyhjennä lomake

Aineiston arkistonumero: TIETOARKISTO TAYTTAA

1/6

Versio 2018-19-03/A

Tutkimusaineiston nimi:

Arkistointisopimus

I. Tarkoitus ja yleiset ehdot

- Tämä on Tietoarkiston ja tutkimusaineiston luovuttajan välinen sopimus, jolla sovitaan Tietoarkistolle toimitetun tutkimusaineiston arkistoinnista ja luovuttamisesta jatkokäyttöä varten.
- Tutkimusaineiston luovuttaja antaa Tietoarkistolle oikeudet tutkimusaineiston arkistointiin ja luovuttamiseen edelleen jatkokäyttöä varten tämän sopimuksen luvussa II yksilöidyin ehdoin. Aineiston tekijät säilyttävät muilta osin oikeutensa tutkimusaineistoon.
- Tietoarkisto huolehtii aineiston säilyttämisestä ja käytettävyydestä voimassa olevien arkistointi-, tietosuojaja tietoturvallisuusnormien sekä pitkäaikaissäilytyksen vaatimusten mukaisesti. Tutkimusaineistoon sisältyvien henkilötietojen käsittelyä koskevat yksityiskohtaiset ehdot sisältyvät liitteisiin 1 ja 2. Liitteet ovat erottamaton osa tätä sopimusta.
- Tietoarkistolla on oikeus julkaista ja luovuttaa julkaistavaksi avoimesti saataville aineistoa koskevat kuvailu- ja tekijätiedot suomalaisissa ja kansainvälisissä aineistotietokannoissa ja -luetteloissa.
- Sopimukseen kirjatut yhteystiedot tallennetaan tietoarkiston rekisterinpitäjänä ylläpitämään asiakasrekisteriin. Tämän ja 4 kohdan mukaisia henkilötietoja käsitellään tämän sopimuksen täytäntönnäpon mahdollistamiseksi.

II. Jatkokäyttöön toimittamista koskevat ehdot Valitkaa yksi vaihtoehto.

Tietoarkiston asiakkaat voivat saada tutkimusaineiston käyttöönsä seuraavin ehdoin

Tutkimusaineisto on täysin avoimesti

- A** kaikkien käytettävissä.
Sopii tutkimusaineistoihin, joiden käyttö ei ole rajoitua henkilötieto-, julkisuus- tai tekijänoikeuslain säädönnön perusteella.

Tutkimusaineisto voidaan toimittaa vain rekisteröityneille asiakkaille, jotka sitoutuvat noudattamaan tutkimusaineistosta koskevia käyttöehtoja

- B** tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun.
- C** vain tutkimukseen. Tutkimuskäyttöksi luetaan myös ylemmät opinnäytteet (pro gradu, lisensiaattitutkimus ja väitöstitkimus).
- D** vain erillisellä luvalla. Täyttökää olla olevat tiedot.

Luvanantaja ja hänen yhteystietonsa:

(Nimi, osoite, sähköposti, puhelin. Aineiston luovuttaja sitoutuu ilmoittamaan yhteystiedoissa tapahtuvat muutokset kirjallisesti Tietoarkistolle.)

Varaluvanantaja, kun luvanantajaa ei tavoiteta

(Aineiston luovuttaja sitoutuu ilmoittamaan yhteystiedoissa tapahtuvat muutokset kirjallisesti Tietoarkistolle.)(Esimerkiksi silloin kun yhteystiedot ovat vanhentuneet tai hän ei itse voi enää antaa lupaa.)Jos valitsitte kohdan D, on suotavaa että aineistoa voidaan toimittaa jatkokäyttöön ehdon B tai C mukaisesti määräajan jälkeen. Määrittäkää ajankohta, josta alkaen lupaa ei tarvitse enää kysyä.Tutkimusaineiston voi / 20 alkaen toimittaa tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun (ehto B). vain tutkimukseen (ehto C).

Tutkimusaineiston voi toimittaa jatkokäyttöön

- heti tutkimusaineiston arkistoversion valmistuttua
- / 20 alkaen

TIETOARKISTO

Tulosta lomake

Tallenna lomake

2/6
Versio 2018-19-03/A

III. Vuosiraportointi, yhteystiedot ja lisätiedot

Vuosiraportti tutkimusaineiston käytöstä

 Ei vuosiraporttia Kyllä, vuosiraportti lähetetään sähköpostiosoitteeseen:

Tutkimusaineiston luovuttajan yhteystiedot

Etunimi ja sukunimi: Osoite: Postinumero: Postitoimipaikka: Puhelinnumero: Sähköposti:

Lisätiedot

IV. Sopimuksen voimassaolo ja muut ehdot

- Tämä sopimus tulee voimaan, kun osapuolet ovat allekirjoittaneet sen. Sopimus on voimassa toistaiseksi, ellei toisin ole erikseen sovittu.
- Kummallakin sopijapuolella on oikeus irtisanoa tämä sopimus kuuden (6) viikon irtisanomisaikaa noudattaen. Irtisanominen tehdään kirjallisella ilmoituksella.
- Sopimuksen päättymisen ei vaikuta sopimuksen perusteella ennen voimassaolon päättymistä tehtyihin toimiin kuten aineistojen käyttöoikeuksien luovutuksiin.
- Tähän sopimukseen sovelletaan Suomen lakia.

V. Allekirjoitukset

Aineiston luovuttaja vakuuttaa, että hänellä on riittävät oikeudet ja valtuudet sopia luovutettavaan tutkimusaineistoon kohdistuvista oikeuksista ja henkilötietojen käsittelyyn kohdistuvista ehdoista. Tätä sopimusta on laadittu kaksi (2) samanlaista kappaletta, yksi kummallekin sopijapuolelle.

Aineiston luovuttaja

Paikka ja aika: Luovuttajan allekirjoitus ja nimenselvennys:

Tietoarkisto

Paikka ja aika: Tietoarkiston edustajan allekirjoitus ja nimenselvennys:

Osoite
Yhteiskuntatieteellinen
tietoarkisto (FSD)
33014 Tampereen yliopisto

Address
Finnish Social Science
Data Archive (FSD)
FI-33014 Tampere University
Finland

Puhelin / Phone
+358 40 190 1432
+358 40 190 1442

Sähköposti / Email
fsd@tuni.fi
asiakaspalvelu.fsd@tuni.fi
Internet
www.fsd.uta.fi
services.fsd.uta.fi

Tulosta lomake

Tallenna lomake

3/6
Versio 2018-19-03/A

LIITE 1

Henkilötietojen käsittelyä koskevat yksityiskohtaiset ehdot

1. Tarkoitus ja kohde

- Näillä ehdoilla sovitaan Tietoarkiston ja tutkimusaineiston rekisterinpitäjän välisistä oikeuksista ja velvollisuuksista EU:n tietosuoja-asetuksen (2016/679) artiklan 28 edellyttämällä tavalla, kun Tietoarkisto käsittelee rekisterinpitäjän puolesta tutkimusaineistoon sisältyviä henkilötietoja. Tämän sopimuksen mukaiset käsitteet, kuten ”henkilötieto”, ”rekisterinpitäjä” ja ”käsittelijä”, vastaavat tietosuoja-asetuksen määritelmiä.
- Tietoarkisto toimii henkilötietojen käsittelijänä tutkimusaineiston rekisterinpitäjän lukuun.
- Henkilötietojen käsittelyn tarkoituksena on tehdä Tietoarkistolle toimitetusta tutkimusaineistosta jatkokäyttöön luovutettava aineistoversio. Tietoarkisto tarkistaa aineistolle tehdyt anonymisointitoimet. Aineistosta poistetaan suorat tunnistetiedot, ja epäsuoria tunnistetietoja poistetaan, muokataan ja luokitellaan tarvittaessa uudelleen.
- Tutkimusaineistoon sisältyvien henkilötietojen tyypit ja rekisteröityjen ryhmät on kuvattu liitteessä 2.
- Tietoarkisto ottaa huomioon aineiston käsittelyssä kaikki rekisterinpitäjän jo toimittamat ohjeet ja käsittelyn kuluessa toimittamat lisäohjeet. Tietoarkisto käsittelee henkilötietoja ainoastaan tämän sopimuksen ja annettujen kirjallisten ohjeiden mukaisesti, mukaan lukien ohjeet koskien siirtoja kolmansiin maihin ja kansainvälisille järjestöille, ellei henkilötietojen käsittelyyn sovellettavassa unionin oikeudessa tai jäsenvaltion lainsäädännössä toisin vaadita.
- Jos muu lainsäädäntö edellyttää henkilötietoja koskevia toimenpiteitä, Tietoarkisto tiedottaa lakiin perustuvasta vaatimuksesta rekisterinpitäjälle ennen henkilötietojen käsittelyä. Toimenpiteistä ei kuitenkaan tiedoteta, jos se on lain mukaan kiellettyä yleistä etua koskevien tärkeiden syiden vuoksi.
- Tutkimusaineiston rekisterinpitäjän nimi ja yhteystiedot:

Nimi:			
Osoite:			
Postinumero:		Postitoimipaikka:	
Puhelinnumero:		Sähköposti:	
Tietosuojavastaavan yhteystiedot:			
Nimi:			
Puhelinnumero:		Sähköposti:	

- Tämän liitteen mukaiset henkilötietojen käsittelyä koskevat ilmoitukset toimitetaan sähköisessä muodossa rekisterinpitäjälle ja tietosuojavastaavalle. Jos tiedot tulee toimittaa lisäksi jollekin muulle, anna yhteystiedot.

Yhteystiedot:

--	--	--	--

- Aineiston luovuttaja sitoutuu ilmoittamaan 1.7 ja 1.8 kohdan mukaisissa yhteystiedoissa tapahtuvat muutokset kirjallisesti Tietoarkistolle.

2. Käsittelyn turvallisuus ja menettely henkilötietojen tietoturvaloukkauksen perusteella

- 2.1. Tietoarkisto toteuttaa tarpeelliset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet käsittelyn turvallisuuden varmistamiseksi. Tarpeellisten toimenpiteiden määrittämisessä otetaan huomioon riskiä vastaava turvallisuustaso tietosuoja-asetuksen 32 artiklan mukaisesti. Tietoarkisto antaa pyynnöstä lisätietoja henkilötietojen käsittelyyn sovellettavista teknisistä ja organisatorisista turvatoimista.
- 2.2. Tutkimusaineistoa käsittelevät Tietoarkiston työntekijät noudattavat soveltuvia lakisääteisiä vaihtilo- ja salassapitovelvollisuuksia. He ovat lisäksi allekirjoittaneet erillisen vaihtilositoumuksen ja saaneet sekä tietosuojaan että tietoturvaan liittyvän asianmukaisen perehdytyksen ja koulutuksen.
- 2.3. Tietoarkisto ilmoittaa ilman aiheetonta viivästystä tietoonsa tulleesta henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta, joka kohdistuu tämän sopimuksen kohteena olevaan tutkimusaineistoon. Ilmoitus sisältää ainakin seuraavat tiedot:
 - 2.3.1. Kuvaus tapahtuneesta henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta
 - 2.3.2. Kuvaus tutkimusaineistolle käsittelysopimuksen perusteella tehdyistä toimenpiteistä
 - 2.3.3. Henkilötietojen tietoturvaloukkauksen vuoksi toteutetut toimenpiteet
 - 2.3.4. Tietoarkiston tietosuojavastaavan yhteystiedot tai muun yhteyspisteen, josta voi saada lisätietoja tapahtuneesta henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta
- 2.4. Edellisessä kohdassa mainittujen tietojen lisäksi Tietoarkisto antaa pyynnöstä hallussaan olevat ja käsittelyn luonteen kannalta tarpeelliset ja kohtuullisesti toimitettavissa olevat tiedot avustukseen rekisterinpitäjää henkilötietojen tietoturvaloukkauksen selvittämiseksi ja mahdollisten haittavaikutusten lieventämiseksi.

3. Rekisteröidyn oikeuksien käyttäminen ja yhteistyö eräissä tilanteissa

- 3.1. Tietoarkisto avustaa rekisterinpitäjää mahdollisuuksien mukaan rekisteröityjen oikeuksien toteuttamisessa. Jos rekisteröity käyttää tietosuoja-asetuksen III luvun mukaista oikeuttaan koskien tämän sopimuksen kohteena olevia henkilötietoja, Tietoarkisto ilmoittaa ilman aiheetonta viivästystä esitetystä pyynnöstä.
- 3.2. Tietoarkisto ei suorita toimenpiteitä rekisteröidyn esittämän pyynnön perusteella ilman tutkimusaineiston rekisterinpitäjän kirjallista ohjeistusta.
- 3.3. Tietoarkisto avustaa kohtuullisesti toteutettavissa olevalla tavalla rekisterinpitäjää tietosuoja-asetuksen tai muun säädöksen edellyttämän tietosuojan vaikutustenarvioinnissa sekä tietosuoja-asetuksen 36 artiklan mukaisessa ennakkoarvioinnissa. Toimenpiteitä arvioitaessa otetaan huomioon henkilötietojen käsittelyn luonne ja saatavilla olevat tiedot.
- 3.4. Sen lisäksi mitä näissä ehdossa sovitaan rekisterinpitäjän oikeudesta saada tietoja erityisissä tilanteissa, Tietoarkisto asettaa rekisterinpitäjän saataville tiedot, jotka ovat tarpeellisia sen näyttämiseksi, että tätä käsittelysopimusta noudatetaan. Tietoarkisto sallii rekisterinpitäjän tai tämän valtuuttaman auditoijan suorittamat auditoinnit, kuten tarkastukset, ja osallistuu niihin.
- 3.5. Tietoarkisto ilmoittaa välittömästi, jos annetun ohjeistuksen havaitaan olevan tietosuoja-asetuksen tai unionin tai jäsenvaltion tietosuojasäännöksen vastainen.

4. Alikäsittelijöiden käyttäminen

- 4.1. Rekisterinpitäjä antaa ennakkoluvan Tietoarkistolle käyttää alikäsittelijöitä, kun se on välttämätöntä arkistointisopimuksen tarkoituksen toteuttamiseksi. Tietoarkisto antaa pyynnöstä tiedon sopimuksen solmimishetkellä tiedossa olevista alikäsittelijöistä.
- 4.2. Tietoarkisto tiedottaa rekisterinpitäjälle kaikista suunnitelluista muutoksista, jotka koskevat henkilötietojen alikäsittelijöiden lisäämistä tai vaihtamista. Muutokset tulevat voimaan, jos rekisterinpitäjä ilmoittaa kirjallisesti hyväksyvänsä ne tai rekisterinpitäjä ei vastusta muutoksia kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa ilmoituksen toimituksesta.
- 4.3. Alikäsittelijöihin sovelletaan samoja tietosuojavelvoitteita kuin rekisterinpitäjän ja Tietoarkiston välillä. Tietoarkisto antaa pyynnöstä rekisterinpitäjän nähtäväksi alikäsittelijän kanssa tehdyn tai suunnitteilla olevan sopimuksen lukuun ottamatta sopimuksen sellaisia osia, jotka sisältävät luottamuksellista tietoa ja jotka eivät ole merkityksellisiä tietosuojavelvoitteiden arvioimiseksi.

5. Journalistisia tarkoituksia tai akateemisen, taiteellisen tai kirjallisen ilmaisun tarkoituksia koskevat erityisehdot

- 5.1. Jos tutkimusaineisto kuuluu tietosuoja-asetuksen 85 artiklan soveltamisalaan, otetaan tutkimusaineistoon sisältyviä henkilötietoja käsiteltäessä huomioon seuraavat erityisehdot:
 - 5.1.1. Tutkimusaineiston yhteys akateemisen, taiteellisen ja kirjallisen ilmaisun tarkoitukseen otetaan huomioon 1.3 kohdan mukaisia käsittelytoimenpiteitä suoritettaessa. Tutkimusaineistosta valmistettu arkistoversio toimitetaan jatkokäyttöön tunnistusteellisenä, jos tästä on erikseen kirjallisesti sovittu.
 - 5.1.2. Tietoarkiston tämän sopimuksen mukaisia velvollisuuksia tulkittaessa otetaan huomioon henkilötietojen käsittelyä journalistisia tarkoituksia tai akateemisen, taiteellisen tai kirjallisen ilmaisun tarkoituksia varten koskevat kansalliset erityissäännökset.

6. Henkilötietojen käsittelyn päätyminen ja muut ehdot

- 6.1. Näiden henkilötietojen käsittelyä koskevien yksityiskohtaisten ehtojen soveltaminen alkaa, kun henkilötietoja sisältävä tutkimusaineisto on toimitettu Tietoarkistolle. Tutkimusaineiston tietoturvallisesta toimitustavasta on annettu erilliset ohjeet. Henkilötietojen käsittely päättyy, kun kohdan 1.3 mukainen tarkoitus on toteutettu ja mahdollisten jäljelle jääneiden henkilötietojen säilyttämiselle ei ole enää tarvetta. Henkilötietojen käsittely päättyy myös, jos sopimuksen, jonka liitteenä nämä henkilötietojen käsittelyä koskevat ehdot ovat, voimassaolo päättyy, ellei kirjallisesti ole erikseen muuta sovittu.
- 6.2. Tietoarkisto poistaa toimitettuun aineistoon liittyvät henkilötiedot ja niistä tehdyt jäljennökset henkilötietojen käsittelyn päätyttyä, ellei lainsäädäntö edellytä henkilötietojen säilyttämistä. Aineisto voidaan palauttaa pyynnöstä ennen käsittelyn päättymistä.
- 6.3. Tämän sopimuksen henkilötietojen käsittelyä koskevat ehdot korvaavat mahdollisten aiempien sopimusten henkilötietojen käsittelyä koskevat ehdot.

Osoite

Yhteiskuntatieteellinen
tietoarkisto (FSD)
33014 Tampereen yliopisto

Address

Finnish Social Science
Data Archive (FSD)
FI-33014 Tampere University
Finland

Puhelin / Phone

+358 40 190 1432
+358 40 190 1442

Sähköposti / Email

fsd@tuni.fi
asiakaspalvelu.fsd@tuni.fi

Internet

www.fsd.uta.fi
services.fsd.uta.fi

Tulosta lomake

Tallenna lomake

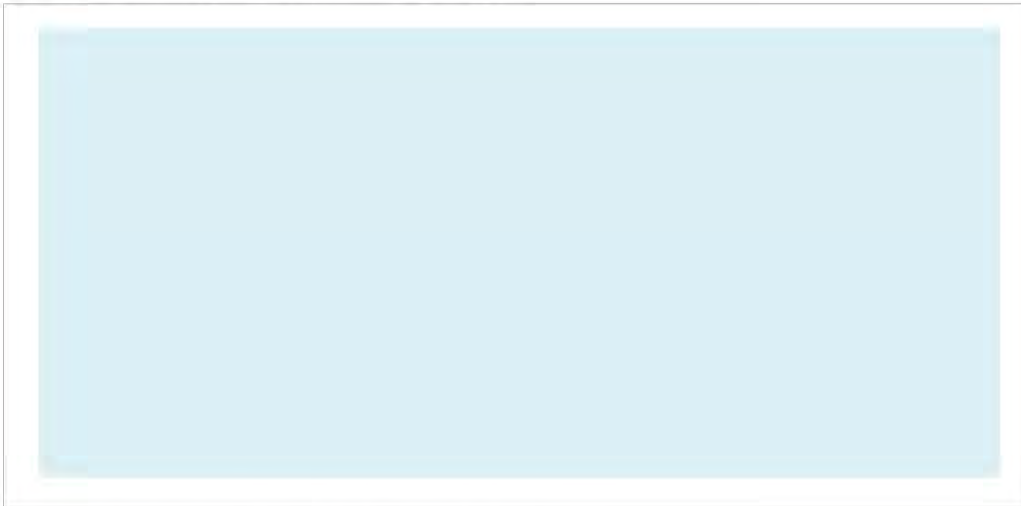
Versio: 2018-8107-01016
6/6

LIITE 2

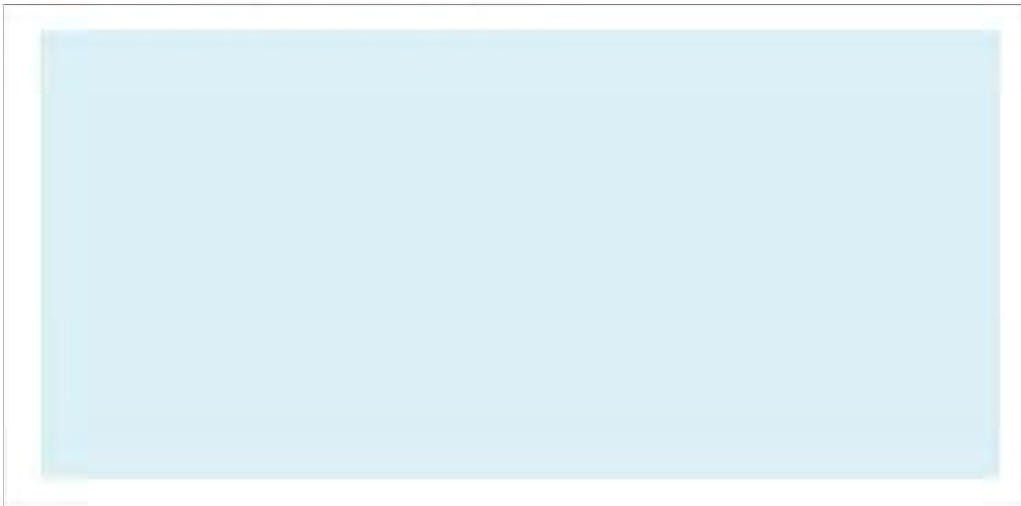
Henkilötietojen tyypit ja rekisteröityjen ryhmät

Tässä liitteessä kuvataan tarkemmin eräitä tietosuojalain 28 artiklan 3 kohdan henkilötietojen käsittelysopimukselta edellytettäviä tietoja koskien toimitettavan tutkimusaineiston sisältöä.

Tutkimusaineistoon sisältyvät henkilötietojen tyypit

Tutkimusaineistoon sisältyvien rekisteröityjen ryhmät

Osoite

Yhteiskuntatieteellinen
tietoarkisto (FSD)
33014 Tampereen yliopisto

Address

Finnish Social Science
Data Archive (FSD)
FI-33014 Tampere University
Finland

Puhelin / Phone

+358 40 190 1432
+358 40 190 1442

Sähköposti / Email

fsd@tuni.fi
asiakaspalvelu.fsd@tuni.fi

Internet

www.fsd.uta.fi
services.fsd.uta.fi

Liite 4: Tietosuojaseloste

Asiakkaiden henkilötietojen luottamuksellinen, läpinäkyvä ja laillinen käsittely on Tietoarkistolle tärkeää. Tämän selosteen tarkoituksena on antaa sinulle tietoja henkilötietojesi käsittelystä.

Käyttäessäsi Tietoarkiston palveluita, ja antaessasi esimerkiksi nimen, sähköpostiosoitteen tai puhelinnumeron, käsittelemme henkilötietojasi. Joissain tilanteissa saamme henkilötietoja myös muulla tavoin kuin suoraan asiakkaalta. Tietoarkiston käsitellessä henkilötietojasi olet rekisteröity ja sinulle kuuluvat EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (2016/679) mukaiset oikeudet.

Meille on tärkeää, että saat kaiken lainsäädännön edellyttämän tiedon henkilötietojesi käsittelystä ja sinulle kuuluvista oikeuksista. Tämä on yleiskuvaus siitä, miten sinua koskevia henkilötietoja käsitellään. Yleiskuvauksen jälkeen löydät yksityiskohtaiset tiedot henkilötietojen käsittelystä.

1. [Kuka on rekisterinpitäjä ja kehen voin olla tarvittaessa yhteydessä?](#)
2. [Miten ja mihin käyttötarkoituksiin henkilötietoja käsitellään?](#)
3. [Mitä oikeuksia minulla on Tietoarkiston asiakkaana?](#)

Halutessasi voit tutustua suoraan [yksityiskohtaiseen tietosuojaselosteeseen](#), joka sisältää kaikki tietosuoja-asetuksen 13 ja 14 artiklojen mukaisesti rekisteröidylle annettavat tiedot.

Kuka on rekisterinpitäjä ja kehen voin olla tarvittaessa yhteydessä?

Tietoarkisto on hallinnoimiensa asiakasrekisterien *rekisterinpitäjä* ja vastaa henkilötietojesi asianmukaisesta käsittelystä. Vastaamme mielellämme kaikkiin henkilötietojesi käsittelyä koskeviin kysymyksiin. Tietoarkistolla on tietosuojavastaava, johon voit olla myös halutessasi yhteydessä.

Rekisterinpitäjän nimi ja yhteystiedot

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto
33014 Tampereen yliopisto
puh. +358 29 452 0411
asiakaspalvelu.fsd@tuni.fi

Käyntiosoite Åkerlundinkatu 5 B, 4. krs.

Tietosuojavastaava

Arja Kuula-Luumi
dpo.fsd@tuni.fi
puh. +358 40 190 1438

Asiakkaiden henkilötietojen lisäksi Tietoarkistolla on **tutkijoiden toimittamia tutkimusaineistoja**, jotka voivat sisältää tutkittavien henkilötietoja. Näiden tutkimusaineistojen osalta Tietoarkisto ei ole lähtökohtaisesti rekisterinpitäjä, vaan henkilötietojen käsittelijä tutkimusaineiston luovuttajan lukuun sopimuksen perusteella. Jos kysymyksesi koskee henkilötietoja näissä tapauksissa, voit ottaa yhteyttä suoraan tutkimuksen suorittajaan tai vaihtoehtoisesti Tietoarkistoon, joka välittää tarvittaessa pyyntösi tutkimusaineiston rekisterinpitäjälle.

Miten ja mihin käyttötarkoituksiin henkilötietoja käsitellään?

Palvelujen tarjoamiseksi ja toiminnan mahdollistamiseksi Tietoarkisto kerää, säilyttää ja muulla tavalla käsittelee vain erikseen tarkemmin määriteltujen käyttötarkoitusten kannalta tarpeellisia ja olennaisia henkilötietoja. Henkilötietojen säilyttämiselle on määriteltävä aikarajat, ja henkilötietoja säilytetään vain niin kauan, kuin se on perusteltua käyttötarkoituksen takia. Säilytysajan päätyttyä tiedot joko tuhoetaan tai muutetaan muotoon, josta yksittäistä henkilöä ei ole tunnistettavissa. Asiakastietojen käsittelystä on varmistettu riittävä tietoturvan taso.

Henkilötietojen käsittelytarkoitus vaihtelee Tietoarkistossa sen mukaan, mihin toimintoon tai palveluun henkilötiedot tarkalleen liittyvät. Yleisellä tasolla kaikki henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset liittyvät Tietoarkiston perustehtävien toteuttamiseen. Tietoarkiston perustehtäviä ovat mm. tutkimusaineistojen hankkiminen arkistoitavaksi, aineiston käyttöehdoista sopiminen ja aineistoihin liittyvä tietopalvelu. Palvelujen toteuttamiseksi Tietoarkistolla on käytössä esimerkiksi AILA-palveluportaali. Tietoarkisto ei suorita asiakkaiden profilointia eikä tee automaattiseen henkilötietojen käsittelyyn perustuvia päätöksiä.

Sinulla on rekisteröitynä oikeus saada tietää muun muassa henkilötietojen yksilöity käsittelytarkoitus, käsittelyyn liittyvä oikeusperuste, henkilötietojen vastaanottajat tai vastaanottajaryhmät sekä henkilötietojen säilytysaika. Saadaksesi tarkempaa tietoa henkilötietojen käsittelystä, valitse seuraavasta listasta sinua kuvaava asiakasryhmä. Voit tarvittaessa [ottaa meihin yhteyttä](#) jos tarvitset apua sinua koskevan asiakasryhmän valitsemisessa.

Valitse sinua parhaiten kuvaava asiakasryhmä:

- [AILA-palveluportaalin rekisteröitynyt käyttäjä](#)
- [Menetelmäopetuksen tietovarannon \(MOTV\) käyttöilmoitus](#)
- [Sopimus tutkimusaineistosta](#)
- [Tietopalvelu, tiedotus ja muu asiakaspalvelu](#)
- [Verkkosivuston käyttöön liittyvät tiedot, kuten evästeet](#)

Mitä oikeuksia minulla on Tietoarkiston asiakkaana?

EU:n yleinen tietosuoja-asetus takaa sinulle eräitä oikeuksia. Käytettävissä olevat oikeutesi määräytyvät sen mukaan, millä oikeusperusteella henkilötietojasi käsitellään. Saat tämän selville valitsemalla [tilannettasi vastaavan ryhmän](#).

Avustamme sinua parhaamme mukaan oikeuksiesi käyttämisessä. Olemme helpottaneet oikeuksien käyttämistä eräissä tapauksissa mahdollistamalla tietojen tarkastamisen ja muuttamisen käyttöliittymän kautta. Muissa tapauksissa voit olla haluamallasi tavalla [yhteydessä meihin](#). Seuraavassa on yleiskuvaus rekisteröidyille kuuluvista oikeuksista. Oikeuksien tarkka sisältö määräytyy EU:n tietosuoja-asetuksen mukaisesti.

Valitus valvontaviranomaiselle. Sinulla on aina oikeus tehdä valitus henkilötietojen käsittelyä valvovalle viranomaiselle, jos epäilet henkilötietojasi käsiteltävän vastointietosuojalainsäädäntöä. Valitus voidaan tehdä Tietosuojavaltuutetun toimistolle, joka on Suomessa henkilötietojen käsittelyä valvova viranomainen. Saat ajantasaiset yhteystiedot vierailemalla heidän verkkosivuillaan (www.tietosuoja.fi).

Jos vakituinen asuinpaikkasi tai työpaikkasi sijaitsee toisessa EU:n jäsenvaltiossa, tai epäilty rikkomus on tapahtunut toisessa jäsenvaltiossa, voi asiaa harkittuasi olla käytännöllisempää tehdä valitus tämän toisen jäsenvaltion valvontaviranomaiselle.

Valituksen tekeminen tietosuojaviranomaiselle ei estä sinua käyttämästä muita hallinnollisia muutoksenhakukeinoja tai toisia oikeussuojakeinoja.

Tietojen tarkastusoikeus ja oikaiseminen. Sinulla on oikeus saada tietää, käsitelläänkö sinua koskevia henkilötietoja. Jos sinua koskevia henkilötietoja käsitellään, on sinulla oikeus saada pääsy niihin ja saada eräitä henkilötietojen käsittelyyn liittyviä tietoja. Sinulla on myös oikeus saada jäljennös henkilötiedoista, jos jäljennöksen antaminen ei vaikuta haitallisesti muiden oikeuksiin tai vapauksiin.

Sinulla on rekisteröitynä oikeus pyytää, että virheelliset ja epätarkat tiedot korjataan ilman aiheetonta viivästystä. Lisäksi sinulla on oikeus saada puutteelliset henkilötiedot täydennettyä, jos se on henkilötietojen käsittelyn kannalta tarpeellista.

Oikeus käsittelyn rajoittamiseen. Rekisteröitynä voit pyytää henkilötietojen käsittelyn rajoittamista tietyissä tietosuoja-asetuksen artiklassa 18 tarkemmin määritellyissä tilanteissa. Nämä liittyvät esimerkiksi tilanteisiin, joissa pidät henkilötietoja virheellisinä tai rekisteröitynä vastustat henkilötietojen käsittelyä, joka perustuu rekisterinpitäjän oikeutettuun etuun.

Oikeus tietojen poistamiseen ("oikeus tulla unohdetuksi"). Sinulla on oikeus saada henkilötietosi pyynnöstä poistettua tiettyjen edellytysten täytyessä. Tällaisia tilanteita ovat esimerkiksi seuraavat: henkilötietoja on käsitelty lainvastaisesti, henkilötietoja on käsitelty suostumuksellasi ja olet peruuttanut suostumuksen, henkilötietoja ei enää tarvita käsittelytarcoitusta varten tai olet käyttänyt vastustamisoikeuttasi, eikä henkilötietojen käsittelyyn ole perusteltua syytä.

Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen. Sinulla on rekisteröitynä oikeus saada Tietoarkistolle toimittamasi tiedot siirrettyä jäsennellyssä, yleisesti käytettävissä olevassa ja koneellisesti luettavassa muodossa ja oikeus siirtää nämä tiedot toiselle rekisterinpitäjälle. Oikeus koskee niitä henkilötietoja, joita käsitellään antamasi suostumuksen perusteella tai sopimuksen täytäntöönpanemiseksi. Jos se on teknisesti mahdollista, sinulla on myös oikeus saada henkilötiedot siirrettyä suoraan toiselle rekisterinpitäjälle.

Vastustamisoikeus. Rekisteröitynä sinulla on oikeus henkilökohtaiseen erityiseen tilanteeseen liittyvällä syyllä milloin tahansa vastustaa henkilötietojen käsittelyä, joka perustuu rekisterinpitäjän oikeutettuun etuun tai tarpeeseen käsitellä henkilötietoja yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi. Henkilötietoja ei tällöin enää käsitellä, ellei Tietoarkisto osoita, että henkilötietojen käsittelyyn on huomattavan tärkeä ja perusteltu syy.

Yksityiskohtaiset tiedot henkilötietojen käsittelystä

AILA-palveluportaalin rekisteröitynyt käyttäjä

Rekisterinpitäjän nimi ja yhteystiedot

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto
33014 Tampereen yliopisto
puh. +358 29 452 0411
asiakaspalvelu.fsd@tuni.fi

Käyntiosoite Åkerlundinkatu 5 B, 4. krs.

Tietosuojavastaava

Arja Kuula-Luumi
dpo.fsd@tuni.fi
puh. +358 40 190 1438

Henkilötietojen käyttötarkoitus

AILA-palvelunportaalien toimintojen, kuten aineistojen lataamisen sekä käyttöluupahakemusten käsittelyn, mahdollistaminen.

Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietojen käsittely on tarpeen sopimuksen täytäntöönpanemiseksi (tietosuoja-asetus 6 artiklan 1 kohdan b alakohta).

Vastaanottajat tai vastaanottajien ryhmät

1. **Aineiston luovuttaja, kun aineiston lataaminen on luvanvaraista.** Asiakkaan tehdessä käyttöluupahakemuksen tutkimusaineistoon, jonka lataaminen edellyttää aineiston luovuttajan hyväksyntää, toimitetaan aineiston luovuttajalle suunnitellun käyttötarkoituksen lisäksi eräitä muita asiakkaan henkilötietoja.
2. **Kopiosto.** Jos asiakkaan lataama aineisto sisältää Tietoarkiston ja Kopioston (www.kopiosto.fi) välillä solmittuun sopimukseen liittyvää materiaalia (lehtiartikkeleita ja valokuvia), luovuttaa Tietoarkisto Kopiostolle asiakkaaseen liittyviä tietoja.
3. **Aineiston luovuttaja, kotiorganisaatio, tutkimusrahoittaja ja Kopiosto väärinkäytöstilanteissa.** Jos asiakas käyttää tutkimusaineistoa käyttöehtojen tai ilmoitetun käyttötarkoituksen vastaisesti, Tietoarkisto ilmoittaa tarvittaessa väärinkäytöksestä ja luovuttaa asian selvittämiseksi tarpeelliset henkilötiedot.

Henkilötietojen siirto EU/ETA-alueen ulkopuolelle

Henkilötietoja ei siirretä EU/ETA-alueen ulkopuolelle.

Henkilötietojen säilytysajat

Henkilötietoja säilytetään kaksi vuotta viimeisestä kirjautumisesta palveluun.

Aineiston lataustiedot, mukaan lukien asiakkaan lataushetken yhteystiedot, säilytetään erillään 20 vuotta aineiston lataamisesta.

Onko henkilötietojen antaminen lakisääteinen tai sopimukseen perustuva vaatimus taikka sopimuksen tekemisen edellyttämä vaatimus ja tietojen antamatta jättämisen seuraamukset

Henkilötietojen antaminen on sopimuksen tekemisen edellyttämä vaatimus. AILA-palveluportaali tarjoaa tutkimusaineistoja tutkimuksen, opetuksen ja opiskelun käyttöön. Tutkimusaineiston luovuttajien välillä on sovittu aineiston luovuttamisen ehtoista Tietoarkiston asiakkaille. Henkilötietojen antaminen on edellytyksenä sille, että voimme asianmukaisesti arvioida, voidaanko tutkimusaineisto luovuttaa asiakkaalle.

AILA-palveluportaalin käyttöehtojen hyväksymisen ja palveluun rekisteröitymisen kannalta edellytyksenä on, että asiakas luovuttaa rekisteröityessään vähintään pakolliseksi merkityt tiedot.

Henkilötietojen antamatta jättämisen seurauksena asiakas ei pääse käyttämään rekisteröityneille asiakkaille käytössä olevia toimintoja. AILA:n palvelujen jotka eivät edellytä kirjautumista, kuten aineistojen selaaminen, on silti mahdollista.

Automaattinen päätöksenteko ja profilointi

Tietoarkisto ei käytä henkilötietoja automaattiseen päätöksentekoon tai profilointiin.

Henkilötietojen käsittelyyn liittyvät oikeudet

AILA-palveluportaalia koskevat seuraavat rekisteröidyn oikeudet

- Oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle
- Tietojen tarkastusoikeus (oikeus saada pääsy tietoihin)
- Oikeus tietojen oikaisemiseen
- Oikeus tietojen poistamiseen
- Oikeus käsittelyn rajoittamisen
- Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen

Voit tarkastella ja muuttaa tietojasi omatoimisesti kirjautumalla AILA-palveluportaaliin, menemällä profiiliisi ja valitsemalla "muokkaa profiilia". Voit samalla selata tekemiäsi latauksia ja hakemuksia.

Voit lukea [yleisen kuvauksen oikeuksista ja niiden käyttämisestä](#).

Osaa henkilötiedoista ei kerätä suoraan rekisteröidyltä. Jos käytät rekisteröitymisessä HAKA-tunnistautumista, välittyvät alla kuvatut tiedot [HAKA-luottamusverkoston](#) kautta Tietoarkistolle rekisteröitymisen yhteydessä.

Muualta kuin rekisteröidyltä suoraan saatujen henkilötietojen ryhmät

nimi ja sukunimi, kotiorganisaatio, yksilöivä tunniste (eppn), yksilöivän tunnisteen toimittaja (IdP)

Muiden kuin rekisteröidyltä suoraan henkilötietojen lähde

Kotiorganisaatio HAKA-luottamusverkoston kautta. Tietoja ei ole saatu yleisesti saatavilla olevasta lähteestä.

Jos havaitset virheitä HAKA-tunnukseesi liittyvissä tiedoissa, ole yhteydessä kotiorganisaatioosi niiden korjaamiseksi.

Menetelmäopetuksen tietovarannon (MOTV) käyttöilmoitus

Rekisterinpitäjän nimi ja yhteystiedot

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
33014 Tampereen yliopisto
puh. +358 29 452 0411
asiakaspalvelu.fsd@tuni.fi

Käyntiosoite Åkerlundinkatu 5 B, 4. krs.

Tietosuojavastaava

Arja Kuula-Luumi
dpo.fsd@tuni.fi
puh. +358 40 190 1438

Henkilötietojen käyttötarkoitus

Henkilötietoja käytetään menetelmäopetuksen tietovarannon sisällön kehittämiseen keräämällä tietoa kursseista, joilla tietovarantoa käytetään. Henkilötietoja käytetään myös menetelmäopettajille kohdennettujen kirjeiden sekä Tietoaarkistolehden lähettämiseen.

Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietoja käsitellään rekisteröidyn antaman suostumuksen perusteella (tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan a alakohta).

Voit peruuttaa suostumuksen henkilötietojen käsittelyyn milloin tahansa. Voit peruuttaa suostumuksen ottamalla yhteyttä Tietoaarkistoon tai Tietoaarkiston tietosuojavastaavaan. Suostumuksen peruuttamisella ei ole vaikutusta ennen peruuttamista tapahtuneeseen henkilötietojen käsittelyyn laillisuuteen.

Käyttöilmoituksen antaminen on täysin vapaaehtoista ja suostumuksen peruuttamisesta huolimatta voit jatkaa vapaasti menetelmäopetuksen tietovarannon käyttämistä.

Vastaanottajat tai vastaanottajien ryhmät

Henkilötietoja ei luovuteta Tietoaarkiston ulkopuolelle.

Henkilötietojen siirto EU/ETA-alueen ulkopuolelle

Henkilötietoja ei siirretä EU/ETA-alueen ulkopuolelle.

Henkilötietojen säilytysajat

Henkilötietoja säilytetään kaksi vuotta käyttöilmoituksen tekemisestä.

Onko henkilötietojen antaminen lakisääteinen tai sopimukseen perustuva vaatimus taikka sopimuksen tekemisen edellyttämä vaatimus ja tietojen antamatta jättämisen seuraamukset

Henkilötietojen antamiseen ei ole lakiin tai sopimukseen perustuvaa velvollisuutta.

Automaattinen päätöksenteko ja profilointi

Tietoaarkisto ei käytä henkilötietoja automaattiseen päätöksentekoon tai profilointiin.

Henkilötietojen käsittelyyn liittyvät oikeudet

Sen lisäksi, että voit peruuttaa antamasi suostumuksen milloin vain, on sinulla seuraavat oikeudet:

- Oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle

- Tietojen tarkastusoikeus (oikeus saada pääsy tietoihin)
- Oikeus tietojen oikaisemiseen
- Oikeus tietojen poistamiseen
- Oikeus käsittelyn rajoittamisen
- Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen

Voit halutessasi lukea [yleisen kuvauksen oikeuksista ja niiden käyttämisestä](#).

Sopimus tutkimusaineistosta

Rekisterinpitäjän nimi ja yhteystiedot

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
33014 Tampereen yliopisto
puh. +358 29 452 0411
asiakaspalvelu.fsd@tuni.fi

Käyntiosoite Åkerlundinkatu 5 B, 4. krs.

Tietosuojavastaava

Arja Kuula-Luumi
dpo.fsd@tuni.fi
puh. +358 40 190 1438

Henkilötietojen käyttötarkoitus

Sopimukseen kirjattujen yhteystietojen käyttötarkoituksena on tutkimusaineiston luovuttamista ja arkistointia koskevien sopimusten täytäntöönpano mahdollistamalla yhteydenpidon osapuolten välillä, käyttöluopien hallinnoinnin, vuosiraporttien toimittaminen sekä tekijätietojen julkaisemisen aineistoluettelossa.

Rekisterinpitäjän, tietosuojavastaavan ja muun sopimuksen mukaisen ilmoituksia vastaanottavan yhteyshenkilön henkilötietoja käsitellään sopimukseen sisältyvien, EU:n tietosuoja-asetukseen perustuvien, henkilötietojen käsittelyä koskevien velvoitteiden toteuttamiseksi.

Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietojen käsittely on tarpeen sopimuksen täytäntöönpanemiseksi (tietosuoja-asetus 6 artiklan 1 kohdan b alakohta).

Vastaanottajat tai vastaanottajien ryhmät

Sopimukseen kirjatut yhteystiedot annetaan pyynnöstä luovuttajan organisaation rekisterinpitäjälle ja tietosuojavastavalle.

Henkilötietojen siirto EU/ETA-alueen ulkopuolelle

Henkilötietoja ei siirretä EU/ETA-alueen ulkopuolelle.

Henkilötietojen säilytysajat

Aineistonluovuttajan (allekirjoittaja) tiedot säilytetään kolme vuotta.

Aineistonluovuttajan, luvanantajan, varaluvanantajan ja raportinsaajan nimi, organisaatietieto ja rooli luovutushetkellä säilytetään pysyvästi aineiston luovutushistoriassa.

Sopimukseen liittyvät tiedot rekisterinpitäjästä, tietosuojavastaavasta ja erillisestä henkilötietoja koskevasta ilmoituksen vastaanottajan nimestä, organisaatiosta ja roolista säilytetään pysyvästi aineiston luovutushistoriassa.

Onko henkilötietojen antaminen lakisääteinen tai sopimukseen perustuva vaatimus taikka sopimuksen tekemisen edellyttämä vaatimus ja tietojen antamatta jättämisen seuraamukset

Henkilötietojen antaminen on sopimuksen tekemisen edellyttämä vaatimus. Arkistointisopimus sekä sitä edeltävän sopimuksen arkistointiedellytysten arvioimisesta sisältää tietosuoja-asetuksen 28 artiklan mukaisen henkilötietojen käsittelyä koskevan osuuden. Sopimuksen solmiminen ei ole mahdollista ilman riittäviä tietoja.

Sopimukset edellyttävät toimittamaan päivityksiä henkilötietoja eräissä tapauksissa. Seurauksena henkilötietojen toimittamisesta sopimuksen voimassaoloaikana voi olla eräiden ilmoitusten saapumatta jääminen.

Automaattinen päätöksenteko ja profilointi

Tietoarkisto ei käytä henkilötietoja automaattiseen päätöksentekoon tai profilointiin.

Henkilötietojen käsittelyyn liittyvät oikeudet

- Oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle
- Tietojen tarkastusoikeus (oikeus saada pääsy tietoihin)
- Oikeus tietojen oikaisemiseen
- Oikeus tietojen poistamiseen
- Oikeus käsittelyn rajoittamisen
- Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen

Voit halutessasi lukea [yleisen kuvauksen oikeuksista ja niiden käyttämisestä](#).

Osaa henkilötiedoista ei kerätä suoraan rekisteröidyltä. Tapauksesta riippuen esimerkiksi tietosuojavastaavaa koskevia yhteystietoja antaa aineiston luovuttaja tai ne kerätään yleisesti saatavilla olevista lähteistä.

Muualta kuin rekisteröidyltä saatujen henkilötietojen ryhmät

- (jos luonnollinen henkilö) rekisterinpitäjän yhteystiedot
- tietosuojavastaavan yhteystiedot
- muun henkilötietoja koskevan ilmoituksen vastaanottajan yhteystiedot

Henkilötietojen lähde

Aineistonluovuttaja tai organisaatioiden julkisesti saatavilla olevat tiedot.

Tietopalvelu, tiedotus ja muu asiakaspalvelu

Rekisterinpitäjän nimi ja yhteystiedot

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
33014 Tampereen yliopisto
puh. +358 29 452 0411
asiakaspalvelu.fsd@tuni.fi

Käyntiosoite Åkerlundinkatu 5 B, 4. krs.

Tietosuojavastaava

Arja Kuula-Luumi
dpo.fsd@tuni.fi
puh. +358 40 190 1438

Henkilötietojen käyttötarkoitus

Henkilötietoja käytetään tietopalvelupyyntöihin vastaamiseen, muihin tietopalvelun kannalta tarpeellisiin yhteydenottoihin, tutkimusaineistojen paikallistamiseen ja hankkimiseen, materiaalin postittamiseen ja toiminnasta tiedottamiseen sähköpostitse.

Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietoja käsitellään yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi (tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohta). Tietoaarkisto on Tampereen yliopiston erillisyyksikkö. Yliopistolain (558/2009) 2 §:ssä säädetään yliopiston tehtävistä. Lainkohdan mukaan yliopiston tehtävänä on edistää vapaata tutkimusta ja tehtäviä hoitaessaan muun muassa toimia vuorovaikutuksessa muun yhteiskunnan kanssa. Tietoaarkisto käsittelee tietopalvelun asiakastietoja edellä mainitun yleisen edun mukaisen tehtävän toteuttamiseksi.

Vastaanottajat tai vastaanottajien ryhmät

Henkilötietoja ei luovuteta Tietoaarkiston ulkopuolelle.

Henkilötietojen siirto EU/ETA-alueen ulkopuolelle

Henkilötietoja ei siirretä EU/ETA-alueen ulkopuolelle.

Henkilötietojen säilytysajat

Aineistoyhteishenkilön, joka esimerkiksi avustaa luovutusprosessissa hallinnollisesti, henkilötietoja säilytetään kolme vuotta.

Yliopistojen ja korkeakoulujen rehtoreiden ja vararehtoreiden yhteystiedot ja Tietoaarkiston valtakunnallisen neuvottelukunnan jäsenten ja varajäsenten yhteystiedot säilytetään toimikauden loppuun asti.

Tietoaarkisto-lehden tilannehenkilön yhteystiedot säilytetään toistaiseksi, kunnes tilaus peruutetaan tai asiakasta ei tavoiteta. Henkilön, joka ei ole lehden varsinainen tilaaja, mutta jolle postitetaan Tietoaarkisto-lehti esim. yhteiskumppanin roolissa, henkilötiedot poistetaan määräajan jälkeen (yksi kalenterivuosi tai projektin kesto).

Määräaikaisessa luottamustoimessa olevien, tutkimusrahoittajien tai eräiden Tietoaarkiston toimintaan liittyvien hankkeiden – kuten esimerkiksi avoimen tieteen hankkeiden – yhteyshenkilöiden henkilötiedot säilytetään määräaikaisesti henkilön jäsenyyden tai työtehtävien keston perusteella.

Yliopistojen, korkeakoulujen, tutkimusorganisaatioiden ja tutkimusrahoittajien tiedotuksesta vastaavien henkilöiden yhteystiedot säilytetään toistaiseksi, kunnes henkilö ei enää työskentele organisaationsa tiedotustehtävissä.

Aineistojen hankintaan ja paikallistamiseen kerättyjä tietoja (tutkimuksen tekijän nimi, organisaatio, aineiston nimi) säilytetään siihen saakka, kun arkistointimahdollisuutta ei tarvitse enää selvittää.

Onko henkilötietojen antaminen lakisääteinen tai sopimukseen perustuva vaatimus taikka sopimuksen tekemisen edellyttämä vaatimus ja tietojen antamatta jättämisen seuraamukset

Henkilötietojen antamiseen ei ole lakiin tai sopimukseen perustuvaa velvollisuutta.

Automaattinen päätöksenteko ja profilointi

Tietoarkisto ei käytä henkilötietoja automaattiseen päätöksentekoon tai profilointiin.

Henkilötietojen käsittelyyn liittyvät oikeudet

Sinulla on seuraavat oikeudet henkilötietojen käsittelyssä edellä mainittua käyttötarkoitusta varten:

- Oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle
- Tietojen tarkastusoikeus (oikeus saada pääsy tietoihin)
- Oikeus tietojen oikaisemiseen
- Oikeus tietojen poistamiseen
- Oikeus käsittelyn rajoittamisen
- Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen
- Oikeus vastustaa tietojen käsittelyä

Voit halutessasi lukea [yleisen kuvauksen oikeuksista ja niiden käyttämisestä](#).

Osa henkilötiedoista saadaan muulla tavalla kuin rekisteröidyltä itseltään.

Muualta kuin rekisteröidyltä suoraan saatujen henkilötietojen ryhmät

Tapauksesta riippuen seuraavat tarpeelliset yhteystiedot: nimi, sähköposti, postiosoite, puhelinnumero

Muiden kuin rekisteröidyltä suoraan henkilötietojen lähde

Julkisesti saatavilla olevat lähteet, kuten organisaatioiden verkkosivut.

Verkkosivuston käyttöön liittyvät tiedot, kuten evästeet

Evästeiden käyttö Tietoarkiston verkkosivuilla

Käytämme evästeitä varmistaaksemme parhaan käyttökokemuksen sivustomme kävijöille. Evästeiden avulla keräämme tilastotietoa sivukäynneistä parantaaksemme sivustomme toimivuutta ja sisältöä.

Eväste (cookie) on pieni, palvelusta käyttäjän tietokoneelle lähetettävä ja käyttäjän koneella säilytettävä tekstitiedosto. Evästeet eivät vahingoita käyttäjän tietokonetta tai tiedostoja, eikä Tietoarkisto koskaan käytä evästeitä yksilönsuojaa rikkovalla tavalla.

Selainohjelmat mahdollistavat evästeiden poiskytkemisen. Selainkohtaisia ohjeita löytyy verkosta ja valmistajien kotisivuilta. Jos jatkat muuttamatta asetuksiasi, oletamme, että hyväksyt evästeiden käytön Tietoarkiston sivustolla.

On hyvä huomioida, että suuri osa evästeistä on tarpeellisia sivuston tarjoamien palveluiden asianmukaiselle toiminnalle. Esimerkiksi oletuskielivalinnat, hakutulosten esitys tai sisäänkirjautuminen palveluihin tai vastaavat eivät välttämättä toimi, jos evästeet eivät ole sallittuja.

Käyttäjäanalytiikka

Käytämme julkisilla www-sivuillamme (www.fsd.uta.fi) kolmannen osapuolen palvelua kerätäksimme tavallisia internetin lokitietoja sekä perustietoja käyttäjien liikkumisesta sivustollamme. Tähän käytämme Google Analytics -palvelua. Tämä ei koske Ailaa, tai muita services.fsd.uta.fi -osoitteessa olevia palveluita. Haluamme tällä varmistaa, että sivustomme käyttökokemus on asiakkaillemme paras mahdollinen. Keräämme koostettua tietoa siitä, miten sivustomme eri osia käytetään ja miten käyttö kehittyi, ja onko sivustollamme ongelmakohtia. Raportoimme näistä esim. vuosikertomukssessamme. Tätä tietoa käsitellään ainoastaan siten, ettei yksiköitä tunnisteta. Vain rajatulla määrällä henkilöitä on pääsy lokidataan. Käyttäjä- ja tapahtumadataa säilytetään 26 kuukautta raportointitarkoituksiin.

Hakukone

Käytämme julkisilla www-sivuillamme Googlen kustomoitua hakua. Haku kohdistuu verkkosivujemme eri osioihin, mutta ei koske Ailaa, tai muita services.fsd.uta.fi -osoitteessa olevia palveluita. Hakutermit tallennetaan lokitietona, jotta voimme parantaa verkkopalvelujamme sekä niiden hakutoiminnallisuuksia.

Liite 5: Ailan käyttöehdot 2018

Versio 2.1 (24.05.2018)

Tietoarkisto

Tampereen yliopisto

Tietoarkisto

Tietoarkisto on tutkimuksen ja opetuksen valtakunnallinen palveluinfrastruktuuri. Se arkistoi ja välittää koti- ja ulkomaisia sähköisiä tutkimusaineistoja. Yksikkö toimii Tampereen yliopiston yhteydessä.

Aila

Aila on Tietoarkiston sähköinen palvelukokonaisuus, joka sisältää aineistoluettelon, aineistojen tilaus- ja toimitusjärjestelmän sekä palvelun käyttäjistä muodostetun asiakasrekisterin (ks. tietosuojaseloste).

Aineistoluettelo koostuu aineistokuvauksista sekä selaus- ja hakutoiminnoista. Luetteloa voi käyttää ilman käyttäjäksi rekisteröitymistä. Ailasta voi tilata ja ladata aineistoja käyttöönsä. Suurin osa aineistoista on saatavissa vain palvelun asiakkaaksi rekisteröityneille.

Asiakkaaksi rekisteröityminen

Suomalaisissa yliopistoissa ja korkeakouluissa työskentelevät ja opiskelevat rekisteröityvät Ailan asiakkaaksi kotiorganisaationsa käyttäjätunnuksilla käyttämällä Haka-tunnistautumista. Henkilötietojen varmentamisesta huolehtii tällöin kotiorganisaatio. Haka-luottamusverkostossa valvotaan käyttäjien henkilötietojen käyttöä ja varmistetaan, että niitä käytetään vastuullisesti ja henkilötietolain mukaisesti.

Suomalaisten yliopistojen ja korkeakoulujen ulkopuoliset asiakkaat täyttävät henkilötietolomakkeen. Kun lomakkeen tiedot on tarkistettu Tietoarkistossa, asiakas saa hyväksynnän rekisteröitymisestään ja käyttäjätunnuksen antamaansa sähköpostiosoitteeseen.

Tietojen tarkistus- ja poisto-oikeus

Ailaan kirjautuva voi tarkistaa omat henkilötietonsa ennen niiden varsinaista luovuttamista Ailan asiakasrekisteriin. Asiakkaat voivat tarkistaa ja korjata yhteystietojansa myös myöhemmin kirjautumalla omilla tunnuksillaan Ailaan.

Asiakkaaksi kirjautumisen yhteydessä annettava hyväksyntä yhteystietojen ylläpitoon asiakasrekisterissä on voimassa 24 kuukautta asiakkaan viimeisestä palveluun kirjautumisesta. Sen jälkeen yhteystiedot poistetaan aktiivisesta asiakasrekisteristä. Käyttäjä voi pyytää yhteystietojensa poistamista myös aiemmin Tietoarkiston asiakasrekisteristä. Asiakkaan aineistotilauksia koskevat tiedot kuitenkin säilytetään 20 vuotta Tietoarkiston [arkistonmuodostussuunnitelman](#) mukaisesti.

Rekisteröitynyt asiakas voi kieltäytyä ottamasta vastaan Tietoarkiston markkinointimateriaalia.

Henkilötietojen käsittely ja luovutus

Asiakkaan henkilötietoja käsitellään käyttöehtojen ja sen nojalla tehdyn tietosuojaselosteen mukaisesti. Henkilötietoja käsitellään sopimuksen täytäntöön panemiseksi.

Asiakkaan aineistolatausten tiedot säilytetään 20 vuotta. Aineistolataustiedot ovat asiakkaan yksilöinti- ja yhteystiedot, hänen lataamansa aineistot ja latausajankohdat sekä hänen ilmoittamansa aineistojen käyttötarkoitukset.

Tietoarkistolla on oikeus luovuttaa aineistonsa arkistoinneille tiedot heidän aineistojensa käyttäjistä ja käyttäjien ilmoittamista aineistojen käyttötarkoituksista. Tällöin heille voidaan luovuttaa asiakkaan etunimi, sukunimi, taustaorganisaatio, sähköpostiosoite, ja tieto asiakkaan ilmoittamasta aineiston käyttötarkoituksesta.

Kun aineisto sisältää Kopioston edustamien järjestöjen alaisia teoksia (esimerkiksi lehtiartikkeleita ja valokuvia), Tietoarkistolla on oikeus luovuttaa Kopiostolle asiakkaan etunimi, sukunimi, taustaorganisaatio ja tieto asiakkaan ilmoittamasta aineiston käyttötarkoituksesta.

Mikäli asiakas käyttää aineistoa käyttöehtojen tai ilmoittamansa aineiston käyttötarkoituksen vastaisesti, Tietoarkistolla on oikeus ilmoittaa väärinkäytöstä aineiston tekijöille, asiakkaan organisaatiolle ja tutkimusrahoittajalle. Kopioston edustamien järjestöjen alaisia teoksia sisältävien aineistojen väärinkäytöstä tietoarkistolla on oikeus ilmoittaa myös Kopiostolle.

Väärinkäytön selvitykseen Tietoarkisto voi luovuttaa aineistonsa arkistoinneille ja asiakkaan organisaatiolle kaikki aineiston käyttöä yksilöivät tiedot (asiakkaan etunimi ja sukunimi, taustaorganisaatio, sähköpostiosoite, postiosoite, puhelinnumero, ladatut aineistot, latausten ajankohta, ja asiakkaan ilmoittama käyttötarkoitus). Jos väärinkäyttö koskee Kopioston edustamien järjestöjen alaisia teoksia sisältävää aineistoa, Tietoarkisto voi luovuttaa vastaavat aineiston käyttöä yksilöivät tiedot myös Kopiostolle.

Asiakkaan vastuu

Asiakkaalle myönnetty käyttäjätunnus ja salasana ovat henkilökohtaisia. Asiakas ei saa luovuttaa käyttäjätunnusta ja salasanaa kenellekään ja hänen on vastattava siitä, etteivät käyttäjätunnus ja salasana joudu ulkopuolisten tietoon. Asiakas hyväksyy itseään sitoviksi kaikki toimenpiteet, jotka hänen tunnuksillaan on tehty. Tietoarkistolla on oikeus sulkea käyttöehtoja rikkoneen asiakkaan käyttäjätili.

Aineistojen lataaminen

Asiakas voi ladata aineistoja käyttöönsä aineistokohtaisten käyttöehtojen mukaisesti:

1. Vapaasti käytettävät aineistot: lataaminen edellyttää käyttäjältä vain toimivaa sähköpostiosoitetta.
2. Tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun käytettävät aineistot: lataaminen edellyttää Ailan asiakkaaksi kirjautumista.
3. Tutkimukseen ja ylempiin opinnäytteisiin käytettävät aineistot: lataaminen edellyttää Ailan asiakkaaksi kirjautumista.
4. Luvanvaraiset aineistot: lataaminen edellyttää Ailan asiakkaaksi kirjautumista ja luvan saamista aineiston tekijöiltä. Tietoarkiston asiakaspalvelu hoitaa lupapyyntöjen käsittelyn.

Aineistoja ladatakseen käyttäjän tulee sitoutua noudattamaan yleisiä aineistojen käyttöehtoja ja mahdollisia aineistokohtaisia erityisehtoja. Erityisehdot näkyvät asiakkaalle ennen aineiston lataamista ja ne on sisällytetty myös ladattavan aineiston yhteyteen.

Liite 6: Tietojärjestelmäseloste (Aila)

Tietojärjestelmän nimi	Aila-palveluportaali
Tietojärjestelmän vastuutaho	Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto 33014 Tampereen yliopisto p. +358 29 452 0411
Tietojärjestelmän vastuuhenkilö	Matti Heinonen Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto 33014 Tampereen yliopisto p. +358 40 190 1435
Tietojärjestelmän käyttötarkoitus	Aila on Tietoaarkiston sähköinen palvelukokonaisuus, joka sisältää aineistoluettelon, aineistojen tilaus- ja toimitusjärjestelmän sekä aineistojen arkistointiin tarkoitettujen tiedostojen siirtopalvelun. Lisäksi Aila sisältää rekisteröityneistä käyttäjistä muodostetun asiakasrekisterin (ks. erikseen tietosuojaseloste henkilötietojen käsittelystä).
Tietojärjestelmän hakutekijät	<ul style="list-style-type: none"> • aineistojen tiedot haettavissa avoimesti useilla eri hakutekijöillä: Tarkennettu haku: Aineistot • aineistotoimitusten tiedot haettavissa aineistonumeron, aineiston nimen ja käyttöluvan hakijan nimen ja organisaatitiedon perusteella (ei avoimesti saatavilla oleva hakumahdollisuus, toteutetaan Tietoaarkistossa). • asiakastilien tiedot haettavissa asiakkaan nimellä (ei avoimesti saatavilla oleva hakumahdollisuus, toteutetaan Tietoaarkistossa). Rekisteröitynyt asiakas voi tarkastella itse omia tietojaan palvelussa.
Tietojärjestelmän tietosisältö	<ul style="list-style-type: none"> • palveluportaalin asiakkaan tiedot (nimi, asiointikieli, yhteystiedot, käyttäjätunnus, tieto markkinoinnin sallimisesta tai estämisestä ja tieto käyttöehtoihin sitoutumisesta) • tiedot aineistotoimituksista • aineistot ja niiden kuvailutiedot
Tietojärjestelmän tietolähteet	<ul style="list-style-type: none"> • Tiipii-tietokanta • Haka-luottamusverkosto • palveluportaalin asiakkaat • Tietoaarkiston aineistopalvelu
Rekisterin suojauksen periaatteet	Sähköisiä tietoaineistoja säilytetään Tampereen korkeakoulu-yhteisön palvelimilla, jotka sijaitsevat korkeakoulu-yhteisön palvelintiloissa. Palvelintiloihin on pääsy vain henkilöillä, jotka sitä työroolinsa vuoksi tarvitsevat. Sähköinen yhteys tietoaineistoihin on rajoitettu käyttöoikeuksin niin, että niihin pääsevät käsiksi vain palvelinten ylläpitäjät ja Tietoaarkiston työntekijät, joiden työrooli edellyttää pääsyä kyseiseen tietoon. Asiakkaat voivat nähdä ja päivittää vain omia henkilötietojaan kirjaututtuaan palveluun omalla käyttäjätunnuksellaan.

Kertymä alkaen	Vuodesta 2014
Tietojen päivitystiheys	Päivittäin
Tietojen julkisuus	Sisältää sekä julkisia että ei-julkisia tietoja. Julkisia tietoja ovat arkistoitujen tutkimusaineistojen kuvailutiedot ja jatkokäyttöä määrittävät tiedot (tiedostot ja niiden versiotiedot, sarjatiedot, jatkokäytön ehdot). Toimintatilastot julkaistaan vuosittain toimintakertomuksessa. Asiakastiedot eivät ole julkisia (ks. tietosuojaseloste).
Tietojärjestelmän julkinen osoite	https://services.fsd.tuni.fi/

Liite 7: Tietojärjestelmäseloste (TIIPII)

Tietojärjestelmän nimi	Tiipii-tietokanta
Tietojärjestelmän vastuutaho	Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto 33014 Tampereen yliopisto p. +358 29 452 0411
Tietojärjestelmän vastuuhenkilö	Matti Heinonen Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto 33014 Tampereen yliopisto p. +358 40 190 1435
Tietojärjestelmän käyttötarkoitus	Aineistojen sisäänoton, prosessoinnin ja jatkokäyttöoikeuksien rekisteröinti-järjestelmä, asiakasrekisteri (ks. erikseen tietosuojaseloste henkilötietojen kä-sittelystä).
Tietojärjestelmän tietosisältö	<ul style="list-style-type: none"> • asiakkaiden nimi, osoite- ja yhteystiedot sekä yhteydenotot Tietoaarkis-toon ja Tietoaarkistosta • lehdistä ja tieteellisistä julkaisuista paikallistettujen tutkimusaineistojen perustiedot • arkistoitujen tutkimusaineistojen säilytys- ja paketoititiedot sekä muut tiedot (tiedostot ja niiden historia- ja muokkaustiedot, versiotiedot, sarja-tiedot, jatkokäytön ehdot) • perustiedot arkistointisopimuksista • käyttölupahakemukset ja käyttöehtositoumukset (kertymä 1999-maalis-kuu 2014) • menetelmäopetuksen tietovarannon (MOTV) käyttöilmoitustiedot
Tietojärjestelmän tietolähteet	<ul style="list-style-type: none"> • arkistointisopimukset ja itse tutkimusaineistot • aineistojen jatkokäyttöön toimituksen asiakirjat (kertymä 1999-maaliskuu 2014) • asiakkaiden omat ilmoitukset • neuvottelut asiakkaiden kanssa (aineistojen käytön neuvonta ja muu tieto-palvelu) • tieteelliset aikakauskirjat ja lehdet
Tietojärjestelmän hakutekijät	Tietoja voi hakea lukuisilla eri tavoilla, joista tyypillisimmät ovat nimitiedot, tyyppin id, organisaatitiedot, käsittelijätiedot, päivämäärä/aikaväli ja asiasisäl-töjen sanahaut. Jokaiselle sisältötyypille on määritelty omat hakutekijät (3-15). Sisältötyypit: arkistoidut aineistot, hankinta-aineistot, paikallistetut ai-neistot, aineistoimitukset, asiakasrekisteri, tietopalvelu, tapahtumat, mapit, or-ganisaatio-osoitteet ja aineistoista tehdyt julkaisut.
Rekisterin suojauksen periaatteet	Sähköisiä tietoaineistoja säilytetään Tampereen korkeakoulu-yhteisön palveli-milla, jotka sijaitsevat korkeakoulu-yhteisön palvelintiloissa. Palvelintiloihin on pääsy vain henkilöillä, jotka sitä työroolinsa vuoksi tarvitsevat. Sähköinen

	yhteys tietoaineistoihin on rajoitettu käyttöoikeuksin niin, että niihin pääsevät käsiksi vain palvelinten ylläpitäjät ja Tietoarkiston työntekijät, joiden työrooli edellyttää pääsyä kyseiseen tietoon.
Kertymä alkaen	Vuodesta 1999
Tietojen päivitystiheys	Päivittäin
Tietojen julkisuus	<ul style="list-style-type: none"> • Julkisia tietoja ovat arkistoitujen tutkimusaineistojen kuvailutiedot sekä jatkokäyttöä määrittävät tiedot (tiedostot ja niiden versiotiedot, sarjatiedot, jatkokäytön ehdot ja aineistoista tehdyt julkaisut). Ks Aila. • Järjestelmästä tuotettavat toimintatilastot julkaistaan vuosittain toimintakertomuksessa. • Muut järjestelmän tiedot eivät ole avoimesti saatavilla.

Tietoarkiston tietotilinpäätös sisältää tutkimusaineistojen arkistoinnin ja jatkokäyttöönluovutuksen peruseriaatteet, aineistonkäsittelyn tekniset ja organisatoriset suojatoimet ja keskeisimmät tilastotiedot.

TIETOARKISTO

Käyntiosoite: Åkerlundinkatu 5 B, 4. krs Tampere
Postiosoite: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto FSD
33014 Tampereen yliopisto

Sähköposti: fsd@tuni.fi
Internet: www.fsd.tuni.fi